Huan Apóstoles Ixtamāca'tzīnīni'n huan Xatzey Tachihuīn Ixpālacata Jesucristo

Huanca a'nchī namāstā'can Espíritu Santo

1 Icuaniyāni', Teófilo, que
a'xni'ca' quit ictzo'kli pū'la
huan lakatin libro, ictzo'kli ixlīhuāk
a'ntū Jesús lītzuculh tlahua lā'
māsu'yu. 2 Lā' ictzo'kli a'ntūn
tlahualh hasta a'xni'ca' a'lh nac
a'kapūn. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixa'n
nac a'kapūn, Jesús cāmaxquī'lh
lakatin līmāpa'ksīn ixapóstoles
a'ntī ixcālacsacnī't. Cāmaxquī'lh
por ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo.
3 A'xni'ca' Jesús lej ixpātīni'nī't, xla'
lakahuan cātasu'yuni'lh ixapóstoles.
Lā' xla' tlahualh lej lhūhua' catūhuā
a'ntū māsu'yulh que lej stu'ncua'
ixuanī't Jesús xalakahuan. Lā
ixcātasu'yuni' hasta lhān chā'lh
tu'pu'xam chi'chini'. Lā' ixcāhuani
ixpālacata a'nchī māpa'ksīni'n Dios.
4 Lā' a'xni'ca' ixtatakēstoknī't
xlaca'n lā' Jesús, xla' cāhuanilh:
—Tūna'j cataxtutit de nac
Jerusalén. Caka'lhī'tit a'ntū
nacāmaxquī'yāni' xaTāta'. Huā'mā'
quit iccālīkalhachihuīna'ni'nī
'ta'ni'tza'. 5 Ixlīstu'ncua', Juan
ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Pero xtunc
a'nchī na'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n
nacātamaxquī'yāni' Espíritu Santo.
Lā' palaj nacātamaxquī'yāni' —
cāhuanilh Jesús.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

6 Lā' a'ntī ixtatakēstoknī't
takalhasqui'nīlh:
—Māpa'ksīni', lā' ¿chā chuhua'j
nahui'lī'ya' ixlīmāpa'ksīni' kalhatin
israelita?
7 Lā' Jesús cāhuanilh:
—Hui'xina'n tūla catica'tzītit
huanmā' chi'chini' a'xni'ca'
nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī
a'xni'ca' namacamin huā'mā'
a'ntū nala. U'tza' māpa'ksī.
8 Hui'xina'n namaklhtīni'nā'tit
līmāpa'ksīn a'xni'ca' huan Espíritu
Santo nacālakmināni' porque
naka'lhī'yā'tit Espíritu Santo.
Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit de
quimpālacata nac Jerusalén
lā' na ixlīhuāk estado de Judea
lā' nac Samaria lā' na ixlīhuāk
quilhtamacuj.
9 Lā' a'xni'ca' Jesús huankō'lh
lā' xla' chu tuncan tzuculh

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

tāˈkayāhua na ixlacapūncaˈn. Lāˈ
tanūlh nac lakatin poklhnuˈ aˈntū
cāmātzēˈkniˈlh. 10 Lāˈ xlacaˈn
ixtatalacayāhuayānaˈ aˈxniˈcaˈ Jesús
ixaˈmāˈ tālhmāˈn. Lāˈ chu līmaktin
tatāyachi kalhatuˈ chiˈxcuhuīˈn
ixpajtzucaˈn. Ixtakaˈlhī ixluˈxuˈcaˈn
laksmuˈyonko. 11 Lāˈ xlacaˈn
tahualh:

—Chiˈxcuhuīˈn xalanīˈn
nac Galilea, ¿aˈchīˈ
talacayāhuayānaˈntit? Uˈtzaˈ
huāˈmāˈ Jesús, aˈntīn tāˈkayāhuanīˈt
nac aˈkapūn na milacapūncaˈn,
ūˈtzaˈ nataspiˈtpala. Chu aˈnchī
aˈlh, namimpala huaˈchi aˈxniˈcaˈ
tāˈkayāhualh na milacapūncaˈn
—cāhuanica.

Lacsacca Matías para natanū ixlaktapalh Judas

12 Lāˈ huan apóstoles tataxtulh
de nac kēstīn aˈnlhā ixuīˈ pūˈolivo.
Lāˈ huan kēstīn ixpajtzu Jerusalén
ixlīmakat chu aˈcxtim huaˈchi tzē
natlāˈhuancan lakatin chiˈchiniˈ
aˈntū pūjaxcan chu aˈnchī tatzoˈkniˈ
nac ley. Lāˈ xlacaˈn taˈaˈnchokopā
nac Jerusalén. 13 Lāˈ aˈxniˈcaˈ tachilh
xlacaˈn tatōˈcaˈlh hasta nac cuarto
tālhmāˈn aˈnlhā ixtahuiˈlānaˈnchaˈ
Pedro lāˈ Jacobo lāˈ Juan lāˈ Andrés
lāˈ Felipe lāˈ Tomás lāˈ Bartolomé
lāˈ Mateo lāˈ Jacobo ixoˈkxaˈ Alfeo
lāˈ Simón Zelote lāˈ Judas ixtāˈtin
Jacobo. 14 Lāˈ ixlīhuākcaˈn aˈcxtim
talīhuiˈlīlh taˈorarlī lāˈ tasquiˈniˈ
Dios. Lāˈ nā taˈorarlīlh nā puscan
lāˈ María aˈntī ixtzīˈt Jesús lāˈ nā
ixtāˈtimīn Jesús.

15 Lāˈ aˈntī ixtatakēstoknīˈt
xlacaˈn huaˈchi lakatin ciento
āˈkalhapuˈxam. Lāˈ huanmāˈna
chiˈchiniˈ Pedro tāyalh
ixlaclhpuˈnancaˈn huan tāˈtimīn lāˈ
cāhuanilh:

16 —Tāˈtimīn, chuntzaˈ tasquiˈnī
que pātleˈkelh aˈntū huan
ixtachihuīn Dios aˈnlhā David
hualh pūˈla por ixlīmāpaˈksīn
Espíritu Santo, ixpālacata
Judas. Uˈtzaˈ huāˈmāˈ Judas
aˈntī cāpūˈlaniˈlh xlacaˈn aˈntī
tachiˈpalh Jesús. 17 Uˈtzaˈ Judas
aˈntī ixquincātāˈlatlāˈhuanāniˈ. Lāˈ
nā ūˈtzaˈ ixtāˈscuja Dios huaˈchi
quinaˈn tāˈscujāuj Dios. 18 Huāˈmāˈ
chiˈxcuˈ tamāhualh tiˈyaˈt. Lāˈ
līmāpalalh huan tumīn aˈntū tlajalh
por ixpālacata aˈntūn tlahualh
aˈntūn tūˈ tzey. Lāˈ tatonkopūlh lāˈ
tapālhkālh lāˈ taxtukōˈlh ixpālūhuaˈ.
19 Lāˈ ixlīhuākcaˈn xalanīˈn nac
Jerusalén ixtacaˈtzī huāˈmāˈ.
Uˈtzaˈ līmāpācuhuīca ixtacuīniˈ
huan tiˈyaˈt Acéldama. Chuntzaˈ
ixtachihuīncaˈn aˈntū huanicuˈtun
Pasakōˈnīˈt Kaˈlhniˈ huan Tiˈyaˈt.
20 Chuntzaˈ tatzoˈkniˈ nac libro
ixtacuīniˈ Salmos:

Calakmakaˈnca ixchic.
Lāˈ aˈntzaˈ nīn tintīˈ
catitahuiˈlalh.

Lāˈ nā tatzoˈkniˈ chuntzaˈ:

Lāˈ catanūpā āˈchāˈtin na ixlītlōt.

21 Lāˈ Pedro huampā:

—Catanūlh ixlaktapalh
Judas kalhatin aˈntī
ixquincātāˈlatlāˈhuanāniˈ ixlīhuāk
quilhtamacuj aˈxniˈcaˈ Jesús taxtulh
lāˈ tanūlh na quilaclhpuˈnancaˈn.
22 Calalh kalhatin aˈntī
ixquincātāˈlatlāˈhuanāniˈ desde
aˈxniˈcaˈ Juan māˈkpaxīniˈlh
hasta huanmāˈ chiˈchiniˈ aˈxniˈcaˈ
Jesús tāˈkayāhualh tālhmāˈn na

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

quilacapūnca'n. U'tza' nala hua'chi
quina'n lā' namāstū'nca a'nchī
Jesús lakahuanchokolh —hualh
Pedro.
23 Lā' cālacsacca kalhatu'
chi'xcuhuī'n. Lā' de huā' kalhatu'
ixtacuīni' chā'tin José a'ntī ixka'lhī
ixtacuīni' ixlītāpātu' Barsabás lā'
ixlītāpātu'tun Justo. Lā' ā'chā'tin
huampala ixtacuīni' Matías. 24 Lā
ta'orarlīlh lā' tahualh:
—QuinDiosca'n, hui'x
cālakapasni'ya' ixa'clhcunucca'n
ixlīhuākca'n chi'xcuhuī'n.
Caquilāmāsu'ni'uj tichū de huā'
tamā'na kalhatu' chi'xcuhuī'n
lacsacnī'ta' hui'x. 25 Lā' ū'tza'
natā'scujāni' lā' apóstol nala.
Lā' nala ixlaktapalh Judas a'ntī
makxtekli de tā'scujāni' por
ixpālacata a'ntūn tlahualh a'ntūn
tū' tzey, lā' ū'tza' lī'a'lh nac pūpātīn.
26 Lā' tzo'kca ixtacuīni' José nac
kalhtin ca'psnat. Lā' ixtacuīni'
Matías tzo'kpalaca nac kalhtin
ca'psnat huampala. Mojōca kalhtu'
ca'psnat. Lā' a'xni'ca' mācutuca
xmān kalhtin ca'psnat lā' ixka'lhī
ixtacuīni' Matías. Lā' chuntza'
tanūlh Matías ixlītlōt. Lā' a'cchā'lh
ixlīkalhacāujtu' apóstoles.

Macaminca Espíritu Santo

2 Lā' a'xni'ca' chilh huan
chi'chini' a'ntū huanican
Pentecostés, ixlīhuākca'n
ixtatakēstokkō'nī't. 2 Chu līmaktin
macasa'nalh de nac a'kapūn hua'chi
lakatin palha' ū'ni' a'ntū kaxmatca
huāk huan nac chic a'nlhā
ixtahui'lāna'. 3 Lā' cātasu'yuni'lh
hua'chi si'makāt a'ntū tasu'yulh
hua'chi lamana'. Lā' tahuī'lh
na ixa'cpunca'n chā'tunu' de
xlaca'n. 4 Lā' ixa'clhcunucca'n
talītatzumakō'lh Espíritu Santo. Lā'
tatzuculh tachihuīna'n xtuncnu'
tachihuīn a'ntū cāmaxquī'lh
Espíritu Santo natachihuīna'n.
5 Lā' ixtahui'lāna' nac
Jerusalén israelitas, chi'xcuhuī'n
a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios.
Xlaca'n xalanī'n lakachu nac
cā'quilhtamacuj. 6 Lā' a'xni'ca'
takaxmatli a'ntū macasa'nalh,
tatakēstokkō'lh ixlīlhūhua'ca'n.
Lā' nīn ixtalīca'tzīhui'lāna' a'nchī
ixtakaxmatli ixtachihuīnca'n
chā'tunu' xalanī'n lakatunu'
cā'lacchicni'. 7 Lā' tatamakchuyīlh
lā' cālē'cnīca lā' talāhuanilh:
—¿Chu tū' xalanī'n nac Galilea
huā' tamā'na chi'xcuhuī'n a'ntīn
tachihuīna'mā'na? 8 Lā' ¿chī
līkaxmatāuj quilīhuākca'n huan
tachihuīn a'ntū chihuīna'nāuj desde
quilīlacti'na'jca'n? 9 Makapitzīn
de quina'n xalanī'n nac Partia lā'
Media lā' Elam lā' Mesopotamia
lā' Judea lā' Capadocia lā' Ponto
lā' Asia. 10 A'makapitzīn quina'n
xalanī'n nac Frigia lā' Panfilia
lā' Egipto lā' ixpajtzu Cirene a'ntū
lakatin cā'lacchicni' nac Africa. Lā'
ā'makapitzīn xalanī'n nac Roma a'ntīn
taminī'ta'ncha'. Xlaca'n israelitas lā'
nā a'ntī ixtatanūnī't na ixreligionca'n
israelitas. 11 Lā' ā'makapitzīn
quina'n xalanī'n nac Creta lā'
Arabia. Lā' quina'n cākaxmatni'yāuj
huanmā'na chi'xcuhuī'n, xalanī'n
nac Galilea, a'nchī tachihuīna'mā'na
a'ntūn quintachihuīnca'n. Lā'
quincātalīchihuīna'mā'ni' catūhuā
lej ka'tla' a'ntū tlahualh Dios
—talāhuanilh.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

12 Lāˈ ixlīhuākcaˈn talēˈcnīkōˈlh
lāˈ tūˈ tacaˈtzīlh tuchū. Lāˈ
talāhuanipā:
—¿Tuchū huanicuˈtun huāˈmāˈ?
13 Lāˈ makapitzīn talakapalalh lāˈ
tahualh:
—Huāˈ tamāˈna chiˈxcuhuīˈn
takaˈchī.

Pedro cātāˈchihuīnaˈlh tachiˈxcuhuīˈt

14 Lāˈ Pedro tāyalh ixlīkalhacāujtuˈ
apóstoles lāˈ cāhuanilh palhaˈ:
—Iccāhuaniyāniˈ chiˈxcuhuīˈn
israelitas lāˈ milīhuākcaˈn
huiˈxinaˈn aˈntī huiˈlāˈnaˈntit nac
Jerusalén. Cacaˈtzītit huāˈmāˈ lāˈ
cakaxpaˈttit quintachihuīn. 15 Huāˈ
tamāˈna chiˈxcuhuīˈn tūˈ takaˈchī
huaˈchi puhuaˈnāˈtit huiˈxinaˈn. Tūˈ
takaˈchī porque xmān maknajās
cūhuīniˈ. 16 Huāˈmāˈ, aˈntū
huiˈxinaˈn laktzīˈmpāˈnaˈntit lāˈ
kaxpaˈtpāˈnaˈntit, ūˈtzaˈ aˈntū hualh
Joel aˈntī ixaˈctaˈsanaˈ Dios xalaˈ
makāntzaˈ. Joel hualh:
17 Dios hualh chuntzaˈ:
Aˈxniˈcaˈ nasputatzaˈ
quilhtamacuj
naˈiccāmacaminiˈ quiEspíritu
ixlīhuākcaˈn tachiˈxcuhuīˈt.
Lāˈ miˈoˈkxaˈncaˈn lāˈ
mintzuˈmaˈjancaˈn natahuan
quintachihuīn.
Lāˈ miˈoˈkxaˈncaˈn
natalakachuya lāˈ
mimpapatzīncaˈn
natalakahuānaˈn.
18 Lāˈ lej ixlīstuˈncuaˈ
naˈiccāmacaminiˈ xlacaˈn
quiEspíritu huanmāˈna
chiˈchiniˈ aˈntī quintatāˈscuja
aˈntīn chiˈxcuhuīˈn lāˈ aˈntīn
puscan.
Lāˈ xlacaˈn natahuan
quintachihuīn.
19 Lāˈ naˈicmāsuˈyu lēˈcnīn
tālhmāˈn nac aˈkapūn lāˈ
lakaˈtlaˈn catūhuā nac tiˈyaˈt.
Lāˈ natatasuˈyu kaˈlhniˈ lāˈ
lamanaˈ lāˈ mixiniˈ aˈntū
huaˈchi jiniˈ.
20 Lāˈ huan chiˈchiniˈ tūˈ naxkaka
lāˈ huan mālhcuyuˈ natasuˈyu
huaˈchi kaˈlhniˈ.
Lāˈ āˈcalīstān namin
ixlaclhchiˈchiniˈ Māpaˈksīniˈ
Jesucristo aˈxniˈcaˈ
namimpala.
Nala lakatin chiˈchiniˈ lej
xakaˈtlaˈ.
Lāˈ nalaktzīˈncan aˈntū
napātleˈke.
21 Lāˈ nala chuntzaˈ: Chuxatī aˈntī
nataˈsaniˈ Māpaˈksīniˈ para
namaktāya, ūˈtzaˈ napūtaxtu.
Chuntzaˈ Joel tzoˈknulh aˈnchī
hualh Dios.
22 Lāˈ Pedro huampā:
—Chiˈxcuhuīˈn israelitas,
cakaxpaˈttit huāˈmāˈ tachihuīn. Dios
cāmāsuˈniˈniˈ huiˈxinaˈn que ūˈtzaˈ
māniˈ macamilh Jesús xalaˈ nac
Nazaret. Lāˈ cāmāsuˈniˈniˈ huāˈmāˈ
por ixpālacata lēˈcnīn aˈntūn
tlahualh Jesús por ixlīmāpaˈksīn
Dios na milacapūncaˈn. Huāˈmāˈ
huiˈxinaˈn caˈtzīyāˈtit. 23 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
macamāstāˈca Jesús, lāˈ huiˈxinaˈn
huaˈntit que caxtokohuaˈcaˈca
lāˈ māmaknīˈniˈniˈntit. Lāˈ aˈntīn
tamaknīlh Jesús, xlacaˈn tūˈ tzeyā
chiˈxcuhuīˈn. Huāˈmāˈ pātleˈkelh
chuntzaˈ huaˈchi ixtapuhuān Dios
aˈntū tūla taxtāpalī lāˈ chuntzaˈ
huaˈchi ixcaˈtzī Dios makāntzaˈ.
24 Dios mālakahuanīchokolh Jesús

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

lāˈ māxtulh de ixlīmāpaˈksīn huan
līnīn porque Jesús tūlalh tachokolh
xanīn. 25 David līchihuīnaˈlh Jesús
lāˈ hualh:

Pōˈktu xaˈiclaktzīˈn Māpaˈksīniˈ
na quilacapūn.
Lāˈ huīˈ na quimpāxtūcānaˈj.
Lāˈ chuntzaˈ tūˈ
ictitamakchuyīlh.
26 Uˈtzaˈ līpāxuhualh
quiˈaˈclhcunuc lāˈ
icchihuīnaˈlh catūhuā
aˈntū līpāxūj porque tūˈ
catimakxtekca quimacniˈ.
27 Huiˈx tūˈ namakxtekaˈ
quilīcaˈtzīn nac cāˈlīnīn, lāˈ
tūˈ namakxtekaˈ namasa
quimacniˈ.
Quit miˈOˈkxaˈ aˈntī lej tzey.
28 Quimācaˈtzīnīˈnīˈtaˈ aˈnchī
naˈiclatāˈkchoko.
Naˈickaˈlhī tapāxuhuān na
milacapūn.

Lāˈ chuntzaˈ David tzoˈknulh aˈnchī
nalakahuanchoko Jesús.
29 Lāˈ Pedro huampā:
—Chiˈxcuhuīˈn, israelitas
huaˈchi quit, naˈiccāhuaniyāniˈ
aˈntū stuˈncuaˈ ixpālacata
huan quimpapcaˈn David aˈntī
ixmāpaˈksīniˈcaˈn israelitas
ixuanīˈt. Xlaˈ nīlh lāˈ māˈcnūca.
Lāˈ huīˈcus aˈnlhā māˈcnūca. 30 Xlaˈ
ixaˈctaˈsanaˈ Dios ixuanīˈt. Lāˈ
ixcaˈtzī aˈnchī Dios ixuanīˈt que
ixlīstuˈncuaˈ nahuiˈlī ixlīrey aˈntī
īˈxūˈyātāˈnat David. 31 David ixcaˈtzī
que Cristo nalakahuanchoko
lāˈ tūˈ natachoko nac cāˈlīnīn lāˈ
tūˈ namasa ixmacniˈ Cristo. Lāˈ
ūˈtzaˈ chuntzaˈ lītzoˈknulh David.
32 Dios mālakahuanīchokonīˈt
huāˈmāˈ Jesús. Lāˈ quilīhuākcaˈn
iclaktzīˈnīˈtaˈuj huāˈmāˈ. 33 Dios
līmāˈcaˈlh Jesús lāˈ huiˈlīlh na
ixpāxtūcānaˈj. XaTātaˈ Dios
maxquīˈlh Jesús huan Espíritu
Santo chuntzaˈ huaˈchi hualh pūˈla.
Lāˈ nā Jesús macaminīˈt Espíritu
Santo huāˈtzāˈ. Huāˈmāˈ ūˈtzaˈ
aˈntū huiˈxinaˈn laktzīˈnāˈtit lāˈ
kaxpaˈtāˈtit chuhuaˈj. 34 David tūˈ
aˈlh nac aˈkapūn. Pero ūˈtzaˈ māniˈ
hualh:

Huan Māpaˈksīniˈ Dios huanilh
quiMāpaˈksīniˈ: “Catahuiˈlaˈ
na quimpāxtūcānaˈj 35 hasta
que aˈxniˈcaˈ quit naˈiccātlaja
mintāˈcaˈtzanīˈn”.

Chuntzaˈ tzoˈknulh David.
36 Lāˈ Pedro huampā:
—Catacaˈtzīkōˈlh xaˈnca
ixlīhuākcaˈn xalanīˈn nac Israel que
Dios huiˈlīlh Jesús ixlīMāpaˈksīniˈ
lāˈ ixlīCristo. Uˈtzaˈ huāˈmāˈ Jesús
aˈntī huiˈxinaˈn xtokohuaˈcaˈtit —
cāhuanilh Pedro.
37 Lāˈ aˈxniˈcaˈ takaxmatli huāˈmāˈ,
taˈuˈcxcaˈtzīlh aˈnchī lej koˈhuaˈjuaˈ
lalh ixaˈclhcunuccaˈn. Lāˈ cāhuanica
Pedro lāˈ āˈmakapitzīn apóstoles:
—Chiˈxcuhuīˈn, ¿tuchū
naˈictlahuayāuj?
38 Lāˈ Pedro cāhuanilh:
—Caxtāpalīˈtit mintapāstacnaˈcaˈn
lāˈ caˈaˈkpaxtit milīhuākcaˈn
huiˈxinaˈn lāˈ chuntzaˈ
namāsuˈyuˈyāˈtit que tapaˈksīyāˈtit
con Jesucristo. Lāˈ chuntzaˈ
nacātamāsputūnuˈniˈyāniˈ
mintalaclēˈiˈcaˈn lāˈ
nacātamaxquīˈyāniˈ huan lēˈksajnaˈ
aˈntū Espíritu Santo. 39 Uˈtzaˈ aˈntū
Dios huanīˈt namāstāˈ. Lāˈ huāˈmāˈ
tzē namaklhtīniˈnāˈtit huiˈxinaˈn.
Lāˈ nā tzē natamaklhtīniˈn nā

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

mincamanaˈcaˈn lāˈ nā ixlīhuākcaˈn
huan tachiˈxcuhuīˈt xalanīˈn
āˈlakatunuˈ xcānsipejniˈ lāˈ ixlīhuāk
aˈntīn cātaˈsaniˈ huan Māpaˈksīniˈ
quinDioscaˈn.
40 Lāˈ Pedro lej cāhuanilh lāˈ
cāmaxquīˈlh tapāstacnaˈ lāˈ hualh:
—Capūtaxtutit lāˈ chuntzaˈ tūˈ
napāstacnaˈnāˈtit huaˈchi huāˈmāˈ
tachiˈxcuhuīˈt tūˈ tzey aˈntīn
tahuiˈlānaˈ chuhuaˈj —cāhuanilh
Pedro.
41 Lāˈ aˈntīn takalhlakaˈīˈlh
ixtachihuīn Pedro, xlacaˈn
taˈaˈkpaxli. Lāˈ aˈntīn
takalhlakaˈīˈlhcus huāˈmāˈ chiˈchiniˈ
lakatuˈtun mil tachiˈxcuhuīˈt.
42 Lāˈ xlacaˈn tūˈ ixtamakxteka
ixlīmāscaˈtīncaˈn apóstoles. Lāˈ
tūˈ ixtamakxteka tatakēstoka lāˈ
tamālacpitzi pāntzi lāˈ taˈorarlī.
Lāˈ ixtakaˈlhī chu lakatin
ixtapuhuāncaˈn.

Aˈnchī ixtalīlatlāˈhuan aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ xapūˈla

43 Lāˈ ixlīhuākcaˈn ixtajicuaˈn.
Lāˈ huan apóstoles tatlahualh lej
lhūhuaˈ lakaˈtlaˈn catūhuā aˈntū
māsuˈyulh ixlīmāpaˈksīn Dios.
44 Lāˈ ixlīhuāk aˈntī ixtaˈaˈkaˈīˈ,
ixtahuiˈlānaˈ kēxtim lāˈ chu
lakatin ixtamākēxtimīnīˈt huāk
aˈntū ixtakaˈlhī. 45 Lāˈ tastāˈlh
ixtiˈyaˈtcaˈn lāˈ aˈntū ixtakaˈlhī
lāˈ ixtalāmālacpitziniˈlh
ixlīhuākcaˈn como huaˈchi chāˈtunuˈ
ixtamaclacasquiˈn. 46 Lāˈ lakalīyān
ixtatakēstoka nac xakaˈtlaˈ lītokpān.
Lāˈ ixtamālacpitzi pāntzi na
ixchiccaˈn lāˈ ixtahuāˈyan con
tapāxuhuān. Lāˈ ixaˈclhcunuccaˈn
huāk lactzaˈtaˈtaˈ. 47 Lāˈ
ixtalīchihuīnaˈn aˈnchī ixlēkaˈtlaˈ
Dios. Lāˈ ixcālaktzīˈncan como lej
tzeyā chiˈxcuhuīˈn. Lāˈ Māpaˈksīniˈ
Dios ixmālhūhuīˈpala lakalīyān.
Lāˈ lakalīyān lhūhuaˈntēlhalh aˈntī
ixtapūtaxtu.

Mātzeyīca kalhatin aˈntī ixlūˈntūˈlanīˈt

3 Pedro lāˈ Juan ixtatanū kēxtim
na ixlītokpāncaˈn israelitas.
Lāˈ ixchāˈn huan hora aˈntū
ixtapūˈorarlī, huaˈchi maktuˈtun
kōtanū. 2 Lakalīyān ixuīˈ aˈntzaˈ
kalhatin chiˈxcuˈ aˈntī ixlūˈntūˈlanīˈt
desde aˈxniˈcaˈ lacatuncuīlh. Lāˈ
ixuiˈlīcan lakalīyān na ixlacapūn
xamākalhcha lītokpān. Lāˈ huan
mākalhcha ixtacuīniˈ Tzēhuanīˈt.
Lāˈ aˈntzaˈ īˈsquiˈnīhuāˈyan lāˈ
ixcāsquiˈniˈ aˈntī ixtatanū nac
lītokpān. 3 Lāˈ xlaˈ cālaktzīˈlh Pedro
lāˈ Juan aˈxniˈcaˈ ixtatanūmāˈna nac
lītokpān lāˈ xlaˈ cāsquiˈniˈlh. 4 Lāˈ
Pedro lāˈ Juan talakalaktzīˈhuiˈlīlh
lāˈ Pedro huanilh:
—Caquilālaktzīˈuj quinaˈn.
5 Lāˈ xlaˈ cālakalaktzīˈlh lāˈ
ixpuhuan que namaxquīˈcan
catūhuā. 6 Lāˈ Pedro hualh:
—Tūˈ ickaˈlhī plata nīn oro. Pero
naˈicmaxquīˈyāniˈ aˈntū ickaˈlhī. Por
ixlīmāpaˈksīn Jesucristo xalaˈ nac
Nazaret, catāyaˈ lāˈ catlāˈhuaˈ.
7 Lāˈ makachiˈpalh ixpekecānaˈj
lāˈ yāhualh. Lāˈ huanmāˈ kaˈtlāˈtus
chu līlacapalh ixtojon lāˈ ixtūpixniˈ
lactliˈhuiˈquilh. 8 Lāˈ lacapalh
tāyalh lāˈ tlāˈhualh lāˈ cātāˈtanūlh
Pedro lāˈ Juan nac lītokpān.
Lāˈ ixtlāˈhuantēlha tanūlh lāˈ
ixtāˈkapūyāhua lāˈ ixuan aˈnchī
Dios lej kaˈtlaˈ. 9 Lāˈ ixlīhuāk

tachiˈxcuhuīˈt talaktzīˈlh aˈnchī
ixlatlāˈhuan lāˈ xlacaˈn tamākaˈtlīˈlh
Dios. 10 Lāˈ talakapasli ūˈtzaˈ aˈntī
īˈsquiˈnīhuāˈyamāˈ na ixlacapūn
ixlītokpāncaˈn israelitas, aˈnlhā
huanican huan mākalhcha
Tzēhuanīˈt. Lāˈ talēˈcnīlh aˈntū
ixpātleˈkeniˈnīˈt huan chiˈxcuˈ. Lāˈ
tūˈ ixtalīcaˈtzīhuiˈlānaˈ.

Pedro aˈctaˈsanaˈlh na ixcorredor Salomón

11 Lāˈ huan chiˈxcuˈ aˈntī
ixlūˈntūˈlanīˈt lāˈ aˈntī ixtzeyanīˈtcus,
ixcātāˈlāmakachiˈpatlāˈhuan Pedro
lāˈ Juan. Lāˈ ixlīhuāk tachiˈxcuhuīˈt
tatuˈjnuntēlhalh lāˈ cālaktakēstokca
nac corredor aˈnlhā huanican
ixtacuīniˈ ixcorredor Salomón. Lāˈ
lej talēˈcnīlh. 12 Lāˈ Pedro, aˈxniˈcaˈ
laktzīˈlh huāˈmāˈ, cāhuanilh
tachiˈxcuhuīˈt:
—Chiˈxcuhuīˈn israelitas,
¿aˈchīˈ aˈcnīˈyāˈtit huāˈmāˈ? Lāˈ
¿aˈchīˈ quilālakalaktzīˈnāuj?
Tūˈ quilīmāpaˈksīncaˈn aˈntū
iclīmātzeyīnīˈtaˈuj lāˈ tūˈ por
quimpālacatacaˈn porque quinaˈn
tzeyā chiˈxcuhuīˈn. 13 Tlahualh
huāˈmāˈ ixDioscaˈn Abraham lāˈ
Isaac lāˈ Jacob lāˈ quinatātaˈnaˈcaˈn.
Uˈtzaˈ Dios māsuˈyunīˈt que
lej kaˈlhī līmāpaˈksīn Jesús
aˈntī ixOˈkxaˈ Dios. Lāˈ huāˈmāˈ
Jesús ūˈtzaˈ aˈntī macamāstāˈtit
huiˈxinaˈn lāˈ kalhtatzēˈktit na
ixlacapūn Pilato aˈxniˈcaˈ xlaˈ
ixlīhuiˈlīnīˈt namakxteka. 14 Lāˈ
huiˈxinaˈn kalhtatzēˈktit aˈntī
lej tzey lāˈ tlahuanīˈt xmān
aˈntū lej tzey. Lāˈ huiˈxinaˈn
squiˈntit cacātamāxtuniˈniˈ lāˈ
camakxtekca kalhatin maknīniˈ.
15 Lāˈ māmaknīnīniˈntit Jesús
aˈntī māstāˈ vida lāˈ aˈntīn
Dios mālakahuanīchokolh.
Lāˈ quinaˈn icmāstūˈncāuj
aˈnchī lakahuanchokolh.
16 Ickalhlakaˈīˈyāuj Jesucristo.
Uˈtzaˈ līmātzeyīca huāˈmāˈ chiˈxcuˈ
aˈntī huiˈxinaˈn laktzīˈnāˈtit lāˈ
lakapasāˈtit. Jesús quincāmaxquīˈniˈ
ixtapuhuān. Uˈtzaˈ līmātzeyīca
xaˈnca na milacapūncaˈn
milīhuākcaˈn huiˈxinaˈn.
17 ’Lāˈ chuhuaˈj chiˈxcuhuīˈn,
quit iccaˈtzī que huiˈxinaˈn tūˈ
ixmāchekxīˈyāˈtit aˈntūn tlahuaˈtit
aˈxniˈcaˈ māmaknīnīniˈntit
Jesús. Lāˈ nā tūˈ ixtamāchekxī
mimpūchihuīnaˈnīˈncaˈn. 18 Dios
mācaˈtzīnīniˈlh xapūˈla que Cristo
napātīniˈn. Chuntzaˈ tahualh
ixaˈctaˈsanaˈnīˈn Dios xalanīˈn
makān. Huāˈmāˈ tlōkentaxtūlh
Dios. 19 Lāˈ chuhuaˈj huiˈxinaˈn
caxtāpalīˈtit mintapāstacnaˈcaˈn
lāˈ caxtāpalīˈtit miˈaˈclhcunuccaˈn
lāˈ chuntzaˈ naxapacan
mintalaclēˈiˈcaˈn. Lāˈ chuntzaˈ
namin huan chiˈchiniˈ aˈxniˈcaˈ
Dios nacāmāskeˈhuiˈhuīˈniˈyāniˈ
miˈaˈclhcunuccaˈn. 20 Lāˈ
namacamin Jesucristo aˈntī xapūˈla
līhuiˈlīlh Dios nacāmacaminiˈyāniˈ
huiˈxinaˈn. 21 Pero Jesucristo kaˈlhī
natachoko nac aˈkapūn hasta
aˈxniˈcaˈ Dios nalacāxtlahuapalakōˈ
ixlīhuāk aˈnchī Dios makāntzaˈ
cāmāchihuīnīlh ixaˈctaˈsanaˈnīˈn
aˈntī lacuan. 22 Moisés cāhuanilh
quinapapnaˈcaˈn:

Huan Māpaˈksīniˈ quinDioscaˈn
nacāmacaminiˈyāniˈ huiˈxinaˈn
kalhatin aˈctaˈsanaˈ, chuntzaˈ
huaˈchi quimacamilh quit.

Lāꞌ ūꞌtzaꞌ nala kalhatin de
huiꞌxinaꞌn.
Lāꞌ huiꞌxinaꞌn nakaxpaꞌtāꞌtit
ixlīhuāk aꞌntū xlaꞌ
nacāhuaniyāniꞌ.
23 Lāꞌ aꞌntīn tūꞌ natakalhlakaꞌī
aꞌntū nahuan huanmāꞌ
chiꞌxcuꞌ, ūꞌtunuꞌn
nacāmāsputūcan lāꞌ
nacātamacaxtucan de
ixlaclhniꞌ tachiꞌxcuhuīꞌt.
24 ’Lāꞌ chuntzaꞌ tahualh
ixlīhuākcaꞌn ixaꞌctaꞌsanaꞌnīꞌn Dios
xalanīꞌn makān lāꞌ Samuel lāꞌ nā
aꞌntīn tamilh āꞌcalīstān. Xlacaꞌn
tahualh que chuntzaꞌ napātleꞌke.
25 Huiꞌxinaꞌn ixcamanaꞌcaꞌn
ixaꞌctaꞌsanaꞌnīꞌn Dios. Lāꞌ nā
milaꞌcaꞌn huan convenio aꞌntū
talacāxtlahualh quinDioscaꞌn lāꞌ
quinapapnaꞌcaꞌn. Tlahuaca huan
convenio aꞌxniꞌcaꞌ Dios huanilh
Abraham:
Por ixpālacata minatāꞌnatnaꞌ
nacāsicuaꞌlanālīcan ixlīhuāk
tachiꞌxcuhuīꞌt xalaꞌ nac
quilhtamacuj.
26 Aꞌxniꞌcaꞌ Dios macamilh ixOꞌkxaꞌ,
cālakmacaminiꞌ huiꞌxinaꞌn pūꞌla
para que milīhuākcaꞌn camakxtektit
mintalaclēꞌiꞌcaꞌn lāꞌ chuntzaꞌ
nacātasicuaꞌlanālīyāniꞌ —hualh
Pedro.

Pedro lāꞌ Juan na ixlacapūncaꞌn pūchihuīnaꞌnīꞌn

4 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ Pedro lāꞌ Juan
ixtatāꞌchihuīnaꞌmāꞌna
tachiꞌxcuhuīꞌt, talakmilh curasnaꞌ
lāꞌ ixcapitán tropasnaꞌ xalanīꞌn
nac lītokpān lāꞌ nā saduceosnuꞌ.
2 Xlacaꞌn tatamakchuyīlh por
ixpālacata aꞌntū ixcāmāsuꞌniꞌcan
tachiꞌxcuhuīꞌt lāꞌ aꞌnchī
ixtamācaꞌtzīnīniꞌn que Jesús
lakahuanchokolh, lāꞌ chuntzaꞌ
nalīlakahuanchokocan.
3 Lāꞌ cāchiꞌpaca Pedro lāꞌ Juan
lāꞌ cāmānūca nac pūlāchīꞌn.
Lāꞌ como kōtanūtzaꞌ ixuanīꞌt,
cāmakxtekca aꞌntzaꞌ hasta ixlīlakalī.
4 Lāꞌ taꞌaꞌkaꞌīꞌlh lej lhūhuaꞌ aꞌntīn
takaxmatli huan tachihuīn. Lāꞌ
ixlīlhūhuaꞌ huaꞌchi lakaquitzis mil
chiꞌxcuhuīꞌn.
5 Lāꞌ ixlīlakalī tatakēstokli nac
Jerusalén huan pūchihuīnaꞌnīꞌn
lāꞌ xanapuxcuꞌnuꞌ israelitas
lāꞌ mākalhtōꞌkēꞌniꞌnīꞌn huan
ley. 6 Lāꞌ tamilh Anás, aꞌntī
xamāpaꞌksīniꞌ curasnaꞌ, lāꞌ Caifás
lāꞌ Juan lāꞌ Alejandro lāꞌ ixlīhuāk
ixtalakapasnīꞌn huan xamāpaꞌksīniꞌ
curasnaꞌ. 7 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ
ixcāhuiꞌlīcanīꞌttzaꞌ Pedro lāꞌ Juan
na ixlacapūncaꞌn, cākalhasquiꞌnīca:
—¿Tichū ixlīmāpaꞌksīn aꞌntū
lītlahuaꞌtit huāꞌmāꞌ? Lāꞌ ¿tichū
ixquilhtampān tlahuaꞌtit huāꞌmāꞌ?
8 Lāꞌ ixaꞌclhcunuc Pedro ixlītzumaꞌ
Espíritu Santo lāꞌ cāhuanilh:
—Chiꞌxcuhuīꞌn, pūchihuīnaꞌnīꞌn lāꞌ
xanapuxcuꞌnuꞌ israelitas: 9 Chuhuaꞌj
quinaꞌn quilāmālacapūꞌnīꞌtaꞌuj
por ixpālacata lakatin aꞌntūn
tzey ictlahuaniꞌuj huāꞌmāꞌ chiꞌxcuꞌ
īꞌtzaꞌcaꞌ lāꞌ por ixpālacata aꞌnchī
mātzeyīcanīꞌt. 10 Cacaꞌtzītit
milīhuākcaꞌn huiꞌxinaꞌn lāꞌ
catacaꞌtzīlh ixlīhuāk tachiꞌxcuhuīꞌt
israelitas huāꞌmāꞌ aꞌntū lalh.
Huāꞌmāꞌ chiꞌxcuꞌ aꞌntī yā na
milacapūncaꞌn huiꞌxinaꞌn, ūꞌtzaꞌ
līmātzeyīlh por ixlīmāpaꞌksīn
Jesucristo xalaꞌ nac Nazaret.
Uꞌtzaꞌ Jesucristo aꞌntī huiꞌxinaꞌn

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

māxtokohua'ca'nīni'ntit lā' Dios
mālakahuanīchokolh. 11 Huā'mā'
Jesucristo ū'tza' a'ntī lakmaka'ntit
hui'xina'n hua'chi tapācna'nī'n
talakmaka'n lakatin chihuix.
Lā' chuhua'j huā'mā' Jesucristo
hua'chi chihuix a'ntū pū'la hui'līca
ixa'katzā'stūn. 12 Lā' Jesucristo
xmān ū'tza' māpūtaxtunu'. Lā'
tū' a'nampala ā'kalhatin chi'xcu'
nac cā'quilhtamacuj a'ntī tzēn
quincāmāpūtaxtūyāni' —hualh
Pedro.

13 Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huan
pūchihuīna'nī'n a'nchī Pedro
lā' Juan tū' ixtajicua'n, xlaca'n
talē'cnīlh porque ixtaca'tzī que
Pedro lā' Juan xlaca'n catīhuāyā
chi'xcuhuī'n lā' tuntū' lej ixtaca'tzī.
Lā' ū'tza' talīmāchekxīlh que
xlaca'n ixtatā'latlā'huan Jesús.
14 Lā' talaktzī'lh huan chi'xcu' a'ntī
mātzeyīca lā' ixyā ixlacapūnca'n. Lā'
tūlalh tahualh que tū' tzey a'ntūn
tatlahualh Pedro lā' Juan. 15 Lā'
cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn catataxtulh
macsti'na'j Pedro lā' Juan a'nlhā
ixtatakēstoknī't a'ntī ixtatlahua
justicia. Lā' takalhachihuīna'lh
xlaca'n 16 lā' talāhuanilh:

—¿Tuchū nacātlahuani'yāuj
huā' tamā'na chi'xcuhuī'n?
Por ixpālacataca'n ū'tunu'n,
pātle'kenī't lakatin ka'tla' lē'cnīn.
Huā'mā' taca'tzī ixlīhuākca'n
a'ntīn tahui'lāna' nac Jerusalén.
Lā' tūlalh catikalhtatzē'kui. 17 Lā'
cacāmākē'klhauj lā' cacāhuaniuj
que tū'tza' catahuanilh huan
ixtacuīni' Jesús nīn ā'chā'tin. Lā'
chuntza' tū'tza' catitalhūhua'lh
huan a'ntīn takalhlaka'ī' huan
ixtachihuīnca'n —talāhuanilh.

18 Lā' cāmātayīni'nca Pedro
lā' Juan lā' cāmāpa'ksīca que
tū'tza' catachihuīna'lh lā' tū'tza'
catamāsu'yulh nīn ā'maktin por
ixlīmāpa'ksīn Jesús. 19 Lā' Pedro lā'
Juan takalhtīni'lh lā' tahualh:

—¿Chu tzey na ixlacapūn Dios
na'iccā'a'kahuāna'ni'yāni' hui'xina'n
lā' tū' na'ica'kahuāna'ni'yāuj
Dios? ¿Chichū puhua'nā'tit? Lā'
caquilāhuaniuj. 20 Quina'n tūla
ictimakxtekui de na'icuanāuj
a'ntū iclaktzī'nī'ta'uj lā' a'ntū
ickaxmatnī'ta'uj —hualh Pedro.

21 Lā' a'xni'ca' ixcāmākē'klhacanī't
huampala, cāmakxtekca. Tūla
ixtakaksni' a'nchī natalīcastigarlī
porque ixtajicua'ni' huan
tachi'xcuhuī't porque, por
ixpālacata a'ntū ixpātle'kenī't,
ixlīhuākca'n ixtachihuīna'n a'nchī
lej ka'tla' Dios. 22 Lā' huan chi'xcu'
a'ntī tlahuani'canī't huan lē'cnīn
ixka'lhītza' más de tu'pu'xam cā'ta.

**Huan tā'timīn tasqui'ni'lh
Dios que cacāmaktāyalh
para que tū' natajicua'n**

23 Lā' a'xni'ca' Pedro lā' Juan
ixcāmakxtekcanī'ttza', talaka'lh
ixcompañerosnu'ca'n. Lā' cāhuanica
ixlīhuāk a'ntū ixtahuanī't huan
xanapuxcu'nu' curasna' lā'
huan xanapuxcu'nu' israelitas.
24 Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā',
ixlīhuāk a'cxtim ta'orarlīlh lā'
tahuanilh Dios lej palha':

—Māpa'ksīni', hui'x Dios lā'
hui'x tla'hua' a'kapūn lā' ti'ya't
lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. 25 Lā'
por ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo
māchihuī'ni' David a'ntī ixtā'scujāni'.
Lā' David hualh chuntza':

¿Aˈchīˈ lej tataˈsa con tāˈkcha
tachiˈxcuhuīˈt aˈntīn tūˈ
israelitas?
¿Aˈchīˈ tapāstaca huan
tachiˈxcuhuīˈt aˈntūn tūˈ
tasquiˈnī?
26 Lāˈ huan reyniˈ xalaˈ nac
huāˈ quilhtamacuj talalh
ixtāˈcaˈtza Dios.
Lāˈ huan pūchihuīnaˈnīˈn
tatakēstokli, lāˈ talītalakspiˈtli
huan Māpaˈksīniˈ Dios lāˈ nā
Cristo aˈntī Dios lacsacuiˈlīnīˈt.
27 ’Uˈtzaˈ lej stuˈncuaˈ. Nac huāˈmāˈ
xcānsipej tatakēstokli Herodes lāˈ
Poncio Pilato lāˈ huan israelitas lāˈ
aˈntīn tūˈ israelitas. Lāˈ talītalakspiˈtli
Jesús miˈOˈkxaˈ lacuan aˈntī
lacsacuiˈlīnīˈtaˈ huiˈx, quinDioscaˈn.
28 Xlacaˈn tatakēstokli natatlahua
xmān aˈntū huiˈx līhuiˈliˈ xapūˈla aˈntū
nala lāˈ xmān aˈntū milīmāpaˈksīn
lāˈ mintapuhuān. 29 Lāˈ chuhuaˈj,
Māpaˈksīniˈ Dios, chu tūˈ laˈktziˈ
aˈnchī quincātamakēˈklhacuˈtunāniˈ.
Lāˈ caquilāmaktāyauj quinaˈn
aˈntī iccātāˈscujāniˈ. Chuntzaˈ
naˈicchihuīnaˈnāuj mintachihuīn lāˈ
tūˈ caˈicjicuaˈnui. 30 Lāˈ camāsuˈyuˈ
milīmāpaˈksīn lāˈ cacāmātzeyiˈ lāˈ
calalh lakaˈtlaˈn catūhuā lāˈ lēˈcnīn por
ixlīmāpaˈksīn Jesús miˈOˈkxaˈ lacuan.
31 Lāˈ aˈxniˈcaˈ ixtaˈorarlīnīˈttzaˈ,
tachiquilh aˈnlhā ixtatakēstoknīˈt.
Lāˈ ixaˈclhcunuccaˈn ixlīhuākcaˈn
talītatzumalh Espíritu Santo. Lāˈ
tachihuīnaˈlh ixtachihuīn Dios lāˈ
tūˈ ixtajicuaˈn.

Chu lakatin tamākēxtimīlh huāk aˈntū ixtakaˈlhī

32 Lāˈ ixlīlhūhuaˈ aˈntī
ixtakalhlakaˈīˈnīˈt lāˈ chu lakatin
tapāstacnaˈ lāˈ ixtakaˈlhī chu
lakatin tapuhuān. Lāˈ nīn tintīˈ
puhuanli que tūla namāstāˈ
aˈntū ixkaˈlhī. Lāˈ chu lakatin
ixtamākēxtimīnīˈt ixlīhuāk aˈntū
ixtakaˈlhī. 33 Lāˈ huan apóstoles
ixtakaˈlhī lhūhuaˈ līmāpaˈksīn. Lāˈ
ixtamālacstūˈnca que Māpaˈksīniˈ
Jesús ixlakahuanchokonīˈt. Lāˈ
Dios ixcāsicuaˈlanālī. 34 Lāˈ nīn
tintīˈ īˈsputniˈ catūhuā porque
ixlīhuākcaˈn aˈntī ixtakaˈlhī
ixtiˈyaˈtcaˈn lāˈ ixchiccaˈn, ixtastāˈ
lāˈ ixtalīmin ixtapalh aˈntū ixtastāˈ.
35 Lāˈ ixtamaxquīˈ huan apóstoles.
Lāˈ tamālacpitzilh chāˈtunuˈ chu
aˈnchī ixtamaclacasquiˈn. 36 Lāˈ ixuīˈ
kalhatin chiˈxcuˈ ixtacuīniˈ José.
Lāˈ huan apóstoles tamāpācuhuīlh
por ixlītāpātuˈ ixtacuīniˈ
Bernabé (huāˈmāˈ huanicuˈtun
mākoˈxamixīniˈ). Lāˈ ūˈtzaˈ levita
ixuanīˈt xalaˈ nac Chipre. 37 Lāˈ
xlaˈ ixkaˈlhī ixtiˈyaˈt. Lāˈ stāˈlh lāˈ
cālīminiˈlh ixtapalh lāˈ cāmaxquīˈlh
huan apóstoles.

Tamātzēˈkli macstiˈnaˈj tumīn Ananías lāˈ Safira

5 Lāˈ nā ixuīˈ kalhatin chiˈxcuˈ
ixtacuīniˈ Ananías. Lāˈ ixkaˈlhī
ixpuscāt aˈntī ixtacuīniˈ Safira. Lāˈ
xlacaˈn tastāˈlh pītzinaˈj ixtiˈyaˈtcaˈn.
2 Lāˈ Ananías māquīˈlh macstiˈnaˈj
ixtapalh. Lāˈ nā ixpuscāt nā
ixlīcaˈtzī. Lāˈ Ananías līmilh aˈntū
aˈkatāxtūlh lāˈ cāmaxquīˈlh huan
apóstoles. 3 Lāˈ Pedro hualh:
—Ananías, ¿aˈchīˈ mātzumanīˈt
miˈaˈclhcunuc koˈtiˈtiˈ lāˈ
xtāpalīlh mintapāstacnaˈ para
nalēˈksaˈnīniˈnaˈ Espíritu Santo lāˈ
namāquīˈyaˈ macstiˈnaˈj huan tumīn

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

ixtapalh tiˈyaˈt? 4¿Chu tūˈ milaˈ
ixuanīˈt huan tiˈyaˈt aˈxniˈcaˈ tūnaˈj
īˈstāˈyaˈ? ¿Chu tūˈ milaˈ ixuanīˈt
huan ixtapalh aˈxniˈcaˈ stāˈt huan
tiˈyaˈt? ¿AˈchīˈHpāstacti natlahuaˈyaˈ
huāˈmāˈ? Lāˈ huiˈx aˈksaˈnīˈniˈ tūˈ
xmān na ixlacapūn chiˈxcuhuīˈn.
Huiˈx nā aˈksaˈnīˈniˈ na ixlacapūn
Dios —hualh Pedro.
5Lāˈ aˈxniˈcaˈ Ananías kaxmatli
huāˈmāˈ tachihuīn, aˈkāˈlh xanīn.
Lāˈ lej ixtajicuaˈn ixlīhuākcaˈn
aˈntīn takaxmatli. 6Lāˈ huan oˈkxaˈn
tasacli Ananías lāˈ tamaksnaˈtli lāˈ
tamāxtulh lāˈ tamāˈcnūlh.
7Lāˈ huaˈchi ixlīlakatuˈtun hora
ixpuscāt Ananías tanūlh. Xlaˈ tūˈ
ixcaˈtzī aˈntū ixpātleˈkenīˈt. 8Tuncan
Pedro huanilh:
—Caquihuaˈniˈ, ¿lhānchulaˈ
līstāˈtit huan tiˈyaˈt?
Lāˈ huan puscāt huanilh chu
aˈcxtim chuntzaˈ chī ixuaninīˈt ixkōluˈ.
9Lāˈ Pedro huanilh:
—Lāˈ ¿aˈchīˈ chu lālīcaˈtzīyāˈtit
naˈaˈksaˈnīˈniˈnāˈtit ixEspíritu
Māpaˈksīniˈ? Cakaxpaˈtti aˈnchī
tatantūsaˈnan kēpūn aˈntī
tamāˈcnūnīˈt minkōluˈ. Lāˈ nā huiˈx
natamāxtuyāniˈ —hualh Pedro.
10Lāˈ līlacapalh huan puscāt
aˈkāˈlh xanīn na ixlacapūn Pedro.
Lāˈ huan oˈkxaˈn tatanūchi lāˈ
talaktzīˈlh māˈ xanīn. Lāˈ tamāxtulh
lāˈ tamāˈcnūlh ixpāxtūn ixkōluˈ.
11Lāˈ lej ixtajicuaˈn ixlīhuākcaˈn
aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ lāˈ ixlīhuākcaˈn
aˈntīn takaxmatli huāˈmāˈ.

Tlahuaca lhūhuaˈ lēˈcnīn lāˈ lakaˈtlaˈn catūhuā

12Lāˈ huan apóstoles tatlahualh
lhūhuaˈ lēˈcnīn lāˈ lakaˈtlaˈn
catūhuā ixlaclhpuˈnancaˈn
tachiˈxcuhuīˈt. Lāˈ ixtatakēstoknīˈt
ixlīhuākcaˈn na ixcorredor Salomón.
13Nīn chāˈtin de ixtalhūhuāˈtcaˈn
tūˈ talīhuiˈlīlh natatāˈtakēxtimī
con ūˈtunuˈn. Lāˈ tachiˈxcuhuīˈt
lej taˈaˈcnīniˈniˈlh. 14Lāˈ aˈntī
ixtakalhlakaˈīˈ huan Māpaˈksīniˈ
āˈchulāˈ ixtalhūhuaˈn chiˈxcuhuīˈn
lāˈ puscan. 15Lāˈ ixcālīmincan huan
īˈtzaˈcaˈnīˈn nac cāˈtejen aˈnlhā
ixtētaxtu Pedro. Lāˈ ixcāhuiˈlīcan
nac laklaj lāˈ na īˈxtiˈcatcaˈn, palh
tzē cahuā aˈyuj xmān ixmāspilēˈk
Pedro ixcāmāskēˈkēlh lāˈ chuntzaˈ
ixcāmātzeyīlh makapitzīn
īˈtzaˈcaˈnīˈn. 16Lāˈ nā ixtamimāˈna
nac Jerusalén lhūhuaˈ tachiˈxcuhuīˈt
xalanīˈn huan xcānsipejniˈ na
ixpajtzu Jerusalén. Lāˈ ixtalīmin
īˈtzaˈcaˈnīˈn lāˈ aˈntī ixtakaˈlhī
tlajanaˈnīˈn. Lāˈ ixlīhuākcaˈn
cāmātzeyīca.

Cāmacaputzaca Pedro lāˈ Juan

17Lāˈ tatāˈkaquīˈlh huan
xamāpaˈksīniˈ curasnaˈ lāˈ
ixchiˈxcuhuīˈn aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ
ixtamākalhtōˈkēˈncaˈn saduceosnuˈ.
Lāˈ lej ixtalakcaˈtzan xlacaˈn.
18Lāˈ cāchiˈpaca huan apóstoles lāˈ
cāmānūca nac pūlāchīˈn. 19Lāˈ Dios
macamilh kalhatin ángel. Lāˈ huan
ángel cāmālaquīˈniˈlh huan pūlāchīˈn
cāˈtzīˈsa lāˈ cāmāxtulh lāˈ cāhuanilh:
20—Capitit lāˈ catāyaˈtit
nac xakaˈtlaˈ lītokpān lāˈ
cacātāˈchihuīnaˈntit huan
tachiˈxcuhuīˈt ixlīhuāk ixpālacata
aˈnchī tzē natalīkaˈlhī xasāstiˈ
ixquilhtamacujcaˈn.
21Lāˈ aˈxniˈcaˈ ixtakaxmatnīˈt
huāˈmāˈ, tatanūlh nac xakaˈtlaˈ

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

lītokpān a'xni'ca' ixtuncuīmā'tza' lā'
tamāsu'yulh.
Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna'
lā' nā ixchi'xcuhuī'n tatakēstokli.
Lā' cāmākēstokca ū'tunu'n a'ntī
ixtatlahua justicia lā' ixlīhuāk
xanapuxcu'nu' xala' nac Israel.
Lā' cāmacā'nca policíasna' para
natamāxtu huan tachī'nī'n de
nac pūlāchī'n lā' natalīmin. 22 Lā'
a'xni'ca' huan policíasna' tachā'lh,
tū' cākaksca nac pūlāchī'n.
Tataspi'tchokolh lā' tamāca'tzīnīlh.
23 Lā' tahualh:
—Icchā'uj nac pūlāchī'n lā'
iclaktzī'uj lā' ixlacchahua xa'nca.
Lā' huan maktaka'lhna'nī'n
ixtayāna' na ixlacapūn mākalhcha.
Lā' a'xni'ca' icmālaquī'uj, nīn
tintī' ickaksui na ixchakān huan
pūlāchī'n.
24 Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā',
xacapitán xaka'tla' lītokpān lā'
huan xanapuxcu'nu' curasna' lej
lhūhua' tapāstacna'lh tuchūn
chuhua'j nala. 25 Lā' chu tuncan
milh kalhatin lā' cāhuanilh:
—Huan chi'xcuhuī'n a'ntī
hui'xina'n cāmānū'tit nac
pūlāchī'n tayāna'ncha' nac xaka'tla'
lītokpān lā' tamāsu'ni'mā'na huan
tachi'xcuhuī't.
26 Lā' tuncan ta'a'lh huan capitán
lā' huan policíasna' lā' cāquītēpalaca
Pedro lā' Juan. Lā' cālīminca lej
līlacatzucu porque ixtajicua'ni' huan
tachi'xcuhuī't que ixcāmūta'laca.
27 Lā' a'xni'ca' ixcālīmincanī'ttza',
cāhui'līca ixlacapūnca'n huan
pūchihuīna'nī'n. Lā' xamāpa'ksīni'
curasna' cākalhasqui'nīlh:
28 —¿Chu tū' iccāmāpa'ksīni'
hui'xina'n lej līpalha' que
tū'tza' camāsu'yu'tit por
ixquilhtampān Jesús? Lā'
hui'xina'n cāmāsca'tīkō'tittza'
xalanī'n nac Jerusalén huā'
mintamākalhtō'kē'nca'n. Lā'
hui'xina'n hua'nā'tit que quina'n
iclē'nāuj cuenta por ixpālacata
maknīca Jesús.
29 Lā' takalhtīni'lh Pedro lā'
ā'makapitzīn apóstoles lā' tahualh:
—Lā' ¿chu tzey palh
na'iccā'a'kahuāna'ni'yāuj
chi'xcuhuī'n lā' tū'
na'ica'kahuāna'ni'yāuj Dios?
30 IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n
mālakahuanīchokolh Jesús a'ntī
hui'xina'n māmaknīnīni'ntit
a'xni'ca' xtokohua'ca'ca nac cruz.
31 Lā' Dios līmā'ca'lh Jesús lā'
hui'līlh na ixpāxtūcāna'j lā' hui'līlh
xapuxcu' lā' māpūtaxtūnu'. U'tza'
tlahualh para que xalanī'n nac
Israel nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n
lā' nacāmāsputūnu'ni'can a'ntū
talaclē'ni' Dios. 32 Lā' quina'n
icmālacstū'ncāuj huā'mā'. Lā' nā
chuntza' mālacstū'nca huan Espíritu
Santo a'ntī Dios cāmaxquī'nī't
xlaca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios.
33 Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā',
ta'a'kchā'lh lā' ixcāmaknīcu'tuncan.
34 Lā' kalhatin pūchihuīna', a'ntī
fariseo ixuanī't, ixtacuīni' Gamaliel.
Xla' ū'tza' kalhatin mākalhtō'kē'ni'
de huan ley. Lā' lej ixa'cnīni'ni'can.
Xla' tāyalh lā' māpa'ksīni'lh que
cacāmāxtuca Pedro lā' Juan lakatin
ka'tlā'tus. 35 Lā' Gamaliel cāhuanilh
huan ā'makapitzīn pūchihuīna'nī'n:
—Chi'xcuhuī'n xalanī'n nac
Israel, capāstacna'ntit xa'nca a'ntū
nacātlahua'ni'yā'tit huā' tamā'na
chi'xcuhuī'n. 36 Ca'tzīyā'tit que

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

makāntzaˈ iˈxuīˈ kalhatin chiˈxcuˈ
ixtacuīniˈ Teudas, aˈntī ixuan que
xlaˈ lej kaˈtlaˈ. Lāˈ makapitzīn
chiˈxcuhuīˈn, como huaˈchi lakatāˈtiˈ
ciento, tastālaniˈlh. Xlaˈ maknīca.
Lāˈ taˈaˈkahuankōˈlh ixlīhuākcaˈn
aˈntī ixtastālaniˈnīˈt. Lāˈ chuntzaˈ
līsputli aˈntū ixlītzucunīˈt Teudas.
37 Lāˈ āˈcalīstān ixuiˈlapā Judas xalaˈ
nac Galilea aˈxniˈcaˈ lālaktzoˈkca.
Xlaˈ cācuccha'xli makapitzīn lāˈ
ixtastālaniˈ. Lāˈ nā Judas sputli. Lāˈ
taˈaˈkahuankōˈlh aˈntī ixtastālaniˈnīˈt.
38 Lāˈ chuhuaˈj iccāhuaniyāniˈ
huiˈxinaˈn, nīn tuntūˈ cacātlahuaniˈtit
huan chiˈxcuhuīˈn lāˈ cacāmakxtektit.
Palh huāˈmāˈ tapāstacnaˈ lāˈ huāˈmāˈ
tamākalhtōˈkēˈn xmān ixlaˈcaˈn
chiˈxcuhuīˈn, ixaˈcstu nasputa.
39 Lāˈ palh ixlaˈ Dios, tūˈ maktin
catimāpānūˈtit. Tūˈ ixlīcaˈtzan
kalhtaxtoktipāˈnaˈntit Dios —
cāhuanilh Gamaliel.

40 Lāˈ taˈaˈkaˈīˈlh ixtachihuīn
Gamaliel. Lāˈ cāmātayīniˈca
huan apóstoles lāˈ cāsnoˈkca.
Lāˈ cāhuanica que tūˈtzaˈ
natachihuīnaˈn por ixquilhtampān
Jesús. Lāˈ cāmakxtekca. 41 Lāˈ Pedro
lāˈ Juan tataxtulh ixlacapūncaˈn
pūchihuīnaˈnīˈn. Lāˈ tapāxuhualh
porque cālaktzīˈnca xlacaˈn lej tzey
para natapātī aˈntū lej līmāxanaˈ
por ixpālacata Jesucristo. 42 Lāˈ
lakalīyān nac xakaˈtlaˈ lītokpān
lāˈ na ixchiccaˈn, tūˈ ixtamakxteka
tamāsuˈyu lāˈ tachihuīnaˈn
ixpālacata Jesucristo.

Cālacsacca kalhatojon maktāyanaˈnīˈn

6 Huāˈmāˈna chiˈchiniˈ
ixtalhūhuaˈntēlha huan
aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ. Lāˈ huan
chiˈxcuhuīˈn griegos cāhuanilh
huan hebreos que tūˈ xaˈnca
ixcāmāpitziniˈcan aˈntū
ixcāmaxquīˈcan huan lakapūtnuˈ
griegasnaˈ lakalīyān. 2 Lāˈ huan
kalhacāujtuˈ apóstoles tamākēstokli
ixlīhuāk aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ lāˈ
cāhuanica:

—Tūˈ līmakuan naˈicmakxtekāuj
naˈicmāsuˈyuyāuj ixtachihuīn Dios lāˈ
naˈicmāstāˈyāuj līhuaˈt. 3 Pues chuhuaˈj,
tāˈtimīn, cacālacsactit huiˈxinaˈn
kalhatojon chiˈxcuhuīˈn de huiˈxinaˈn.
Cacālacsactit aˈntī cālakapascan huāk
lacuan lāˈ aˈntī talītzuma Espíritu
Santo lāˈ aˈntī lej xaˈnca tapāstacnaˈn.
Lāˈ nacāmacamaxquīˈyāuj huāˈmāˈ
lītlōt. 4 Lāˈ quilītlōtcaˈn quinaˈn
chu ūˈtzaˈtzaˈ: naˈicorarlīyāuj lāˈ
naˈicmāsuˈyuyāuj ixtachihuīn Dios
—cāhuanica.

5 Huāˈmāˈ cāminīˈniˈlh ixlīhuāk
huan ixtalhūhuāˈtcaˈn. Lāˈ lacsacca
huan Esteban, kalhatin chiˈxcuˈ
aˈntī ixlītzuma Espíritu Santo
lāˈ aˈntī xaˈnca ixkalhlakaˈīˈ Dios.
Lāˈ cālacsacca Felipe lāˈ Prócoro
lāˈ Nicanor lāˈ Timón lāˈ Parmenas
lāˈ Nicolás xalaˈ nac Antioquía aˈntī
ixtanūnīˈt na ixreligioncaˈn israelitas.
6 Lāˈ cālīminca ixlacapūncaˈn apóstoles
lāˈ taˈorarlīlh lāˈ taˈaˈcpūmāˈcaˈlh
ixmacancaˈn.

7 Lāˈ aˈkahualh ixtachihuīn
Dios. Lāˈ aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ lej
ixtalhūhuaˈntēlha nac Jerusalén. Lāˈ
lhūhuaˈ curasnaˈ takalhlakaˈīˈlh lāˈ
taˈaˈkahuānaˈniˈlh ixtachihuīn Dios.

Chiˈpaca Esteban

8 Lāˈ Esteban lej ixkalhlakaˈīˈ lāˈ
lej ixkaˈlhī līmāpaˈksīn. Lāˈ ixtlahua

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

lakaˈtlaˈn catūhuā lāˈ lēˈcnīn
ixlaclhpuˈnancaˈn tachiˈxcuhuīˈt.
9 Lāˈ tatāˈkaquīˈlh makapitzīn
xalanīˈn na ixlītokpāncaˈn
israelitas aˈntī ixcāmāpācuhuīcan
Libertos, lāˈ nā xalanīˈn nac Cirene
lāˈ Alejandría lāˈ Cilicia lāˈ Asia.
Xlacaˈn talālīhuanilh con Esteban.
10 Pero xlacaˈn tūlalh tatāˈlātlajalh
por ixpālacata ixtapāstacnaˈ
Esteban lāˈ por ixpālacata Espíritu
Santo aˈntī ixmāchihuīnī. 11 Lāˈ
xlacaˈn tamāpalalh āˈmakapitzīn
para natalēˈksaˈnīniˈn lāˈ natahuan
que ixtakaxmatnīˈt aˈnchī Esteban
aˈksaˈnli Moisés lāˈ Dios. 12 Lāˈ
cācuccha'xca tachiˈxcuhuīˈt lāˈ huan
xanapuxcuˈnuˈ israelitas lāˈ huan
mākalhtōˈkēˈniˈnīˈn ley. Lāˈ chu
līmaktin laktapajtzūca Esteban lāˈ
chiˈpaca lāˈ līminca ixlacapūncaˈn
pūchihuīnaˈnīˈn. 13 Lāˈ cāhuiˈlīca
testigos aˈntīn tahualh aˈntūn tūˈ
stuˈncuaˈ lāˈ tahualh:

—Huāˈmāˈ chiˈxcuˈ tūˈ makxteka
aˈksaˈn huāˈ ley lāˈ huāˈ xakaˈtlaˈ
lītokpān aˈntū sicuaˈlanālanīˈt.
14 Ickaxmatui aˈxniˈcaˈ hualh xlaˈ
que huāˈmāˈ Jesús xalaˈ nac Nazaret
namāsputū huan xakaˈtlaˈ lītokpān
lāˈ nataxtāpalī huan talanān aˈntū
māsuˈyulh Moisés natlahuayāuj.

15 Lāˈ ixlīhuākcaˈn aˈntī
ixtahuiˈlānaˈ aˈnlhā ixtlahuacan
justicia, talakalaktzīˈlh Esteban.
Lāˈ ixlacan ixtasuˈyu huaˈchi ixlaˈ
ángel.

Tamaktāyalh Esteban lāˈ maknīca

7 Lāˈ huan xamāpaˈksīniˈ
curasnaˈ kalhasquiˈnīlh
Esteban:

—¿Chā stuˈncuaˈ huāˈmāˈ?

2 Lāˈ Esteban hualh:

—Chiˈxcuhuīˈn, israelitas huaˈchi
quit, cakaxpaˈttit. Dios aˈntī lej
kaˈtlaˈ, tasuˈyuniˈlh quimpapcaˈn
Abraham aˈxniˈcaˈ xlaˈ ixuīˈcus nac
xcānsipej Mesopotamia. Tūnaˈj
ixaˈn tahuiˈla nac Harán. 3 Dios
huanilh:

Cataxtu de miˈāˈlacchicniˈ
lāˈ cacāmakxtekti
mintalakapasnīˈn lāˈ
capiˈt nac xcānsipej aˈntū
naˈicmāsuˈniˈyāniˈ.

4 Lāˈ Abraham taxtulh de huan
īˈxcānsipejcaˈn caldeosnuˈ lāˈ aˈlh
tahuiˈla nac Harán. Lāˈ aˈxniˈcaˈ
ixnīnīˈttzaˈ ixtātaˈ Abraham,
Dios līmilh Abraham huāˈtzāˈ
nac xcānsipej aˈnlhā huiˈxinaˈn
huiˈlāˈnaˈntit chuhuaˈj. 5 Lāˈ Dios
tūnaˈj maxquīˈlh tiˈyaˈt āˈtzāˈ, nīn
pītzinaˈj aˈnlhā nayāhua ixtojon.
Xmān huanilh que ixtēcuˈ tiˈyaˈt
nala xlaˈ lāˈ ixnatāˈnatnaˈ, aˈyuj
xlaˈ tūnaˈj ixkaˈlhī ixcaman. 6 Dios
tāˈchihuīnaˈlh chuntzaˈ:

Minatāˈnatnaˈ natatahuiˈla
huaˈchi xatzaˈnkān nac
āˈlakatin xcānsipej.
Lāˈ aˈntzaˈ lej nacāmāscujūcan
lāˈ nacāmāpātīnīcan lakatāˈtiˈ
ciento cāˈta.

7 Lāˈ quit naˈiccāmāpātīnī
huan tachiˈxcuhuīˈt aˈntī
nacāmāscujū minatāˈnatnaˈ.
Lāˈ āˈcalīstān natataxtu
minatāˈnatnaˈ lāˈ
naquintamācāˈtanī āˈtzāˈ.

8 Lāˈ Dios cāxtlahualh huan
convenio aˈntū ixpālacata
ixcāchuˈcucan chiˈxcuhuīˈn
israelitas para que
nacālīlakapascan. Lāˈ tahuīˈlh

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

kalhatin ixcaman Abraham,
ixtacuīniꞌ Isaac. Lāꞌ ixlīlakatzeyan
chiꞌchiniꞌ Abraham chuꞌculh
ixcaman para nalīlakapascan
huaꞌchi israelita. Lāꞌ āꞌcalīstān
tahuīꞌlh kalhatin ixcaman Isaac,
ixtacuīniꞌ Jacob. Lāꞌ āꞌcalīstān
Jacob kaꞌlhīlh kalhacāujtuꞌ
ixoꞌkxaꞌn aꞌntīn quinapapnaꞌcaꞌn.
9 ’Lāꞌ huan quinapapnaꞌcaꞌn
ixtacaꞌtzalaktzīꞌn ixtāꞌtincaꞌn
José. Lāꞌ xlacaꞌn tastāꞌlh José.
Lāꞌ lēꞌnca nac Egipto. Pero
Dios ixmaktakaꞌlha. 10 Lāꞌ Dios
māpūtaxtūlh de ixlīhuāk aꞌntūn
pātīlh. Lāꞌ Dios maxquīꞌlh José
tapāstacnaꞌ na ixlacapūn Faraón
aꞌntī rey xalaꞌ nac Egipto. Lāꞌ
Faraón ixaꞌcnīniꞌniꞌ huan José. Lāꞌ
huiꞌlīlh ixlīgobernador nac Egipto.
Lāꞌ huiꞌlīlh que namāpaꞌksīkōꞌ
ixlīhuāk ixchic Faraón.
11 ’Lāꞌ milh lakatin tatziꞌncsta
ixlīhuāk huanmāꞌ tiꞌyaꞌt Egipto lāꞌ
nac Canaán. Lāꞌ lej tapātīniꞌlh. Lāꞌ
huāꞌ quinapapnaꞌcaꞌn tūꞌ ixtakaksa
aꞌntū natahuaꞌ. 12 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ
kaxmatli Jacob que nac Egipto
ixaꞌnan trigo, pūꞌla cāmacāꞌlh aꞌntzaꞌ
ixoꞌkxaꞌn aꞌntīn quinapapnaꞌcaꞌn.
13 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ taꞌaꞌmpā ixlīmaktuꞌ,
José cāmācaꞌtzīnīlh que ūꞌtzaꞌ
māniꞌ īꞌstancucaꞌn ixuanīꞌt.
Lāꞌ Faraón mācaꞌtzīnīca que
ixtalakapasniꞌ José ixtahuanīꞌt.
14 Lāꞌ José mātayīniꞌlh Jacob aꞌntī
ixtātaꞌ lāꞌ ixlīhuākcaꞌn ixtāꞌtimin
lāꞌ ixcamanaꞌcaꞌn. Xlacaꞌn
pūpitzi ciento āꞌpuꞌxamaquitzis
tachiꞌxcuhuīꞌt. 15 Lāꞌ Jacob aꞌlh
tahuiꞌla nac Egipto. Aꞌntzaꞌ nīlh
xlaꞌ lāꞌ nā tanīkōꞌlh ixoꞌkxaꞌn aꞌntī
quinapapnaꞌcaꞌn. 16 Lāꞌ āꞌmaktin
cālēꞌmpalaca nac Siquem lāꞌ
aꞌntzaꞌ cāmāꞌcnūca nac lhuꞌcuꞌ
aꞌntū cāmaktamāhualh Abraham
ixcamanaꞌ Hamor xalanīꞌn Siquem.
Lītamāhualh con tumīn.
17 ’Ixtapajtzūtēlha huan chiꞌchiniꞌ
aꞌxniꞌcaꞌ ixtlōkentaxtū Dios
aꞌntū ixuaninīꞌt Abraham. Lāꞌ
huan tachiꞌxcuhuīꞌt israelitas
lhūhuaꞌntēlhalh nac Egipto. 18 Lāꞌ
huiꞌlīpalaca kalhatin rey nac Egipto
aꞌntīn tūꞌ lakapasli José. 19 Xlaꞌ
cāꞌaꞌkxokolh quinapapnaꞌcaꞌn
lāꞌ chuntzaꞌ cālītlajalh. Lāꞌ xlaꞌ
cāmāpātīnīlh quinapapnaꞌcaꞌn
lāꞌ cāmāmakaꞌnīlh xanatātaꞌnaꞌ
ixlakskaꞌtāꞌncaꞌn para que natanī.
20 Lāꞌ huāꞌmāꞌna chiꞌchinīꞌn
tahuīꞌlh Moisés lāꞌ xlaꞌ tzēhuanīꞌt
ixuanīꞌt na ixlacapūn Dios. Lāꞌ
ixmaktakaꞌlhmāꞌca lakatuꞌtun
mālhcuyuꞌ na ixchic ixtātaꞌ. 21 Lāꞌ
aꞌxniꞌcaꞌ nā tihuiꞌlīca Moisés kēpūn,
ixtzuꞌmaꞌjāt Faraón sacli huan
skaꞌtaꞌ lāꞌ makastacli como huaꞌchi
scanaꞌnca ixcaman. 22 Lāꞌ Moisés
māscaꞌtīca ixlīhuāk tapāstacnaꞌ
xalaꞌ nac Egipto. Lāꞌ lej xaꞌnca
ixchihuīnaꞌn lāꞌ huāk tzē ixtlahua.
23 ’Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ ixkaꞌlhītzaꞌ
tuꞌpuꞌxam cāꞌta, puhualhtzaꞌ palh
nacālakaꞌn ixtalakapasnīꞌn aꞌntī
israelitas. 24 Lāꞌ laktzīꞌlh aꞌnchī
kalhatin egipcio ixmāpātīnīmāꞌ
kalhatin israelita. Lāꞌ Moisés
līmaktāyalh lāꞌ mātakāhuīꞌlh huan
egipcio. Lāꞌ chuntzaꞌ tapalanaꞌniꞌlh
huan tī ixmāpātīnīmāꞌca.
25 Moisés ixpuhuan que huan
israelitas ixtamāchekxī aꞌnchī
Dios ixlacsacnīꞌt nacāmaktāya
natapūtaxtu. Pero xlacaꞌn tūꞌ
ixtamāchekxī. 26 Lāꞌ ixlīlakalī

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

huampala cālakchilh Moisés
aˈxniˈcaˈ ixtalālacatāquīˈ kalhatuˈ
israelitas lāˈ ixcāmākoˈxamixīcuˈtun
lāˈ cāhuanilh: “Chiˈxcuhuīˈn,
huiˈxinaˈn lītalakapasnīˈn.
¿Aˈchīˈ lālacatāquīˈyāˈtit?”
27 Lāˈ tuncan huan tī ixlacatāquīˈ
ixtāˈchic tampiˈtaˈlh Moisés lāˈ
hualh: “¿Tichū huiˈlīniˈ huaˈchi
quimpuxcuˈcaˈn lāˈ quijuezcaˈn?
28 ¿Chā naquimaknīcuˈtunaˈ quit
huaˈchi maˈkniˈ kōtan huan
egipcio?” 29 Lāˈ aˈxniˈcaˈ kaxmatli
huāˈmāˈ, Moisés tzāˈlalh. Lāˈ chāˈlh
nac xcānsipej Madián lāˈ aˈntzaˈ
tachokolh huaˈchi xatzaˈnkān. Lāˈ
talacatuncuīlh kalhatuˈ ixoˈkxaˈn.

30 ’Lāˈ aˈxniˈcaˈ ixpātleˈkenīˈttzaˈ
tuˈpuˈxam cāˈta, kalhatin ángel
tasuˈyuniˈlh nac cāˈlhpiˈmpiˈliˈ tiˈyaˈt
ixpajtzu huan kēstīn ixtacuīniˈ
Sinaí. Aˈntzaˈ tasuˈyulh nac aˈkatin
puchunaˈj quiˈhuiˈ aˈntū īˈlhcumāˈ.
31 Aˈxniˈcaˈ lakzīˈlh Moisés tūˈ
ixlīcaˈtzīhuīˈ. Lāˈ tapajtzūlh
para nalaktzīˈn. Lāˈ ixtachihuīn
Māpaˈksīniˈ huanilh:

32 Quit ixDioscaˈn minatātaˈnaˈ lāˈ
ixDioscaˈn Abraham lāˈ Isaac
lāˈ Jacob.

Lāˈ Moisés xpipilh lāˈ jicuaˈlh
lāˈ tūˈ līhuiˈlīlh nalaktzīˈn. 33 Lāˈ
Māpaˈksīniˈ huanilh:

Catatūxtu mizapato porque
aˈnlhā yāˈt, ixlacapūn Dios.
34 Quit stuˈncuaˈ iclaktzīˈnīˈt
aˈnchī cāmāpātīnīmāˈca
quintachiˈxcuhuīˈt aˈntīn
tahuiˈlānaˈ nac Egipto.
Lāˈ ickaxmatnīˈt aˈnchī
tahuaˈntliˈjmāˈna xlacaˈn,
lāˈ icyujnīˈtaˈnchi para
naˈiccāmāpūtaxtū.
Lāˈ chuhuaˈj cataˈt.
Naˈicmacāˈnāniˈ nac Egipto.

35 ’Lāˈ huāˈmāˈ chu ūˈtzaˈ Moisés
aˈntī talakmakaˈlh aˈxniˈcaˈ tahualh:

¿Tichū huiˈlīnīˈtaˈniˈ huaˈchi
quimpuxcuˈcaˈn lāˈ
quijuezcaˈn?

Lāˈ Dios macamilh huāˈmāˈ Moisés
huaˈchi xapuxcuˈ lāˈ māpūtaxtūnuˈ.
Lāˈ ixmaktāya huan ángel aˈntī
tasuˈyuniˈlh nac aˈkatin puchunaˈj
quiˈhuiˈ. 36 Lāˈ Moisés cāmāxtulh
quinapapnaˈcaˈn. Xlaˈ tlahualh lej
lakaˈtlaˈn lēˈcnīn nac Egipto lāˈ nac
mar aˈntū huanican Spiˈnenkeˈ lāˈ
nac cāˈlhpiˈmpiˈliˈ tiˈyaˈt tuˈpuˈxam
cāˈta. 37 Huāˈmāˈ ūˈtzaˈ Moisés aˈntī
cāhuanilh israelitas:

Māpaˈksīniˈ quinDioscaˈn
nalacsaca chāˈtin de
mintalakapasniˈcaˈn chuntzaˈ
huaˈchi quilacsacli quit.
Uˈtzaˈ ixaˈctaˈsanaˈ Dios nala.
Lāˈ nakaxpaˈtāˈtit huiˈxinaˈn.

38 Huāˈmāˈ Moisés ūˈtzaˈ ixuīˈ aˈxniˈcaˈ
ixtatakēstoknīˈt nac cāˈlhpiˈmpiˈliˈ
tiˈyaˈt. Lāˈ huan ángel tāˈchihuīnaˈlh
nac kēstīn Sinaí. Lāˈ Moisés cāhuanilh
quinapapnaˈcaˈn aˈntū hualh huan
ángel. Lāˈ Moisés maklhtīniˈlh huan
tachihuīn aˈntūn tūˈ maktin catisputli.
Lāˈ huan tachihuīn quincāmaxquīˈniˈ.

39 ’Huāˈ quinapapnaˈcaˈn tūˈ
taˈaˈkahuānaˈniˈcuˈtulh Moisés
lāˈ talakmakaˈlh. Lāˈ ixtapuhuan
natataspiˈta nac Egipto. 40 Tahuanilh
Aarón:

Caquilātlahuaniˈuj ídolos aˈntū
naquincātapūˈlaniˈyāniˈ.
Tūˈ iccaˈtzīyāuj aˈntū
pātleˈkeniˈnīˈt huāˈmāˈ Moisés
aˈntī quincāmāxtuniˈ nac
tiˈyaˈt Egipto.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

41 Entonces xlacaˈn tatlahualh
lakatin ídolo aˈntū ixtasuˈyu huaˈchi
tiˈnaˈj huācax lāˈ tamaxquīˈlh
lēˈksajuīˈn huan ídolo. Lāˈ lej
talīpāxuhualh aˈntū ixtatlahuanīˈt
māniˈ xlacaˈn. 42 Lāˈ Dios tamakatīlh
de xlacaˈn lāˈ cāmakxtekli que
natamācāˈtanī staˈcu. Lāˈ nā
chuntzaˈ tatzoˈkniˈ huan nac
libro aˈntū tzoˈkli kalhatin aˈntī
ixaˈctaˈsanaˈ Dios. Hualh:

Lāˈ huiˈxinaˈn, israelitas, ¿chu
quilāmālacnūniˈuj lēˈksajnaˈ
lāˈ animalhnaˈ xatamaknīn
ixlīhuāk huan tuˈpuˈxam cāˈta
nac cāˈlhpiˈmpiˈliˈ tiˈyaˈt?

43 Huiˈxinaˈn līta'ntit ixcarpa
huan ídolo Moloc aˈnlhā
ixtaquilhpūtaniˈcan, lāˈ huan
ídolo Renfán aˈntū ixtasuˈyu
huaˈchi staˈcu.
Huiˈxinaˈn tlahuaˈtit para
nacāmācāˈtanīyāˈtit.
Lāˈ chuhuaˈj quit naˈiccālēˈnāniˈ
más aˈjlēˈnīˈtaˈnchaˈ de
Babilonia.

Chuntzaˈ tatzoˈkniˈ.

44 Lāˈ Esteban huampā:
—Nac cāˈlhpiˈmpiˈliˈ tiˈyaˈt,
quinapapnaˈcaˈn ixtakaˈlhī huan
xakaˈtlaˈ carpa aˈntū ixmāsuˈyu que
Dios ixcāˈoˈkskaˈlhīlēˈmāˈ. Lāˈ huan
carpa ūˈtzaˈ ixtlahuanīˈt Moisés
chu aˈnchī huaˈchi Dios ixuaninīˈt
lāˈ chu aˈnchī Dios ixmāsuˈniˈnīˈt.
45 Lāˈ quinapapnaˈcaˈn
tamaklhtīniˈlh huan carpa. Lāˈ
talīmilh aˈxniˈcaˈ tatanūchi con
Josué na ixtiˈyaˈtcaˈn xtuncnuˈ
chiˈxcuhuīˈn aˈntī Dios cāmāxtulh
ixlacapūncaˈn quinapapnaˈcaˈn.
Lāˈ aˈntzaˈ tachokolh huan carpa
hasta ixquilhtamacuj David.
46 Dios līpāxuhualh David. Xlaˈ
ixtlahuacuˈtun lakatin ixchic Dios
aˈntī nā ixDios Jacob. 47 Pero huan
aˈntī tlahualh huan chic, ūˈtzaˈ
Salomón. 48 Pero Dios, aˈntī lej
kaˈtlaˈ, tūˈ tahuiˈla nac lakatin chic
aˈntū tatlahuanīˈt chiˈxcuhuīˈn. Lāˈ
nā chuntzaˈ hualh ixaˈctaˈsanaˈ
Dios:

49 Quit, Dios, icmāpaˈksī nac
aˈkapūn lāˈ nac quilhtamacuj.
¿Tuchūyā chic
naquilātlahuaniˈyāuj? huani
Māpaˈksīniˈ.
Lāˈ ¿lhachū naˈicjaxa quit?
50 ¿Chu tūˈ quit ictlahualh ixlīhuāk
aˈntū aˈnan?

51 Lāˈ Esteban cāhuanipā:
—Huiˈxinaˈn lej lacxumpi. Tūˈ
kaˈlhīˈyāˈtit miˈaˈclhcunuccaˈn
para napūpāstacnaˈnāˈtit. Lāˈ tūˈ
kaxpaˈtcuˈtunāˈtit. Huiˈxinaˈn
pōˈktu kalhtaxtoktīyāˈtit huan
Espíritu Santo. Chu aˈnchī ixtala
minapapnaˈcaˈn nā chuntzaˈ laˈyāˈtit
huiˈxinaˈn. 52 Minapapnaˈcaˈn
tamāpātīnīlh ixlīhuākcaˈn
ixaˈctaˈsanaˈnīˈn Dios. Lāˈ
tamaknīlh aˈntīn tahualh xapūˈla
que namin aˈntī xatzey. Uˈtzaˈ milh
lāˈ huiˈxinaˈn macamāstāˈtit lāˈ
māmaknīnīniˈntit. 53 Huiˈxinaˈn
maklhtīniˈntit huan ley aˈntū
tamacamāstāˈlh ángeles. Pero tūˈ
aˈkahuānaˈniˈtit —hualh Esteban.

Maknīca Esteban

54 Lāˈ aˈxniˈcaˈ takaxmatli
huāˈmāˈ, taˈaˈkchāˈlh lāˈ ixtamāsāˈnī
ixtatzancaˈn porque lej taˈaˈkchāˈlh.
55 Lāˈ ixaˈclhcunuc Esteban
ixlītzuma Espíritu Santo. Lāˈ xlaˈ
ixtalacayāhuayā para nac aˈkapūn.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

Lāˈ laktzīˈlh huan xkakanaˈ aˈnlhā
ixuīˈ Dios. Lāˈ laktzīˈlh Jesús na
ixpāxtūcānaˈj Dios 56 lāˈ hualh:
—Calaktzīˈntit. Quit iclaktzīˈn
huan aˈkapūn laquīˈyā. Lāˈ ixtāˈtin
ixlīhuāk tachiˈxcuhuīˈt huīˈ na
ixpāxtūcānaˈj Dios —hualh Esteban.
57 Lāˈ ixlīhuākcaˈn aˈntī
ixtahuiˈlānaˈ aˈnlhā ixtlahuacan
justicia, xlacaˈn tataˈsalh palhaˈ lāˈ
cāˈaˈkachiˈpaca. Lāˈ ixlīhuākcaˈn
tuncan talakminkōˈlh lacapalh.
58 Lāˈ māxtuca Esteban de huan nac
xcānsipej lāˈ mūtaˈlaca. Lāˈ huan
testigos tahuiˈlīlh ixluˈxuˈcaˈn na
ixlacapūn kalhatin oˈkxaˈ aˈntī
ixtacuīniˈ Saulo. 59 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
mūtaˈlaca Esteban taˈsaniˈlh Dios lāˈ
huanilh:
—Māpaˈksīniˈ Jesús,
cachiˈpatampāxtokchi quilīcaˈtzīn.
60 Lāˈ tatzokostalh lāˈ taˈsalh lej
palhaˈ lāˈ hualh:
—Māpaˈksīniˈ, cacāmāsputūnuˈniˈ
aˈntū quintatlahuaniˈmāˈna.
Lāˈ aˈxniˈcaˈ hualh huāˈmāˈ
Esteban nīlh.

Saulo ixcāmacaputza aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ

8 Lāˈ Saulo chu ixlīcaˈtzī aˈnchī
līmaknīca Esteban.
Lāˈ huanmāˈ chiˈchiniˈ tzucuca lej
cāmacaputzacan aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ
xalanīˈn nac Jerusalén. Lāˈ
ixlīhuākcaˈn taˈaˈkahuankōˈlh
hasta nac tiˈyaˈt Judea lāˈ Samaria.
Lāˈ tatachokolh xmān apóstoles.
2 Lāˈ makapitzīn chiˈxcuhuīˈn,
aˈntī ixtaˈaˈcnīniˈniˈ Dios, talēˈlh
Esteban lāˈ tamāˈcnūlh. Lāˈ lej
talakcalhualh xlaˈ. 3 Lāˈ Saulo
ixlīhuiˈlī ixcāmāsputūkōˈlh huan
aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ. Tzuculh tanū
nac lakatunuˈ chic lāˈ ixcāstancalēˈn
chiˈxcuhuīˈn lāˈ puscan lāˈ
ixcāmānū nac pūlāchīˈn.

Māsuˈyuca xatzey tachihuīn nac Samaria

4 Lāˈ aˈntīn taˈaˈkahuankōˈlh
ixtaˈaˈn lakaxtim lāˈ ixtachihuīnaˈn
huan xatzey tachihuīn. 5 Lāˈ
Felipe aˈlh tancāˈn nac xcānsipej
ixtacuīniˈ Samaria. Lāˈ ixcāmāsuˈniˈ
ixpālacata Cristo. 6 Lāˈ huan
ixtalhūhuāˈt tachiˈxcuhuīˈt
ixtakaxmata aˈcxtim aˈntū
ixcāhuani Felipe. Takaxmatli
lāˈ talaktzīˈlh huan lēˈcnīn aˈntū
ixtlahua. 7 Lāˈ huan tlajanaˈnīˈn
ixtataˈsa lej palhaˈ lāˈ tataxtulh de
xlacaˈn aˈntī ixtakaˈlhī. Lāˈ lhūhuaˈ
ixtalūˈntūˈlanīˈt lāˈ xalactajuaˈ
chiˈxcuhuīˈn ixcāmātzeyīcan. 8 Lāˈ
lej ixaˈnan lhūhuaˈ tapāxuhuān
huanmāˈ nac xcānsipej.
9 Lāˈ ixuīˈ chāˈtin chiˈxcuˈ
ixtacuīniˈ Simón. Xlaˈ xapūˈla
ixuanīˈt tlahuānaˈ nac huanmāˈ
xcānsipej. Lāˈ ixtalēˈcnī huan
tachiˈxcuhuīˈt xalanīˈn nac Samaria.
Lāˈ hualh que ūˈtzaˈ māniˈ lej kaˈtlaˈ.
10 Lāˈ xaˈnca ixtakaxmatniˈ Simón
ixlīhuākcaˈn aˈntī xalactiˈnaˈj lāˈ
aˈntī xalakaˈtlaˈn. Lāˈ ixtahuan:
—Huāˈmāˈ chiˈxcuˈ lej kaˈlhī
ixlīmāpaˈksīn Dios.
11 Lāˈ xaˈnca takaxmatniˈlh
Simón porque lej makān talēˈcnīlh
ixtatlahuān. 12 Lāˈ Felipe
cākalhachihuīnaˈniˈlh xatzey
tachihuīn ixpālacata aˈnchī
Dios māpaˈksīniˈn lāˈ ixpālacata
Jesucristo. Lāˈ xlacaˈn
takalhlakaˈīˈlh lāˈ taˈaˈkpaxli

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

chi'xcuhuī'n lā' puscan. 13 Lā' nā
huan Simón nā xla' kalhlaka'ī'lh
lā' a'kpaxli lā' stālani'lh Felipe.
Lā' a'xni'ca' Simón laktzī'lh huan
laka'tla'n lā' lej lhūhua' lē'cnīn, xla'
lej lhūhua' ixpāstacna'n.
14 Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh
que xalanī'n nac Samaria
ixtamaklhtīni'nī'ttza' ixtachihuīn
Dios, huan apóstoles xalanī'n nac
Jerusalén tamacā'lh Pedro lā' Juan
nac Samaria. 15 Xlaca'n tamilh lā'
ta'orarlīlh que catamaklhtīni'lh
Espíritu Santo xalanī'n nac Samaria.
16 Tūna'j ixcālakyujachi Espíritu
Santo. Xmān ixta'a'kpaxnī't
lā' chuntza' tamāsu'yulh que
tatapa'ksīlh con Māpa'ksīni' Jesús.
17 Lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n
lā' xlaca'n tamaklhtīni'lh Espíritu
Santo.
18 Lā' Simón laktzī'lh que huan
Espíritu Santo māstā'ca a'xni'ca'
huan apóstoles ta'a'cpūmā'ca'lh
ixmacanca'n. Lā' cāmālacnūni'lh
tumīn. 19 Lā' hualh Simón:
—Nā quit caquilāmaxquī'uj
huā'mā' līmāpa'ksīn para
que chuntza' chu catīhuā
na'ica'cpūmā'ca' quimacan nā tzē
namaklhtīni'n huan Espíritu Santo.
20 Lā' Pedro huanilh:
—Casputli mintumīn lā' nā
hui'x casputti porque puhuanti
nalītamāhua'ya' tumīn a'ntū
ixlē'ksajna' Dios. 21 Hui'x tūla
catimaklhtīni' huanmā' lē'ksajna'
porque tū' tzey mi'a'clhcunuc na
ixlacapūn Dios. 22 Camakxtekti
huanmā' ko'hua'jua' tapāstacna' lā'
casqui'ni' Māpa'ksīni' Dios lā' tzēla
chuntza' namāsputūnu'ni'yāni' Dios
huanmā' tapāstacna' a'ntū ka'lhī'ya'
na mi'a'clhcunuc. 23 Iclaktzī'nāni'
lej ca'tzanca'tzī'ya'. Hui'x tūla
makxteka a'ntūn tū' tzey.
24 Lā' kalhtīni'lh Simón lā' hualh:
—Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios
que tū' naquimpātle'keni' nīn tuntū'
a'ntū hui'xina'n hua'nā'tit.
25 Lā' a'xni'ca' xlaca'n
ixtamālacstū'ncnī'ttza' lā'
ixtachihuīna'nī'ttza' ixtachihuīn
Dios, tataspi'tpā para nac Jerusalén.
Lā' tachihuīna'lh huan xatzey
tachihuīn ixpālacata Jesucristo
nac lacalhūhua' ixā'lacchicni'ca'n
samaritanosnu'.

Felipe lā' huan chi'xcu' xala' nac Etiopía

26 Lā' tā'chihuīna'lh Felipe
kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh
lā' huanilh:
—Catā'kaqui' lā' capit nac sur.
Nalacpina' xatej Jerusalén para
Gaza. A'ntza' cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.
27 Lā' Felipe tā'kaquī'lh lā' a'lh.
Lā' ixuī' kalhatin eunuco xala' nac
Etiopía. Xla' pūchihuīna' ixuanī't
nac Etiopía a'nlhā ixmāpa'ksīni'n
huan reina ixtacuīni' Candace.
Huā'mā' chi'xcu', xla' ū'tza'
xamaktaka'lhna' ixlīhuāk ixlīrico
huan reina. Lā' quīlachi nac
Jerusalén para namācā'tanī
Dios. 28 Lā' ixtaspi'tmā'tza' lā'
ixpūmimā' lakatin carro a'ntū
ī'stancalē'mā' huan cahuāyuj. Lā'
ixlakapūtle'kehuī' a'ntū tzo'kli Isaías,
a'ntī ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. 29 Lā'
huan Espíritu Santo huanilh Felipe:
—Catapajtzu' nac xatej a'nlhā
lē'mā'ca huan carro lā' catā'pi.
30 Lā' Felipe tu'jnulh lā'
lakmilh lā' kaxmatli a'nchī xla'

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

ixlakapūtle'kehuī' a'ntū ixtzo'knī't
Isaías. Lā' Felipe kalhasqui'nīlh:
—¿Chā māchekxī'ya' a'ntū
lakapūtle'keya'?
31 Lā' kalhtīlh:
—Tūla como tintī' a'ntī
naquimāsu'ni'.
Lā' huanica Felipe que catō'ca'lh
lā' capāxtūtō'lalh.
32 Lā' xla' ixlakapūtle'kehuī'
ixtachihuīn Dios a'nlhā huan
chuntza':

Hua'chi lē'ncan lakatin oveja
a'ntū namaknīcan, chuntza'
lē'nca huan chi'xcu'; lā' como
hua'chi lakatin borrego xla'
kō'ko' na ixlacapūn a'ntī
macsi'ta, chuntza' huan
chi'xcu' nīn tuntū' hualh.
33 Lā' māmāxanī'ca lā' tū' xa'nca
tlahuani'ca justicia.
Lā' nīn tintī' tūla pūtle'ke tichū
ixtā'natna' huan chi'xcu',
porque maknīca.

34 Lā' huan eunuco huanilh Felipe:
—Icsqui'ni'yāni' caquihua'ni',
¿tichū līchihuīna'mā' huā'mā' Isaías?
¿Chu ixa'cstu līchihuīna'ncan, o
līchihuīna'n ā'kalhatin?
35 Lā' Felipe tzuculh chihuīna'n.
Lā' tzuculh xa'nca huani a'ntū
ixlakapūtle'kenī't huan ixtachihuīn
Dios lā' māsu'ni'lh ixpālacata Jesús.
36 Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na nac tej,
tachā'lh a'nlhā mā' xcān. Lā' hualh
huan eunuco:
—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā' xcān.
¿Chu a'nan a'ntū naquimāmakchuyī
para que tzē na'ica'kpaxa?
37 Lā' Felipe huanilh:
—Palh hui'x kalhlaka'ī'ya' con
ixlīhuāk mi'a'clhcunuc, tzē
na'a'kpaxa'.
Lā' xla' kalhtīni'lh:
—Quit ickalhlaka'ī' que Jesucristo
ū'tza' ixO'kxa' Dios.
38 Lā' chu tuncan māyāhuanīni'lh
huan carro. Lā' tatojōlh nac
xcān ixtu'ca'n, Felipe lā' huan
eunuco. Lā' Felipe mā'kpaxīlh.
39 Lā' a'xni'ca' tatacutli nac xcān,
ixEspíritu Dios mā'kayāhualh
Felipe. Lā' huan eunuco tū'tza'
laktzī'lh. Lā' huan eunuco a'mpā
lā' lej pāxuhualh. 40 Lā' Felipe
lakchā'nca nac xcānsipej Azoto. Lā'
ixcākalhachihuīna'ni'tēlha xatzey
tachihuīn ixpālacata Jesucristo
na ixlīhuāk xcānsipejni' hasta que
chā'lh nac Cesarea.

Saulo xtāpalīlh ixtapāstacna'

Hch. 22.6-16; 26.12-18

9 Lā' Saulo lej ixcāmākē'klha
a'ntī ixtakalhlaka'ī' huan
Māpa'ksīni' lā' ixcāmaknīcu'tun.
Lā' lakmilh xamāpa'ksīni' curasna'
2 lā' squi'nli lakatin acta a'ntū
nalē'n na ixlītokpānna'ca'n
israelitas nac Damasco. Lā' chuntza'
tzē nacāputza chi'xcuhuī'n lā'
puscan a'ntī ixtastālani' Jesús
lā' tzē nacālīmin xatachī'nī'n nac
Jerusalén. 3 Lā' Saulo ixtlā'huantēlha
lā' ixtapajtzūtēlhatza' nac Damasco.
Lā' chu līmaktin lakatin xkakana'
xala' nac a'kapūn lītamacxti'li'lh.
4 Lā' a'kā'lh nac ti'ya't. Lā' kaxmatli
lakatin tachihuīn a'ntū ixuani:
—Saulo, Saulo, ¿a'chī'
quimacaputzaya'?
5 Lā' Saulo kalhasqui'nīlh:
—¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?
Lā' xla' hualh:
—Quit Jesús, chu ū'tza' a'ntī
hui'x macaputzaya'. Chu tlakaj

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

quintāˈlatlaˈhuaˈyaˈ. Huiˈx huaˈchi
lakatin cahuāyuj aˈxniˈcaˈ chiˈnta
huan quiˈhuiˈ aˈntū lītlakalēˈncan.
6 Lāˈ Saulo ixpipi lāˈ ixjicuaˈn lāˈ
hualh:
—Māpaˈksīniˈ, ¿tuchū lacasquiˈnaˈ
naˈictlahua quit?
Lāˈ huan Māpaˈksīniˈ huanilh:
—Catāˈkaquiˈ lāˈ catanuˈ nac
xcānsipej. Lāˈ aˈntzaˈ nahuanicaˈnaˈ
aˈntū līhuiˈlīca natlahuaˈyaˈ.
7 Lāˈ huan chiˈxcuhuīˈn aˈntī
ixtatāˈlatlāˈhuan Saulo, takaxmatli
lakatin tachihuīn pero nīn tintīˈ
talaktzīˈlh. Lāˈ lej talēˈcnīlh. 8 Lāˈ
Saulo tāˈkaquīˈlh de nac tiˈyaˈt.
Lāˈ aˈxniˈcaˈ titalakapākēˈcuˈtulh,
tūlalhtzaˈ lacahuānaˈlh. Lāˈ
makachiˈpalēˈnca lāˈ līminca
nac Damasco. 9 Aˈntzaˈ tahuīˈlh
lakatuˈtun chiˈchiniˈ lāˈ tūlalh
lacahuānaˈlh. Lāˈ tūˈ huāˈyalh lāˈ tūˈ
koˈtnūlh.
10 Lāˈ ixuīˈ nac Damasco kalhatin
chiˈxcuˈ aˈntī ixkalhlakaˈīˈ lāˈ
ixtacuīniˈ Ananías. Xlaˈ lakachuyalh
lāˈ huan Māpaˈksīniˈ huanilh:
—Ananías.
Lāˈ xlaˈ kalhtīniˈlh:
—Lāˈ āˈtzāˈ icuīˈ, Māpaˈksīniˈ.
11 Lāˈ Māpaˈksīniˈ huanilh:
—Capit huan nac calle aˈntū
huanican Xaslituaˈ. Lāˈ caputza na
ixchic Judas kalhatin aˈntī ixtacuīniˈ
Saulo xalaˈ nac xcānsipej Tarso. Aˈntzaˈ
kalhtōˈkaˈmāˈ. 12 Uˈtzaˈ lakachuyanīˈt
lāˈ laktzīˈnīˈt kalhatin chiˈxcuˈ
ixtacuīniˈ Ananías aˈntī tanūlh lāˈ
aˈcpūmāˈcaˈlh ixmacan para que
chuntzaˈ nalacahuānaˈnchokopala.
13 Pero Ananías kalhtīniˈlh:
—Māpaˈksīniˈ, lhūhuaˈ
quintahuaninīˈt que huāˈmāˈ
chiˈxcuˈ lej lhūhuaˈ aˈntūn
tūˈ tzey cātlahuaniˈnīˈttzaˈ
xalanīˈn nac Jerusalén aˈntīn
takalhlakaˈīˈ mintachihuīn.
14 Lāˈ huan xanapuxcuˈnuˈ curasnaˈ
tamaxquīˈnīˈt līmāpaˈksīn que xlaˈ
naquincāchiˈpayāniˈ quilīhuākcaˈn
aˈntī icchihuīnaˈnāuj por
milīmāpaˈksīn.
15 Lāˈ Māpaˈksīniˈ huanilh:
—Capit porque quit iclacsacnīˈt
Saulo. Xlaˈ nacātāˈchihuīnaˈn
de quit xalanīˈn nac āˈlakatunuˈ
xcānsipejniˈ lāˈ reyes lāˈ israelitas.
16 Quit naˈicmāsuˈniˈ līlhūhuaˈ aˈntū
napātīniˈn por quimpālacata.
17 Lāˈ Ananías aˈlh lāˈ tanūlh huan
nac chic aˈnlhā ixuīˈ Saulo. Lāˈ
aˈcpūmāˈcaˈlh ixmacan lāˈ huanilh:
—Tāˈtin Saulo, quimacaminīˈt
huan Māpaˈksīniˈ Jesús
aˈntī tasuˈyuniˈniˈ nac tej
aˈnlhā ixtaˈmpāˈt. Uˈtzaˈ
quimacaminīˈt para que
nalacahuānaˈnchokopalaˈyaˈ lāˈ
nalītatzumakōˈ Espíritu Santo
miˈaˈclhcunuc.
18 Lāˈ tuncan yujniˈlh ixlakastapun
catūhuā huaˈchi xapipēks lāˈ
lacahuānaˈnchokopā. Lāˈ tāˈkaquīˈlh
lāˈ tuncan aˈkpaxli. 19 Lāˈ huāˈyalh
lāˈ tliˈhuiˈquimpā. Lāˈ lātmaˈj
ixcātāˈlahuīˈ huan tāˈtimīn nac
Damasco.

Saulo aˈctaˈsanaˈlh nac Damasco

20 Lāˈ chu tuncan huan na
ixlītokpānnaˈcaˈn israelitas, Saulo
tzuculh līchihuīnaˈn Jesús. Lāˈ
ixuan que ūˈtzaˈ huāˈmāˈ ixOˈkxaˈ
quinDioscaˈn. 21 Lāˈ talēˈcnīlh
ixlīhuākcaˈn aˈntīn takaxmatli lāˈ
talāhuanilh:

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

—¿Chu tūˈ ūˈtzaˈ huāˈmāˈ
aˈntī ixcāmāsputūcuˈtun nac
Jerusalén aˈntī ixtatapaˈksī con
Jesús? Lāˈ minīˈt huāˈtzāˈ lāˈ
quincālēˈncuˈtunāniˈ tachīˈn lāˈ
quincāmacamaxquīˈcuˈtunāniˈ
xanapuxcuˈnuˈ curasnaˈ. Uˈtzaˈ
līmilh huāˈtzāˈ.
22 Lāˈ Saulo más ixtahuixcānī.
Lāˈ ixmālacstūˈnca que Jesús
ūˈtzaˈ huāˈmāˈ Cristo aˈntī
Dios ixlacsacuiˈlīnīˈt. Lāˈ ūˈtzaˈ
talīlēˈcnīlh huan israelitas aˈntī
ixtahuiˈlānaˈ nac Damasco.

Saulo cātzāˈlaniˈlh israelitas

23 Lāˈ aˈxniˈcaˈ ixpātleˈkēnīˈttzaˈ
lakalhūhuaˈ chiˈchiniˈ, huan
israelitas talacchihuīnaˈlh
para natamaknī Saulo.
24 Lāˈ mācaˈtzīnīca Saulo que
ixmaktakaˈlhmāˈca. Tintacuj lāˈ
tintascac ixtakaˈlhītīmāˈna huan
lhā ixlactanūcan nac cāˈlacchicniˈ
porque ixtamaknīcuˈtun. 25 Lāˈ
cāˈtzīˈsa huan tāˈtimīn talēˈlh
Saulo lāˈ tamāyujūlh nac lakatin
canasta de na ixaˈcpān taxaka de
huan cāˈlacchicniˈ. Lāˈ chuntzaˈ
līpūtaxtulh.

Saulo aˈlh nac Jerusalén

26 Lāˈ Saulo aˈlh nac Jerusalén
lāˈ ixcātāˈtanūcuˈtun huan tāˈtimīn
aˈntzaˈ. Lāˈ xlacaˈn ixtajicuaˈniˈ. Tūˈ
taˈaˈkaˈīˈlh que xlaˈ ixkalhlakaˈīˈnīˈt.
27 Lāˈ Bernabé cālīminiˈlh Saulo
huan apóstoles. Lāˈ cāpūtleˈkeniˈlh
aˈnchī Saulo ixlaktzīˈnīˈt nac tej
huan Māpaˈksīniˈ Jesucristo aˈntīn
tāˈchihuīnaˈlh. Lāˈ cāpūtleˈkeniˈlh
aˈnchī Saulo ixchihuīnaˈnīˈt nac
Damasco por ixlīmāpaˈksīn Jesús,
lāˈ tūˈ ixlacapuhuan. 28 Lāˈ Saulo
ixcātāˈlatlāˈhuan nac Jerusalén.
29 Lāˈ ixchihuīnaˈn por ixlīmāpaˈksīn
Dios lāˈ tūˈ ixlacapuhuan. Lāˈ
ixcātāˈlāhuani huan israelitas
aˈntī ixtachihuīnaˈn griego. Lāˈ
ixtamaknīcuˈtun Saulo. 30 Lāˈ
aˈxniˈcaˈ huan tāˈtimīn tacaˈtzīlh
huāˈmāˈ, talēˈlh Saulo nac Cesarea
lāˈ tamacāˈlh para nac Tarso.
31 Lāˈ cāˈcacsuatzaˈ ixtahuiˈlānaˈ
aˈntī ixtatakēxtimī na ixlīhuāk
ixlēkaˈtlaˈ Judea lāˈ Galilea
lāˈ Samaria. Lāˈ āˈchulāˈ
ixtakalhlakaˈīˈ. Lāˈ ixtajicuaˈniˈtēlha
Māpaˈksīniˈ. Lāˈ huan Espíritu
Santo ixcāmākoˈxamakaˈtlī. Lāˈ
ixtalhūhuaˈntēlha.

Eneas mātzeyīca

32 Lāˈ Pedro lakaxtim ixlatlāˈhuan
lāˈ cālakmilh aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ
xalanīˈn nac Lida. 33 Aˈntzaˈ pāxtokli
kalhatin chiˈxcuˈ aˈntī ixtacuīniˈ
Eneas. Xlaˈ ixmāˈ na īˈxtiˈcat
lakatzeyan cāˈta. Ixchēkēnīˈn
ixtalūˈntūˈlanīˈt. 34 Lāˈ Pedro
huanilh:
—Jesucristo mātzeyīyāniˈ.
Catāˈkaquiˈ lāˈ camāˈkaquiˈ
mixtiˈcat.
Lāˈ chu tuncan tāˈkaquīˈlh Eneas.
35 Lāˈ ixlīhuākcaˈn aˈntī ixtahuiˈlānaˈ
nac Lida lāˈ Sarón talaktzīˈlh que
ixtzeyanīˈttzaˈ. Lāˈ xlacaˈn tatzuculh
tastālaniˈ huan Māpaˈksīniˈ
Jesucristo.

Dorcas lakahuanchokolh

36 Ixuīˈ nac Jope kalhatin puscāt
aˈntī ixkalhlakaˈīˈ. Lāˈ ixtacuīniˈ
Tabita lāˈ nā Dorcas ixtacuīniˈ
griego. Huāˈmāˈ puscāt ixtlahua

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

lhūhuaˈ catūhuā lej tzey. Lāˈ
ixmāstāˈ lhūhuaˈ limosna. 37 Lāˈ
huāˈmāˈna chiˈchiniˈ xlaˈ īˈtzacaˈlh
lāˈ nīlh. Lāˈ ixmāpaxīcanīˈttzaˈ lāˈ
ixcāxmāpīˈcanīˈttzaˈ nac lakatin
cuarto tālhmāˈn. 38 Lāˈ huan
tāˈtimīn nac Jope takaxmatli que
Pedro ixuīˈ nac Lida, como pajtzu
ixuanīˈt. Lāˈ cālakmacāˈnca kalhatuˈ
chiˈxcuhuīˈn. Lāˈ xlacaˈn tahuanilh
Pedro:

—Capit lacapalh hasta lhā
icuiˈlānaˈuj.

39 Lāˈ tuncan Pedro cātāˈaˈlh.
Lāˈ aˈxniˈcaˈ xlaˈ cālakchāˈlh, lāˈ
lēˈnca nac cuarto tālhmāˈn. Lāˈ
ixlīhuākcaˈn huan lakapūtnuˈ
talītakēxtimīlh aˈnlhā ixmāpīˈcanīˈt
Dorcas lāˈ tacalhualh. Lāˈ
tamāsuˈniˈlh huan takēnuˈ lāˈ huan
luˈxuˈ aˈntū ixtlahua Dorcas aˈxniˈcaˈ
lakahuancus ixlahuīˈ. 40 Pero
Pedro cāmāxtulh ixlīhuākcaˈn
lāˈ tatzokostalh lāˈ orarlīlh. Lāˈ
laktalakspiˈtli huan sputniˈ lāˈ
huanilh:

—Tabita, catāˈkaquiˈ.

Lāˈ talakapākeˈlh lāˈ laktzīˈlh
Pedro lāˈ tāˈkxpāquīˈlh. 41 Lāˈ Pedro
makachiˈpalh lāˈ māˈkaquīˈlh. Lāˈ
aˈxniˈcaˈ Pedro cātaˈsaniˈlh huan aˈntī
ixtakalhlakaˈīˈ lāˈ huan lakapūtnuˈ
lāˈ cāmāsuˈniˈlh Dorcas xalakahuan.
42 Huāˈmāˈ caˈtzīkōˈca na ixlīhuāk
Jope. Lāˈ lhūhuaˈ takalhlakaˈīˈlh
Māpaˈksīniˈ Jesucristo. 43 Lāˈ Pedro
tachokolh lātmaˈj nac Jope na ixchic
kalhatin chiˈxcuˈ ixtacuīniˈ Simón
aˈntī māmasīˈjūnuˈ.

Pedro lāˈ Cornelio

10 Ixuīˈ nac Cesarea kalhatin
chiˈxcuˈ ixtacuīniˈ Cornelio.
Xlaˈ capitán ixuanīˈt. Lāˈ huan
compañía aˈntū ixmāpaˈksī
ixtacuīniˈ Italiana. 2 Cornelio lej
ixaˈcnīniˈniˈ lāˈ ixtajicuaˈniˈ Dios,
lāˈ nā chuntzaˈ ixlīhuāk xalaˈ na
ixchic. Lej ixmaxquīˈ limosna huan
tachiˈxcuhuīˈt lāˈ pōˈktu ixorarlīniˈ
Dios. 3 Lakatin chiˈchiniˈ huaˈchi
maktuˈtun kōtanū, Cornelio
lakachuyalh. Lāˈ xaˈnca laktzīˈlh
kalhatin ángel aˈntī Dios macamilh.
Lāˈ huan ángel tanūlh lāˈ huanilh:

—¡Cornelio!

4 Lāˈ Cornelio lakalaktzīˈlh lāˈ
jicuaˈlh lāˈ kalhasquiˈnīlh:

—¿Tuchū, Māpaˈksīniˈ?

Lāˈ huan ángel huanilh:

—Dios pāstacmāˈchāniˈ aˈnchīn
tlahuaˈyaˈ miˈoración lāˈ aˈnchī
māstāˈyaˈ limosna. 5 Lāˈ chuhuaˈj
cacāmaˈcapi chiˈxcuhuīˈn nac Jope
lāˈ camātayīˈniˈ Simón aˈntī kaˈlhī
ixlītāpātuˈ ixtacuīniˈ Pedro. 6 Xlaˈ
tētachokonīˈt na ixchic Simón huan
māmasīˈjūnuˈ aˈntī kaˈlhī ixchic na
ixquilhtūn mar. Uˈtzaˈ nahuaniyāniˈ
aˈntū natlaˈhuaˈyaˈ.

7 Lāˈ aˈxniˈcaˈ huanikōˈlh huan
ángel lāˈ chu tuncan aˈlh. Lāˈ
Cornelio cātaˈsaniˈlh kalhatuˈ
ixtasācuaˈnīˈn lāˈ kalhatin tropa
aˈntī ixtaˈaˈcnīniˈniˈ Dios lāˈ aˈntī
ixtascuja na ixchic. 8 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
ixcāpūtleˈkeniˈkōˈnīˈttzaˈ aˈntū
ixuaninīˈt huan ángel, cāmacāˈlh
nac Jope.

9 Lāˈ ixlīlakalī xlacaˈn
ixtatlāˈhuamāˈna lāˈ
ixtatapajtzūtēlha para huan
nac xcānsipej. Lāˈ huaˈchi
tastuˈnūta Pedro tōˈcaˈlh huan
na ixlītancaˈcstuˈ chic para
naˈorarlī. 10 Lāˈ lej tziˈncstāyalh

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

lāˈ ixuāˈyancuˈtun. Lāˈ līhuan
ixcāxtlahuamāˈca huan līhuaˈt,
Pedro lakachuyalh. 11 Lāˈ laktzīˈlh
huan aˈkapūn laquīˈyā lāˈ huaˈchi
lakatin kaˈtlaˈ sábana chīˈcanīˈt
ixaˈkatzāˈstūtāˈtiˈ. Lāˈ yujli na
ixlacapūn. 12 Huāˈmāˈ aˈntzaˈ
ixtatojōmāˈna ixlīhuāk animalhnaˈ
aˈntū makakantāˈtiˈ lāˈ lūhuaˈ lāˈ
spunnuˈ. 13 Lāˈ kaxmatli aˈnchī
tāˈchihuīnaˈnca lāˈ huanica:
—Catāˈkaquiˈ, Pedro, camaˈkniˈ lāˈ
cahuaˈt.
14 Lāˈ Pedro hualh:
—Tūˈ, Māpaˈksīniˈ; porque tūˈ
maktin icuaˈnīˈt aˈntūn tūˈ līmakuan
huaˈcan lāˈ aˈntū koˈhuaˈjuaˈ.
15 Lāˈ chu kaxmatpā ixlīmaktuˈ
tāˈchihuīnaˈnca lāˈ huanica:
—Tūˈ cahuaˈnti koˈhuaˈjuaˈ aˈntū
Dios huan que xacanīˈt.
16 Huāˈmāˈ pātleˈkelh maktuˈtun
lāˈ huan sábana lēˈnchokopalaca
nac aˈkapūn. 17 Lāˈ Pedro lej
ixpāstacnaˈhuīˈ porque tūˈ
ixcaˈtzī aˈntū ixuanicuˈtun huan
aˈntū mālakachuyīlh. Lāˈ huan
chiˈxcuhuīˈn, aˈntī ixcāmacaminīˈt
Cornelio, takalhasquiˈnīlh lhachū
ixchic Simón. Lāˈ tuncan tachilh
na ixlacapūn mākalhcha. 18 Lāˈ
tataˈsaniˈlh lāˈ takalhasquiˈnīniˈlh
lāˈ tahualh palh tūˈ lahuīˈ kalhatin
chiˈxcuˈ aˈntī ixtacuīniˈ Simón aˈntī
ixkaˈlhī ixlītāpātuˈ ixtacuīniˈ Pedro.
19 Lāˈ aˈxniˈcaˈ Pedro ixpāstacnaˈhuīˈ
aˈnchī lakachuyanīˈt, huan Espíritu
Santo huanilh:
—Kalhatuˈtun chiˈxcuhuīˈn
taputzayāniˈ. 20 Catāˈkaquiˈ lāˈ
cayujti lāˈ cacātāˈpi xlacaˈn. Lāˈ tūˈ
napuhuaˈnaˈ catūhuā porque quit
iccāmacaminīˈt.
21 Lāˈ Pedro cālakyujli huan
chiˈxcuhuīˈn lāˈ hualh:
—Quit aˈntī putzaˈyāˈtit huiˈxinaˈn.
¿Tuchū laktaˈnīˈtaˈntit?
22 Lāˈ xlacaˈn takalhtīlh:
—Ixpālacata huan capitán
Cornelio. Xlaˈ lej tzeyā chiˈxcuˈ
lāˈ jicuaˈniˈ Dios. Lāˈ ixlīhuākcaˈn
israelitas talaktzīˈn por tzeyā
chiˈxcuˈ. Kalhatin ángel aˈntī
lej tzey huanilh Cornelio que
namātaˈsatīnīniˈnāniˈ lāˈ xlaˈ
nakaxmata aˈntū huiˈx nahuaˈnaˈ.
23 Lāˈ Pedro cāmānūlh na ixchic
lāˈ cāhuanilh que catatachokolh
huāˈmāˈ tzīˈsa. Lāˈ ixlīlakalī
cātāˈaˈlh. Lāˈ nā cātāˈaˈlh
makapitzīn tāˈtimīn xalanīˈn nac
Jope.
24 Lāˈ ixlīlakalī huampala
tachāˈlh nac Cesarea. Lāˈ
Cornelio ixcākaˈlhīmāˈ lāˈ
ixcāmākēstokkōˈnīˈt ixtalakapasnīˈn
lāˈ ixamigos aˈntī más ixcālakapasa.
25 Lāˈ aˈxniˈcaˈ Pedro ixtanūmāˈ,
Cornelio lakchilh. Lāˈ chu tuncan
tatzokostaniˈlh lāˈ taquilhpūtaniˈlh.
26 Lāˈ Pedro māˈkaquīˈlh lāˈ hualh:
—Catāˈkaquiˈ. Nā quit nā chu
xmān chiˈxcuˈ.
27 Lāˈ aˈxniˈcaˈ Pedro ixtanūtēlha
lāˈ ixtāˈchihuīnaˈntēlha lāˈ cākaksli
ixtalhūhuāˈt aˈntī ixtatakēstoknīˈt.
28 Lāˈ Pedro cāhuanilh:
—Huiˈxinaˈn caˈtzīyāˈtit
que kalhatin israelita tūla
catitāˈtakēxtimīlh con aˈntīn tūˈ
israelita. Lāˈ tūla catitanūlh na
ixchic. Chuntzaˈ tatzoˈkniˈ na
ixleycaˈn israelitas. Pero Dios
quimāsuˈniˈnīˈt que tūla ictihualh
que āˈchāˈtin chiˈxcuˈ koˈhuaˈjuaˈ
lāˈ ūˈtzaˈ xmān catīhuā. 29 Uˈtzaˈ

iclīmilh a'xni'ca' quimātayīni'nca
lā' tū' icpuhualh catūhuā. Lā'
iccākalhasqui'nīyāni' ¿tuchū
ixpālacata quilālīmātayīni'uj
hui'xina'n?
30 Lā' tuncan Cornelio hualh:
—Tā'ti'majatza' quit
xa'ictascajamā' lā' tū' icuā'yalh.
Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū
quit xa'icorarlīmā' na quinchic.
Lā' chā'tin chi'xcu' tāyalh na
quilacapūn lā' ixka'lhī ixlu'xu'
lej slamama. 31 Lā' quihuanilh:
"Cornelio, Dios kaxmatnī't
mi'oración lā' pāstacmā' a'nchī
māstā'ya' limosna. 32 Cacāmacapi
chi'xcuhuī'n nac Jope lā'
camātayī'ni' Simón a'ntī ka'lhī
ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro.
Xla' tētachokomā' na ixchic
Simón huan māmasījūnu' na
ixquilhtūn mar. Xla' namin lā'
natā'chihuīna'nāni'", quihuanica.
33 Lā' ū'tza' quit iclīmātayīni'ni'
tuncan. Lā' hui'x quintlahua'ni'
talakalhu'mān quila'kta'. Pues
chuhua'j quilīhuākca'n icui'lāna'uj
huā'tzā' na ixlacapūn Dios. Lā'
ickaxmatcu'tunāuj ixlīhuāk a'ntū
Dios māpa'ksīnī'ta'ni' nahua'na' —
hualh Cornelio.

Pedro tzuculh chihuīna'n na ixchic Cornelio

34 Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā'
hualh:
—Ixlīstu'ncua' quit icmāchekxī
que Dios puhuan que chu a'cxtimni'
ixlīhuākca'n chi'xcuhuī'n. 35 Lā'
xalanī'n chu calhāhuā xcānsipej,
a'ntīn tajicua'ni' Dios lā' tatlahua
a'ntūn tzey ū'tunu'n tamāpāxuhuī'
Dios. 36 Dios cāmacā'ni'lh
huan israelitas ixtachihuīn. Lā'
cāmāsu'ni'lh que tzē natala
ixamigos Dios por ixpālacata
Jesucristo a'ntī cāmāpa'ksī
ixlīhuākca'n. 37 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit
a'nchī māca'tzīnīni'nca huan
xatzey tachihuīn pū'la nac Galilea
lā' ā'calīstān na ixlīhuāk Judea
a'xni'ca'tza' Juan ixmāsu'yunī'ttza'
lā' ixmā'kpaxīnī'ttza'. 38 Dios
maxquī'lh Jesús, xala' nac Nazaret,
ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo. Lā'
Jesús ixtlahuatlā'huan a'ntū lej
lacuan lā' ixcāmātzeyītlā'huan
ixlīhuāk a'ntī ixtapātīni'n por
ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'. Huā'mā'
tzēn tlahualh Jesús porque Dios
ixmaktāyamā'. 39 Lā' quina'n
icmālacstū'ncāuj ixlīhuāk a'ntūn
tlahualh Jesús na ī'xcānsipejca'n
israelitas lā' nac Jerusalén. U'tza'
a'ntī xtokohua'ca'ca nac cruz
lā' chuntza' maknīca. 40 Lā' Dios
mālakahuanīchokolh ixlīlakatu'tun
chi'chini' lā' Dios lej xa'nca
quincāmāsu'ni'ni' Jesús. 41 Tū'
cāmāsu'ni'lh ixlīhuāk tachi'xcuhuī't.
Dios quincāmāsu'ni'ni' Jesús xmān
quina'n a'ntī quincālacsacnī'ta'ni'
para na'icmālacstū'ncāuj
ixtachihuīn. Quina'n ictā'huā'yauj
Jesús lā' ictā'ko'tnūj a'xni'ca'
ixlakahuanchokonī'ttza'.
42 Lā' Dios quincāhuanini' que
na'iccāmāsu'ni'yāuj tachi'xcuhuī't
lā' na'icuanāuj que Jesús ū'tza'
a'ntī Dios hui'līlh ixlīJuezca'n
xalakahuan lā' xanīn. 43 Lā'
ixlīhuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios,
xalanī'n makān, tamālacstū'ncli
que ixlīhuāk a'ntīn talīpāhuan
Jesús, xlaca'n nacāmāsputūnu'ni'can
ixtalaclē'i'ca'n por ixpālacata Jesús.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

Takalhlakaˈīˈlh aˈntīn tūˈ israelitas

44 Lāˈ Pedro ixchihuīnaˈhuīˈcus
lāˈ huan Espíritu Santo
cālakyujchi ixlīhuākcaˈn aˈntī
ixtakaxmatniˈmāˈna Pedro. 45 Lāˈ lej
talēˈcnīniˈlh huan israelitas aˈntī
ixtakalhlakaˈīˈ lāˈ ixcātāˈminīˈt
Pedro. Talēˈcnīlh porque huan
lēˈksajnaˈ aˈntū Espíritu Santo,
nā ixcāmaxquīˈmāˈca huan
tīn tūˈ israelitas. 46 Cālēˈcnīca
porque ixcākaxmatcanīˈt aˈnchī
ixtachihuīnaˈn āˈtāpātin tachihuīn
lāˈ nā tachihuīnaˈmpā ixlēkaˈtlaˈ
Dios. 47 Lāˈ Pedro cāhuanipā:
—¿Chā aˈnan catīhuā aˈntī
nacāmāmakchuyī nataˈaˈkpaxa huāˈ
tamāˈna? Xlacaˈn tamaklhtīniˈn
chuntzaˈ huaˈchi quinaˈn huan
lēˈksajnaˈ aˈntū huan Espíritu Santo.
48 Lāˈ Pedro cāhuanilh que
cataˈaˈkpaxli porque tatapaˈksīlh
con Jesucristo. Lāˈ squiˈniˈca Pedro
que catachokolh lātmaˈj.

Pedro cāmācaˈtzīnīlh xalanīˈn nac lītokpān nac Jerusalén

11 Huan apóstoles lāˈ tāˈtimīn
aˈntī ixtahuiˈlānaˈ nac Judea
cāmācaˈtzīnīca que ixtakalhlakaˈīˈ
ixtachihuīn Dios nā xlacaˈn aˈntīn
tūˈ israelitas. 2 Lāˈ aˈxniˈcaˈ Pedro
chāˈlh nac Jerusalén, tatāˈlāhuanilh
huan israelitas aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ.
3 Takalhasquiˈnīlh Pedro:
—¿Aˈchīˈ maktanūnīˈtaˈ
aˈnlhā tahuiˈlānaˈ chiˈxcuhuīˈn
aˈntīn tūˈ israelitas? Lāˈ ¿aˈchīˈ
cātāˈhuāˈyaˈnīˈtaˈ?
4 Lāˈ Pedro tzuculh chihuīnaˈn lāˈ
cāhuanikōˈlh xaˈnca lāˈ hualh:
5 —Xaˈicuiˈlācha quit nac
xcānsipej Jope lāˈ xaˈicorarlīmāˈ.
Lāˈ iclakachuyalh. Lāˈ iclaktzīˈlh
huaˈchi kaˈtlaˈ sábana aˈntū
yujchi de nac aˈkapūn. Chīˈcanīˈt
ixaˈkatzāˈstūtāˈtiˈ lāˈ quilakchilh.
6 Lāˈ lej xaˈnca iclaktzīˈlh. Lāˈ
iclaktzīˈlh huan animalhnaˈ aˈntū
makakantāˈtiˈ lāˈ animalhnaˈ aˈntū
tahuaˈnan lāˈ lūhuaˈ lāˈ spunnuˈ.
7 Lāˈ ickaxmatli lakatin tachihuīn
aˈntūn quihuanilh: “Pedro,
catāˈkaquiˈ lāˈ camaˈkniˈ lāˈ cahuaˈt”.
8 Lāˈ icuanilh: “Tūˈ, Māpaˈksīniˈ.
Tūˈ maktin icuaˈnīˈt aˈntū xmān
catūhuā lāˈ aˈntūn koˈhuaˈjuaˈ”.
9 Lāˈ huan tachihuīn quinkalhtīpā
ixlīmaktuˈ de nac aˈkapūn. Lāˈ
quihuanilh: “Tūˈ cahuaˈnti que
koˈhuaˈjuaˈ aˈntū Dios huan que
xacanīˈt”. 10 Huāˈmāˈ pātleˈkelh
maktuˈtun lāˈ tēpalacanchaˈ
tālhmāˈn ixlīhuāk nac aˈkapūn.
11 Lāˈ chu līlacapalh tachilh nac
chic aˈnlhā xaˈiclahuiˈlānaˈuj
kalhatuˈtun chiˈxcuhuīˈn aˈntī
ixquilakmacamincanīˈt de nac
Cesarea. 12 Lāˈ Espíritu Santo
quihuanilh: “Cacātāˈpi ūˈtunuˈn
lāˈ tūˈ capāstacti catūhuā”. Lāˈ
quintatāˈaˈlh huāˈ kalhachāxan
tāˈtimīn. Lāˈ ictanūj na ixchic
Cornelio. 13 Lāˈ xlaˈ quincāhuaniniˈ
aˈnchī laktzīˈlh na ixchic kalhatin
ángel aˈntī tasuˈyuniˈlh lāˈ huanilh:
“Cacāmacapi chiˈxcuhuīˈn nac
Jope lāˈ calīminca Simón aˈntī
kaˈlhī ixlītāpātuˈ ixtacuīniˈ Pedro.
14 Xlaˈ nahuaniyāniˈ aˈnchīn tzē
napūtaxtuyaˈ huiˈx lāˈ ixlīhuāk xalaˈ
na minchic”, huanilh huan ángel.
15 Lāˈ Pedro cāhuanipā:

—Lāˈ aˈxniˈcaˈ ictzuculh
icchihuīnaˈn, huan Espíritu Santo
cālakmilh ūˈtunuˈn chuntzaˈ huaˈchi
quincālakminiˈ pūˈla. 16 Lāˈ quit
icpāstacli aˈnchī hualh Māpaˈksīniˈ
Jesús: "Juan ixlīmāˈkpaxīniˈn xcān
pero xtunc aˈnchī naˈaˈkpaxāˈtit.
Huiˈxinaˈn namaklhtīniˈnāˈtit
Espíritu Santo". 17 Dios cāmaxquīˈlh
xlacaˈn huāˈmāˈ lēˈksajnaˈ nā
chuntzaˈ huaˈchi quincāmaxquīˈniˈ
quinaˈn aˈntī kalhlakaˈīˈnīˈtaˈuj
Māpaˈksīniˈ Jesucristo. Lāˈ ¿chu
quit tzē xaˈicmāmakchuyīlh Dios?
—hualh Pedro.
18 Lā aˈxniˈcaˈ takaxmatli huāˈmāˈ,
taquilhcaˈcslalh. Lāˈ tuncan
tatzuculh tachihuīnaˈn aˈnchī
ixlēkaˈtlaˈ Dios lāˈ tahualh:
—Dios lacasquiˈn nataxtāpalī
ixtapāstacnaˈcaˈn nā xlacaˈn
aˈntīn tūˈ israelitas lāˈ nā chuntzaˈ
natalatahuiˈla para pōˈktu.

Takalhlakaˈīˈlh xalanīˈn nac Antioquía

19 Lāˈ aˈxniˈcaˈ maknīca Esteban,
lā tzucuca cāmacaputzacan
aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ. Lāˈ xlacaˈn
tatzāˈlalh lāˈ ixtaˈaˈkahuankōˈnīˈt.
Lāˈ ixtatachokoyācha' nac Fenicia
lāˈ nac Chipre lāˈ nac Antioquía. Lāˈ
cāhuanica huan xatzey tachihuīn
xmān huan israelitas. 20 Pero
makapitzīn de xlacaˈn xalanīˈn
nac Chipre lāˈ nac Cirene lāˈ
xlacaˈn tachāˈlh nac Antioquía.
Lāˈ cātāˈchihuīnaˈnca aˈntīn tūˈ
israelitas. Lāˈ cāmāsuˈniˈca huan
xatzey tachihuīn ixpālacata
Māpaˈksīniˈ Jesús. 21 Lāˈ huan
Māpaˈksīniˈ cāmaxquīˈlh
līmāpaˈksīn lāˈ chuntzaˈ lej lhūhuaˈ
takalhlakaˈīˈlh lāˈ tastālaniˈlh
Māpaˈksīniˈ.
22 Lāˈ cāmācaˈtzīnīca aˈntī
ixtakalhlakaˈīˈ xalanīˈn nac
Jerusalén aˈntū ixpātleˈkemāˈ
nac Antioquía. Lāˈ macāˈnca
Bernabé aˈntzaˈ. 23 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
xlaˈ chāˈlh lāˈ laktzīˈlh aˈnchī
Dios ixcāsicuaˈlanālīnīˈt, lāˈ lej
pāxuhualh xlaˈ. Lāˈ Bernabé
cāmaxquīˈlh tapāstacnaˈ lāˈ
cāhuanilh ixlīhuākcaˈn:
—Calīhuiˈlīˈtit stālaniˈyāˈtitcus
Māpaˈksīniˈ.
24 Lāˈ Bernabé tzeyā chiˈxcuˈ
ixuanīˈt lāˈ ixaˈclhcunuc ixlītzuma
Espíritu Santo lāˈ lej ixkalhlakaˈīˈ.
Lāˈ lhūhuaˈ tachiˈxcuhuīˈt tatzuculh
tatapaˈksī con Māpaˈksīniˈ
Jesucristo.
25 Lāˈ āˈcalīstān Bernabé aˈlh putza
Saulo nac Tarso. 26 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
kaksli, līmilh nac Antioquía. Lāˈ
ixlīhuāk lakatin cāˈta Bernabé
lāˈ Saulo ixtatāˈtakēstoka aˈntī
ixtakalhlakaˈīˈ. Lāˈ ixcāmāsuˈniˈcan
lhūhuaˈ tachiˈxcuhuīˈt. Lāˈ aˈntzaˈ
nac Antioquía tzucuca pūˈla
cāmāpācuhuīcan cristianos xlacaˈn
aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ.
27 Huan tamāˈna chiˈchiniˈ
tataxtulh de nac Jerusalén
makapitzīn ixaˈctaˈsanaˈnīˈn Dios.
Lāˈ tachāˈlh nac Antioquía. 28 Lāˈ
kalhatin de xlacaˈn, aˈntī ixuanican
Agabo, tāˈkaquīˈlh na ixlacapūncaˈn
lāˈ cāmācaˈtzīnīlh. Lāˈ Espíritu
Santo maktāyalh. Lāˈ hualh que
naˈaˈnan lakachu lakatin kaˈtlaˈ
tatziˈncsta. Lāˈ chuntzaˈ pātleˈkelh
aˈxniˈcaˈ Claudio ixmāpaˈksīniˈn.
29 Lāˈ huan aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ
talīhuiˈlīlh tamacāˈniˈ lēˈksajnaˈ

huan tāˈtimīn aˈntī ixtahuiˈlāna'
nac Judea. Tapāstacli tamāstā' chu
aˈnchī macāˈcchāˈn chāˈtunu'. 30 Lā'
chuntza' tatlahualh. Lā' Bernabé lā'
Saulo talēˈniˈlh huan lēˈksajna' huan
xanapuxcuˈnu' lītokpān.

Maknīca Jacobo lā' chiˈpaca Pedro

12 Lā' huanmā' quilhtamacuj
huan rey, aˈntī ixtacuīni'
Herodes, tzuculh cāchiˈpa lā'
cāmāpātīnī aˈntī ixtakalhlakaˈī'.
2 Lā' māmaknīnīniˈlh con cuchilu
Jacobo ixtāˈtin Juan. 3 Lā' aˈxniˈca'
caˈtzīlh Herodes que huan israelitas
talakatīlh aˈntūn tlahualh, āˈchulā'
cātlahuaniˈlh. Lā' māchiˈpanīniˈlh
nā huan Pedro. Huāˈmā' pātleˈkelh
aˈxniˈca' ixlamā' huan cāˈtani'
aˈxniˈca' tahuaˈlh pāntzi aˈntūn
tū' ixkaˈlhī levadura. 4 Lā' aˈxniˈca'
Herodes ixmāchiˈpanīniˈnīˈt huan
Pedro lā' māmānūnīniˈlh nac
pūlāchīˈn. Lā' cāmacamaxquīˈlh
kalhacāujchāxan tropasna' aˈntī
natamaktakaˈlha līkaˈtlaˈtāˈti'
līkalhatāˈti'. Lā' Herodes
ixpuhuan ixlīmilh ixlacapūncaˈn
tachiˈxcuhuīˈt aˈxniˈca' naˈaˈksputa
huan cāˈtani' aˈntū huanican pascua.
5 Lā' chuntza' Pedro ixmānūcanīˈt
nac pūlāchīˈn lā' ixmaktakaˈlhmāˈca.
Lā' huan aˈntī ixtakalhlakaˈī' tū'
tajaxli taˈorarlī lā' lej tasquiˈniˈlh
Dios por ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchīˈn

6 Lā' lakatin tzīˈsa Pedro
īˈlhtatamā' nac pūlāchīˈn.
Lā' Herodes ixmāxtucuˈtun
ixlīlakalī. Lā' īˈlhtatamā'
huan Pedro na ixpāxtūncaˈn
huan kalhatu' tropasna' lā'
ixcāmacachīˈmaxquīˈcanīˈt chāˈtunu'
tropa con cadenas. Lā' āˈkalhatu'
tropasna' ixtayāna' ixlacapūn huan
mākalhcha lā' ixtamaktakaˈlha
huan pūlāchīˈn. 7 Lā' chu līmaktin
tasuˈyulh kalhatin ángel aˈntī Dios
macamilh. Lā' lakatin xkakana'
māxkakēlh huan pūlāchīˈn. Lā'
huan ángel tāpāxakāˈlīlh Pedro lā'
mālakahuanīlh lā' huanilh:
—Catāˈkaqui' lacapalh.
Lā' huan cadenas taxcutli na
ixmacan Pedro. 8 Lā' huan ángel
huanilh:
—Calhaˈkāˈna' lā' catatūnu'
mihuarache.
Lā' chuntza' tlahualh Pedro. Lā'
huanipā huan ángel:
—Calhaˈka' mintakēnu' lā'
caquistālaˈni'.
9 Lā' Pedro taxtulh lā'
īˈstālaniˈtēlha. Lā' tū' ixcaˈtzī palh
ixlīstuˈncua' aˈntū ixtlahua huan
ángel. Ixpuhuan que ixlakachuya.
10 Tapātleˈkelh huan xapūˈla tropa
aˈntī ixmaktakaˈlhmā' lā' āˈcalīstān
tapātleˈkepā āˈkalhatin. Lā' tachilh
nac mākalhcha de līcāˈn aˈnlhā
lactanūcan nac xcānsipej. Lā'
ixaˈcstu talaquīˈlh. Lā' xlacaˈn
tataxtulh lā' tapātleˈkelh lakatin
calle. Lā' chu tuncan lacapalh huan
ángel makxtekli Pedro. 11 Lā' aˈxniˈca'
Pedro tzeyā caˈtzīlh lā' hualh:
—Chuhuaˈj iccaˈtzī xaˈnca que
huan Māpaˈksīni' macaminīˈt
ixángel lā' quimāpūtaxtūnīˈt de na
ixlīmāpaˈksīn huan rey Herodes. Lā'
quimāpūtaxtūnīˈt de ixlīhuāk aˈntū
ixtapuhuanīˈt ixquintatlahuaniˈlh
huan israelitas.
12 Lā' aˈxniˈca' ixpāstacnīˈttza'
huāˈmā', Pedro chāˈlh na ixchic

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

María aꞌntī ixtzīꞌt Juan aꞌntī ixkaꞌlhī
ixtacuīniꞌ ixlītāpātuꞌ Marcos.
Aꞌntzaꞌ līlhūhuaꞌ ixtastokcanīꞌt
lāꞌ ixtaꞌorarlīmāꞌna. 13 Lāꞌ Pedro
lacatucsli huan mākalhcha aꞌnlhā
lactanūcan para nachāꞌncan
na ixtanquilhniꞌ huan chic. Lāꞌ
kalhatin tzuꞌmaꞌjāt, aꞌntī ixtacuīniꞌ
Rode, milh kalhasquiꞌnī tichū xlaꞌ.
14 Lakapasli ixtachihuīn Pedro
lāꞌ lej tapāxuhualh. Lāꞌ ūꞌtzaꞌ tūꞌ
līmālaquīꞌlh lāꞌ tuncan tuꞌjnuntēlha
tanūlh ixchakān chic. Lāꞌ cāhuanilh
aꞌntī ixtatakēstoknīꞌt:
—Yā Pedro kēpūn.
15 Lāꞌ xlacaꞌn tahuanilh:
—Chuyaꞌyaꞌ.
Lāꞌ Rode āꞌchulāꞌ cāhuanilh
ixlīstuꞌncuaꞌ. Lāꞌ tuncan tahualh:
—Tūꞌ ūꞌtzaꞌ. Xmān huan ángel
aꞌntī maktakaꞌlha Pedro.
16 Lāꞌ Pedro āꞌchulāꞌ
lacatucsli huan mākalhcha.
Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ tamālaquīꞌlh,
talaktzīꞌlh Pedro lāꞌ talēꞌcnīlh.
17 Lāꞌ Pedro cāmacahuaniꞌlh
para que cataquilhcaꞌcslalh. Lāꞌ
cāpūtleꞌkeniꞌlh aꞌnchī Māpaꞌksīniꞌ
līmāxtulh nac pūlāchīꞌn. Lāꞌ
cāhuanilh:
—Camācaꞌtzīnīꞌtit Jacobo lāꞌ huan
tāꞌtimīn huāꞌmāꞌ aꞌntū pātleꞌkelh.
Lāꞌ Pedro taxtulh lāꞌ aꞌlh āꞌlacatin.
18 Lāꞌ chu tuncan aꞌxniꞌcaꞌ
tuncuīlh, huan tropasnaꞌ lej
tatamakchuyīlh por ixpālacata
aꞌnchī lītzāꞌlalh Pedro. 19 Lāꞌ
aꞌxniꞌcaꞌ Herodes māputzanīniꞌlh
huan Pedro lāꞌ tūꞌ kaksca
lāꞌ cākalhasquiꞌnīlh huan
tropasnaꞌ aꞌntī ixcāyāhuacanīꞌt
para natamaktakaꞌlha Pedro lāꞌ
cāmāmaknīnīniꞌlh. Lāꞌ Herodes
taxtulh de nac Judea lāꞌ aꞌlh tancāꞌn
nac Cesarea lāꞌ aꞌntzaꞌ tachokolh.

Nīlh Herodes

20 Lāꞌ Herodes
ixcātāꞌlāmakaꞌkchāꞌnīꞌt con
xalanīꞌn nac Tiro lāꞌ Sidón.
Lāꞌ makapitzīn de xlacaꞌn
talacchihuīnaꞌlh para natalakaꞌn.
Lāꞌ līꞌamigos talātlahualh con
Blasto aꞌntī ixmaktakaꞌlhnaꞌ aꞌnlhā
īꞌlhtata huan rey. Lāꞌ xlacaꞌn
ixtamākoꞌxamixīcuꞌtun porque
ixlīhuaꞌtcaꞌn xalanīꞌn nac Tiro
lāꞌ Sidón līmincanchaꞌ de na
īꞌxcānsipej huan rey. 21 Lāꞌ chilh
huan chiꞌchiniꞌ aꞌntū ixcālhcāniꞌnīꞌt
Herodes. Lāꞌ ixlhakāꞌnīꞌt ixluꞌxuꞌ
aꞌntū ixtasuꞌyu que rey ixuanīꞌt. Lāꞌ
tahuīꞌlh nac trono lāꞌ aꞌctaꞌsanaꞌlh.
22 Lāꞌ tachiꞌxcuhuīꞌt tataꞌsalh lāꞌ
tahualh:
—Tūꞌ chiꞌxcuꞌ aꞌntī aꞌctaꞌsanaꞌn.
Uꞌtzaꞌ kalhatin dios.
23 Lāꞌ chu līmaktin kalhatin
ixángel Dios mātakāhuīꞌlh Herodes
porque cāmakxtekli tamācāꞌtanīlh
como huaꞌchi Dios. Lāꞌ huan
tzapūlaꞌ tahuaꞌlh lāꞌ nīlh.
24 Lāꞌ ixtachihuīn Māpaꞌksīniꞌ
aꞌkahualh lāꞌ cālakchāꞌlh
āꞌmakapitzīn chiꞌxcuhuīꞌn.
25 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ Bernabé lāꞌ Saulo
ixtatlahuakōꞌnīꞌt ixlītlōtcaꞌn nac
Jerusalén, xlacaꞌn tataspiꞌtchokolh
nac Antioquía. Lāꞌ cātāꞌaꞌlh Juan
aꞌntī ixkaꞌlhī ixlītāpātuꞌ ixtacuīniꞌ
Marcos.

Bernabé lāꞌ Saulo tatzuculh talēꞌn makat xatzey tachihuīn

13 Chu līꞌūꞌtunuꞌn xalanīꞌn
aꞌntzaꞌ ixtatakēstoka nac

Antioquía, ixaꞌnan aꞌctaꞌsanaꞌnīꞌn
lāꞌ mākalhtōꞌkēꞌniꞌnīꞌn. Makapitzīn
ixtacuīniꞌcaꞌn Bernabé lāꞌ Simón
(aꞌntī ixuanican Negro) lāꞌ Lucio
xalaꞌ nac Cirene lāꞌ Manaén (aꞌntīn
tāꞌstacli rey Herodes) lāꞌ Saulo. 2 Lāꞌ
xlacaꞌn ixtataquilhpūtaniꞌmāꞌna
Dios lāꞌ ixtalīhuiꞌlīnīꞌt tuntūꞌ
natahuaꞌ. Lāꞌ Espíritu Santo hualh:

—Caquilāmāxtunquīniꞌuj
Bernabé lāꞌ Saulo. Lāꞌ xlacaꞌn
natatlahua huan ixlītlōtcaꞌn aꞌntū
naꞌiccāmaxquīꞌ.

3 Lāꞌ xlacaꞌn tūnaꞌj ixtahuaꞌ
nīn tuntūꞌ lāꞌ taꞌorarlīlh lāꞌ
taꞌaꞌcpūmāꞌcaꞌlh ixmacancaꞌn. Lāꞌ
cāmacāꞌnca.

Huan apóstoles tamāsuꞌyulh nac Chipre

4 Lāꞌ huan Espíritu Santo
cāmacāꞌlh Bernabé lāꞌ Saulo.
Lāꞌ xlacaꞌn taꞌaꞌlh tancāꞌn nac
Seleucia. Lāꞌ tuncan tapūꞌaꞌlh barco
nac Chipre aꞌntū pītzinaꞌj tiꞌyaꞌt
na ixpuꞌnan mar. 5 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ
tachilh nac xcānsipej Salamina,
talīꞌaꞌctaꞌsanaꞌlh ixtachihuīn Dios
na ixlītokpānnaꞌcaꞌn huan israelitas.
Lāꞌ talēꞌlh Juan ixmaktāyanaꞌcaꞌn.
6 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ tatētaxtulh ixlīhuāk
huan Chipre, tachilh nac xcānsipej
ixtacuīniꞌ Pafos. Lāꞌ tapāxtokli
chāꞌtin chiꞌxcuꞌ israelita ixtacuīniꞌ
Barjesús. Xlaꞌ tlahuānaꞌ ixuanīꞌt
lāꞌ aꞌctaꞌsanaꞌ, pero tūꞌ ixlaꞌ
Dios. Xmān ixcālīꞌaꞌkxoko. 7 Lāꞌ
huan tlahuānaꞌ ixmaktāya huan
gobernador Sergio Paulo aꞌntī
lej skalalh ixuanīꞌt. Lāꞌ huan
gobernador cāmātayīniꞌlh Bernabé
lāꞌ Saulo lāꞌ ixkaxmatcuꞌtun
ixtachihuīn Dios. 8 Pero
cātāꞌlāhuanilh huan tlahuānaꞌ
aꞌntī ixuanican nā Elimas. Xlaꞌ tūꞌ
ixlacasquiꞌn nīn cakalhlakaꞌīꞌlh
huan gobernador. 9 Lāꞌ Saulo, aꞌntī
nā ixtacuīniꞌ Pablo, ixlītzuma
Espíritu Santo na ixaꞌclhcunuc. Xlaꞌ
lakalaktzīꞌlh Elimas. 10 Lāꞌ huanilh:

—Huiꞌx lej aꞌkxokonuꞌnaꞌ lāꞌ lej
caꞌtzancaꞌtzīyaꞌ. Huiꞌx ixcaman
koꞌtiꞌtiꞌ lāꞌ huiꞌx nīn tuntūꞌ lakatīyaꞌ
aꞌntūn tzey. ¿Lhānīn namakxtekaꞌ
lactlahuaꞌyaꞌ aꞌntū xastuꞌncuaꞌ
ixlīmāpaꞌksīn Dios? 11 Lāꞌ chuhuaꞌj
huan Māpaꞌksīniꞌ namāpātīnīyāniꞌ.
Lakatzīꞌn nalaꞌyaꞌ lāꞌ tūlalh
catilaꞌktziꞌ chiꞌchiniꞌ lātmaꞌj.

Lāꞌ chu līmaktin lakapoklhuanaꞌlh
lāꞌ tūlalhtzaꞌ lacahuānaꞌlh
lāꞌ ixputzatlāꞌhuan aꞌntī
ixmakachiꞌpalēꞌlh. 12 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ
huan gobernador laktzīꞌlh aꞌntū
pātleꞌkelh, xlaꞌ kalhlakaꞌīꞌlh
porque lēꞌcnīlh aꞌntū ixmāsuꞌyucan
ixpālacata Māpaꞌksīniꞌ.

Pablo lāꞌ Bernabé nac Antioquía

13 Lāꞌ Pablo lāꞌ nā aꞌntī ixtatāꞌaꞌn
tataxtulh de nac Pafos lāꞌ tapūꞌaꞌlh
barco lāꞌ tachāꞌlh nac Perge
ixlēkaꞌtlaꞌ nac Panfilia. Lāꞌ aꞌntzaꞌ
Juan cāmakxtekli lāꞌ taspiꞌtchokolh
nac Jerusalén. 14 Lāꞌ Pablo lāꞌ
Bernabé tataxtulh de nac Perge lāꞌ
tachāꞌlh nac Antioquía ixlēkaꞌtlaꞌ
nac Pisidia. Lāꞌ huan chiꞌchiniꞌ
aꞌntū pūjaxcan, xlacaꞌn tatanūlh
na ixlītokpāncaꞌn israelitas lāꞌ
tatahuiꞌlalh. 15 Lāꞌ lakapūtleꞌkeca
ixtachihuīn Dios aꞌnlhā tatzoꞌkniꞌ
huan ley lāꞌ aꞌnlhā huanican profetas.
Lāꞌ huan xanapuxcuꞌnuꞌ xalanīꞌn nac
lītokpān tamacamilh kalhatin aꞌntī
cāhuanilh Pablo lāꞌ Bernabé:

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

—Chiˈxcuhuīˈn, palh
cāmaxquīˈcuˈtunāˈtit tapāstacnaˈ
huan tachiˈxcuhuīˈt, cacāhuaniˈtit.
16 Lāˈ Pablo tāyalh
lāˈ cāmacahuaniˈlh para
nataquilhcaˈcsla lāˈ hualh:
—Cakaxpaˈttit chiˈxcuhuīˈn
israelitas lāˈ huiˈxinaˈn aˈntī
jicuaˈniˈyāˈtit Dios. 17 Huan
quinDioscaˈn quinaˈn israelitas
cālacsacli aˈntī quinapapnaˈcaˈn.
Lāˈ Dios lej lakaˈtlaˈn cātlahualh
aˈxniˈcaˈ xlacaˈn xatzaˈnkān
ixtahuiˈlānaˈ nac tiˈyaˈt Egipto. Lāˈ
Dios kaˈlhī lhūhuaˈ līmāpaˈksīn
lāˈ ūˈtzaˈ tzē cālīmāxtulh de
huanmāˈ tiˈyaˈt. 18 Lāˈ Dios
ixcāpātīniˈ tuˈpuˈxam cāˈta
aˈxniˈcaˈ ixtalatlāˈhuan nac
cāˈlhpiˈmpiˈliˈ tiˈyaˈt. 19 Lāˈ Dios
cāmāsputūlh tachiˈxcuhuīˈt
xalanīˈn lakatojon xcānsipej
nac tiˈyaˈt aˈnlhā ixuanican
Canaán. Lāˈ cāmālacpitziniˈlh
huan quinapapnaˈcaˈn huan
tiˈyaˈt aˈnlhā natalatahuiˈla.
20 Lāˈ Dios cāhuiˈlīniˈlh ixjuezcaˈn
aˈntī nacāmāpaˈksī lakatāˈtiˈ
ciento āˈpūpitzi cāˈta. Lāˈ huan
aˈctaˈsanaˈ Samuel ūˈtzaˈ āˈxmān
juez lalh. 21 Aˈcalīstān huan
quinapapnaˈcaˈn israelitas tasquiˈnli
kalhatin ixreycaˈn. Lāˈ Dios
huiˈlīlh ixlīrey Saúl, ixcaman
Cis. Lāˈ ixtalakapasniˈ Benjamín
ixuanīˈt. Xlaˈ ixmāpaˈksīniˈn
tuˈpuˈxam cāˈta. 22 Lāˈ aˈxniˈcaˈ Dios
māpānūlh huan Saúl, lāˈ huiˈlīpā
David ixlīrey. Dios līchihuīnaˈlh
ixpālacata David lāˈ hualh: “Quit
iclakapasa David, ixoˈkxaˈ Isaí.
Lāˈ iclaktzīˈn ūˈtzaˈ kalhatin
chiˈxcuˈ aˈntī pāstacnaˈn huaˈchi
icpāstacnaˈn quit. Xlaˈ natlahua
ixlīhuāk quintapuhuān”, hualh
Dios. 23 Lāˈ Dios cāmaxquīˈlh huan
israelitas kalhatin māpūtaxtūnuˈ
chuntzaˈ aˈnchī hualh Dios xapūˈla.
Lāˈ huan māpūtaxtūnuˈ ūˈtzaˈ Jesús,
īˈxūˈyātāˈnat David. 24 Aˈxniˈcaˈ
Jesús tūnaˈj iˈxmin, Juan ixcāhuani
ixlīhuāk tachiˈxcuhuīˈt israelitas:
“Caxtāpalīˈtit mintapāstacnaˈcaˈn
lāˈ caˈaˈkpaxtit”. 25 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
īˈsputmāˈtzaˈ ixquilhtamacuj
Juan aˈntū ixlīmāˈkpaxīniˈn, xlaˈ
ixuan: “Quit tūˈ aˈntī puhuaˈnāˈtit.
Aˈcalīstān namimpala āˈchāˈtin
aˈntī lej kaˈlhī līmāpaˈksīn. Lāˈ ūˈtzaˈ
tūˈ līminīˈniˈ nīn naˈickalhxcuta
ixlīkalhtzaˈpaˈcan īˈzapato”.
26 Lāˈ Pablo huampā:
—Iccāhuaniyāniˈ huiˈxinaˈn
aˈntī īˈxūˈyātāˈnatnaˈ Abraham,
huaˈchi quit, lāˈ huiˈxinaˈn aˈntī
jicuaˈniˈyāˈtit Dios. Chuhuaˈj
cātamacaminiˈnīˈtaˈniˈ huan
tachihuīn aˈntū nalīpūtaxtucan.
27 Lāˈ xalanīˈn nac Jerusalén lāˈ nā
ixpūchihuīnaˈnīˈncaˈn tūˈ ixtacaˈtzī
tichū Jesús. Lāˈ tūˈ tamāchekxīlh
ixtachihuīncaˈn ixaˈctaˈsanaˈnīˈn
Dios aˈntū lakapūtleˈkecan pōˈktu
huan chiˈchinīˈn aˈntū pūjaxcan.
Uˈtzaˈ līmāpaˈksīniˈnca que
Jesús namaknīcan. Lāˈ chuntzaˈ
tatlōkentaxtūlh chu aˈnchī tahualh
huan aˈctaˈsanaˈnīˈn xalanīˈn makān.
28 Lāˈ aˈyuj tūlalh takaksniˈlh
ixpālacata chichū natalīmaknī
Jesús, xlacaˈn tasquiˈniˈlh huan
Pilato que camaknīca. 29 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
xlacaˈn ixtatlōkentaxtūnīˈttzaˈ
ixlīhuāk aˈntū ixtatzoˈkniˈ
natatlahuaniˈ Jesús, māyujūca
Jesús xanīn de huan nac cruz

lāˈ mānūca nac lhuˈcuˈ. 30 Lāˈ
Dios mālakahuanīchokolh. 31 Lāˈ
lej lātmaˈj ixcātasuˈyuniˈ aˈntī
ixcātāˈtaxtunīˈt de nac Galilea
lāˈ ixcātāˈaˈnīˈt nac Jerusalén. Lāˈ
huāˈmāˈna chiˈxcuhuīˈn ūˈtunuˈn
aˈntī tamāstūˈncmāˈna chuhuaˈj
huan tachiˈxcuhuīˈt ixpālacata
Jesús.
32 ’Lāˈ chuhuaˈj quinaˈn
iccāhuaniyāniˈ huiˈxinaˈn xatzey
tachihuīn ixpālacata aˈntū
cāhuanilh Dios quinapapnaˈcaˈn
que namāstāˈ. 33 Lāˈ ūˈtzaˈ Dios
quincātlōkentaxtūniˈniˈ quinaˈn,
aˈntī īˈxūˈyātāˈnatnaˈcaˈn, aˈxniˈcaˈ
mālakahuanīchokolh Jesús.
Chuntzaˈ tatzoˈkniˈ huan nac libro
Salmos capítulo lakatuˈ:

> Huiˈx quiˈOˈkxaˈ. Chuhuaˈj
> icmāsuˈyu que huiˈx quiˈoˈkxaˈ.

34 Lāˈ Dios mālakahuanīchokolh
Jesús de nac cāˈlīnīn. Lāˈ tūˈ
āˈmaktin catiˈaˈlh nac cāˈlīnīn.
Lāˈ Dios hualh chuntzaˈ:
“Naˈiccāmaxquīˈyāniˈ aˈntūn
quilīsicuaˈlanālīn chuntzaˈ aˈnchī
huanica David”. 35 Lāˈ tatzoˈkniˈ nac
libro Salmos āˈlakatin capítulo:

> Huiˈx tūˈ catimakxtekti namasa
> ixmacniˈ miˈOˈkxaˈ aˈntī lej
> tzey.

36 Lāˈ David ixtlahuanīˈttzaˈ
ixtapuhuān Dios ixlacapūncaˈn
xlacaˈn aˈntī ixtahuiˈlānaˈ aˈxniˈcaˈ
xlaˈ ixlatlāˈhuan nac quilhtamacuj.
Lāˈ xlaˈ nīlh lāˈ māˈcnūca aˈnlhā
ixcāmāˈcnūcanīˈt ixnatātaˈnaˈ.
Lāˈ ixmacniˈ David masli. 37 Pero
tūˈ masli ixmacniˈ Jesús aˈntī
Dios mālakahuanīchokolh.
38 Camāchekxīˈtit huiˈxinaˈn
aˈntī israelitas huaˈchi quit. Por
ixpālacata huāˈmāˈ chiˈxcuˈ,
cātamācaˈtzīnīyāniˈ huiˈxinaˈn
que mintalaclēˈiˈcaˈn tzē
nacāmāsputūnuˈniˈyāniˈ.
39 Jesús cāmāsputūnuˈniˈ ixlīhuāk
ixtalaclēˈiˈcaˈn aˈntīn talīpāhuan
Jesús. Lāˈ huan ley aˈntū maxquīˈca
Moisés, ūˈtzaˈ tūlalh catimāsputūlh
talaclēˈiˈ. 40 Caskalalhlaˈtit que tūˈ
nacāpātleˈkeniˈyāniˈ aˈntū tahualh
huan aˈctaˈsanaˈnīˈn. Tahualh:

> 41 Cakaxpaˈttit huiˈxinaˈn aˈntī
> lakmakaˈnāˈtit.
> Caˈaˈcnīˈtit lāˈ casputtit; porque
> quit, Dios, naˈictlahua lakatin
> catūhuā aˈxniˈcaˈ huiˈxinaˈn
> huiˈlānaˈntit.
> Lāˈ palh ixcātapūtleˈkeniˈniˈ
> aˈntū quit naˈictlahua,
> huiˈxinaˈn tūˈ ixkalhlakaˈīˈtit.

42 Lāˈ Pablo lāˈ Bernabé tataxtulh
de na ixlītokpāncaˈn israelitas.
Lāˈ huan tachiˈxcuhuīˈt, aˈntīn
tūˈ israelitas, tasquiˈniˈlh que
natahuanipala huāˈmāˈ tachihuīn
ixlīmixtzeyan. 43 Lāˈ tataxtulh
aˈntī ixtatakēstoknīˈt nac lītokpān.
Lāˈ tastālaniˈlh Pablo lāˈ Bernabé
lhūhuaˈ israelitas lāˈ āˈmakapitzīn
aˈntī ixtanūnīˈt na ixreligioncaˈn
israelitas lāˈ lej ixtaˈaˈcnīniˈniˈ Dios.
Lāˈ Pablo cāmaxquīˈlh tapāstacnaˈ
lāˈ cāhuanilh que tūˈ catamakxtekli
huan xatzey tachihuīn aˈntū
māsuˈyu ixlītzey Dios.
44 Lāˈ ixlīmixtzeyan, aˈxniˈcaˈ
ixchāˈn huan chiˈchiniˈ aˈntū
ixpūjaxcan, ixlīhuāk xalanīˈn
nac xcānsipej tatakēstokli para
natakaxmata ixtachihuīn Dios.
45 Lāˈ aˈxniˈcaˈ huan israelitas
talaktzīˈlh ixtalhūhuāˈt huan
tachiˈxcuhuīˈt, xlacaˈn lej

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

talakcaˈtzalh lāˈ tatāˈlāhuanilh
Pablo lāˈ talakapalalh. 46 Lāˈ Pablo
lāˈ Bernabé tachihuīnaˈlh lāˈ tūˈ
talacapuhualh lāˈ cāhuanica:
—Lej tasquiˈnī que cātahuaniniˈ
xapūˈla huiˈxinaˈn, israelitas,
iˈxtachihuīn Dios. Pero como
huiˈxinaˈn lakmakaˈntit, chuntzaˈ
tasuˈyu que tūˈ kaˈlhīcuˈtunāˈtit
xasāstiˈ minquilhtamacujcaˈn aˈntū
para pōˈktu. Chuhuaˈj quinaˈn
naˈiccālakaˈnāuj huan aˈntīn tūˈ
israelitas. 47 Chuntzaˈ quinDioscaˈn
quincāmāpaˈksīniˈ lāˈ hualh:

> Quit iclacsacnīˈtaˈniˈ para
> nacāmācaˈtzīnīˈyaˈ aˈnchī
> natalīpūtaxtu xalanīˈn nac
> āˈlakatunuˈ xcānsipejniˈ na
> ixlīhuāk quilhtamacuj.
> Chuntzaˈ huiˈx huaˈchi lakatin
> pūmaksko aˈnchī namakskoyaˈ
> ixlīhuāk.

48 Lāˈ aˈxniˈcaˈ takaxmatli
huāˈmāˈ, lej tapāxuhualh aˈntīn tūˈ
israelitas. Lāˈ tahualh que lej tzey
ixtachihuīn Dios. Lāˈ takalhlakaˈīˈlh
ixlīhuākcaˈn aˈntī ixcāhuiˈlīcanīˈt
para natamaklhtīniˈn xasāstiˈ
ixquilhtamacujcaˈn para pōˈktu.
49 Lāˈ mācaˈtzīnīniˈnca ixtachihuīn
Māpaˈksīniˈ lakachu aˈnlhā
ixmāpaˈksī Antioquía. 50 Pero huan
israelitas tachihuīnaˈmaxquīˈlh
huan xalakaˈtlaˈn puscan aˈntī
lej ixtaˈaˈcnīniˈniˈ Dios lāˈ nā
huan xanapuxcuˈnuˈ de huan
xcānsipej. Lāˈ tacucchaˈxli
cāmacaputzaca Pablo lāˈ Bernabé
lāˈ cātlakamacāˈnca de na
īˈxcānsipejcaˈn lāˈ nā aˈnlhā
ixtamāpaˈksī. 51 Lāˈ huan Pablo
lāˈ Bernabé tatincxli huan
pokxniˈ de ixtojoncaˈn lāˈ chuntzaˈ
cāmācaˈtzīnīca que huan xalanīˈn
huan xcānsipej ixtalēˈn cuenta.
Lāˈ taˈaˈlh nac Iconio. 52 Lāˈ huan
tāˈtimīn lej tapāxuhualh. Lāˈ
ixaˈclhcunuccaˈn iˈxlītzuma Espíritu
Santo.

Pablo lāˈ Bernabé nac Iconio

14 Lāˈ Pablo lāˈ Bernabé
lacapūxtim tatanūlh
huan na ixlītokpāncaˈn israelitas
nac Iconio lāˈ taˈaˈctaˈsanaˈlh.
Lāˈ takalhlakaˈīˈlh lej lhūhuaˈ
israelitas lāˈ nā aˈntīn tūˈ israelitas.
2 Pero huan israelitas aˈntīn tūˈ
ixtakalhlakaˈīˈ tachihuīnaˈmaxquīˈlh
huan aˈntīn tūˈ israelitas. Lāˈ
cāmāpuhuanīca que huan tāˈtimīn
tūˈ tzey ixtahuanīˈt. 3 Lāˈ Pablo
lāˈ Bernabé tatachokolh lātmaˈj
nac Iconio lāˈ ixtaˈaˈctaˈsanaˈn
lāˈ tūˈ talacapuhualh porque
ixtalīpāhuan huan Māpaˈksīniˈ. Lāˈ
por ixlīmāpaˈksīn Dios ixtatlahua
lakaˈtlaˈn catūhuā lāˈ lēˈcnīn. Lāˈ
ūˈtzaˈ līmāsuˈyulh Dios que lej
stuˈncuaˈ aˈntū ixtachihuīnaˈn Pablo
lāˈ Bernabé ixpālacata Jesucristo.
4 Pero huan tachiˈxcuhuīˈt xalaˈ
huan nac xcānsipej tūˈ aˈcxtimniˈ
ixtapāstacnaˈn. Makapitzīn
ixtapāstacnaˈn huaˈchi huan
israelitas lāˈ āˈmakapitzīn
ixtapāstacnaˈn huaˈchi huan
apóstoles. 5 Lāˈ huan israelitas lāˈ
nā aˈntīn tūˈ israelitas lāˈ nā huan
xanapuxcuˈnuˈ talacchihuīnaˈlh
para natalacatāquīˈnin lāˈ
natamūtaˈlanaˈn. 6 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
tacaˈtzīlh huāˈmāˈ, Pablo lāˈ
Bernabé tatzāˈlalh. Lāˈ taˈaˈlh
nac estado de Licaonia nac
xcānsipejniˈ Listra lāˈ Derbe lāˈ

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

āˈlakatunuˈ cāˈlacchicniˈ. 7 Lāˈ aˈntzaˈ
ixtalīˈaˈctaˈsanaˈn xatzey tachihuīn
ixpālacata Jesucristo.

Mūtaˈlaca Pablo nac Listra

8 Ixuīˈ kalhatin chiˈxcuˈ nac
Listra. Tūˈ tzey ixuanīˈt ixtojon.
Ixlūˈntūˈlanīˈt desde aˈxniˈcaˈ
lacatuncuīlh. Tūˈ maktin ixtlāˈhuan.
9 Ixuīˈ ixkaxmatmāˈ Pablo. Lāˈ
Pablo lakalaktzīˈlh lāˈ caˈtzīlh que
ixkalhlakaˈīˈ que tzē namātzeyīcan.
10 Lāˈ Pablo lej palhaˈ hualh:

—Caxlittāyaˈ.

Lāˈ huan chiˈxcuˈ tachāˈyāhualh lāˈ
latāˈkchokolh.

11 Lāˈ aˈxniˈcaˈ huan ixtalhūhuāˈt
talaktzīˈlh aˈntū tlahualh Pablo,
xlacaˈn tataˈsalh lāˈ tahualh
ixtachihuīncaˈn xalanīˈn nac
Licaonia. Lāˈ tahualh:

—¡Tayujnīˈtaˈnchi dioses aˈntīn
tatasuˈyu huaˈchi chiˈxcuhuīˈn!

12 Lāˈ tahualh que Bernabé
ixuanīˈt ixdioscaˈn Júpiter. Lāˈ
tahualh que Pablo ixuanīˈt
ixdioscaˈn Mercurio porque ūˈtzaˈ
aˈntī ixaˈctaˈsanaˈnīˈt. 13 Lāˈ huan
lītokpān aˈnlhā ixtaquilhpūtaniˈcan
huan aˈntī dios Júpiter, ixyā
ixlacapūn huan xcānsipej. Lāˈ
huan ixcura Júpiter līmilh toros
lāˈ xaˈnat nac tanquilhniˈ. Lāˈ
huan cura lāˈ huan tachiˈxcuhuīˈt
ixtalakachiˈxcuhuīˈcuˈtun. 14 Lāˈ
aˈxniˈcaˈ huan apóstoles, Bernabé
lāˈ Pablo, tamāchekxīlh aˈntū
ixcātlahuaniˈcuˈtuncan, xlacaˈn
taxtīˈtli ixaˈcstucaˈn ixluˈxuˈcaˈn
porque lej tatamakchuyīlh. Lāˈ
tatuˈjnulh ixlaclhpuˈnan huan
tachiˈxcuhuīˈt lāˈ tataˈsalh lāˈ
tahualh:

15 —¡Tachiˈxcuhuīˈt! ¿Aˈchīˈ
tlahuaˈyāˈtit huāˈmāˈ? Quinaˈn
nā chiˈxcuhuīˈn aˈcxtim huaˈchi
huiˈxinaˈn. Iccālīminiˈyāniˈ
xatzey tachihuīn para que
nalītalakspiˈtāˈtit ixlīhuāk huāˈmāˈ
aˈntū nīn tuntūˈ lītasquiˈnī aˈntūn
tlahuaˈyāˈtit, lāˈ para naputzayāˈtit
Dios aˈntī lakahuan. Uˈtzaˈ aˈntī
tlahuanīˈt aˈkapūn lāˈ tiˈyaˈt lāˈ mar
lāˈ ixlīhuāk aˈntū aˈnan. 16 Kōtan
tūˈxamaˈntzaˈ Dios cāmakxteknīˈt
ixlīhuāk tachiˈxcuhuīˈt natatlahua
chu aˈntūn talacasquiˈn. 17 Pōˈktu
Dios ixcāmacāˈniˈ aˈntū ixmāsuˈyu
que aˈnan Dios. Dios tlahua aˈntūn
tzey. Uˈtzaˈ līla xcān lāˈ lej līla aˈntū
tzē huaˈcan. Lāˈ quincāmaxquīˈyāniˈ
quinaˈn tapāxuhuān lāˈ aˈntū
huaˈyāuj hasta līpāxūj lahuiˈlānaˈuj
—hualh Pablo.

18 Aˈyuj Pablo cāhuanilh
huāˈmāˈ, yoscaˈtzī cāmāpānūniˈca
ixtapāstacnaˈcaˈn huan
tachiˈxcuhuīˈt para
natalakachiˈxcuhuīˈ Pablo laˈ
Bernabé.

19 Lāˈ tachilh makapitzīn israelitas
xalanīˈn nac Antioquía lāˈ Iconio. Lāˈ
tachihuīnaˈmaxquīˈlh tachiˈxcuhuīˈt.
Lāˈ ūˈtzaˈ līmūtaˈlaca Pablo lāˈ
xuakaca lāˈ māxtuca de huan
xcānsipej lāˈ makxtekca. Tapuhualh
que xanīntzaˈ ixuanīˈt. 20 Pero huan
tāˈtimīn talītamacxtiˈliˈlh lāˈ Pablo
tāˈkaquīˈlh lāˈ tanūlh nac xcānsipej.
Lāˈ ixlīlakalī taˈaˈlh Pablo lāˈ
Bernabé nac Derbe.

21 Lāˈ ixtaˈaˈctaˈsanaˈn huan xatzey
tachihuīn ixpālacata Jesucristo
nac huanmāˈ xcānsipej lāˈ lhūhuaˈ
takalhlakaˈīˈlh. Lāˈ tuncan xlacaˈn
tataspiˈtchokopā nac Listra lāˈ nac

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

Iconio lāˈ nac Antioquía. 22 Aˈntzaˈ
ixcāmaxquīˈ tahuixcān huan aˈntī
ixtakalhlakaˈīˈ. Lāˈ lej ixcāmaxquīˈ
tapāstacnaˈ que natakalhlakaˈīˈ
para pōˈktu. Lāˈ cāhuanica:
—Tasquiˈnī napātīniˈnāuj aˈxniˈcaˈ
tūnaˈj tanūyāuj aˈnlhān Dios
māpaˈksīniˈn.
23 Lāˈ cālacsacca xanapuxcuˈnuˈ
nac lakatunuˈ lītokpān. Lāˈ pūˈla
taˈorarlīlh lāˈ tūˈ tahuāˈyalh. Lāˈ
tasquiˈniˈlh Māpaˈksīniˈ Jesucristo
aˈntī ixtakalhlakaˈīˈnīˈt que
cacāmaktakaˈlhli huan xanapuxcuˈnuˈ.

Pablo lāˈ Bernabé tataspiˈtchokopā nac Antioquía

24 Lāˈ tuncan Pablo lāˈ Bernabé
tatētaxtulh huan nac Pisidia lāˈ
tamilh nac Panfilia. 25 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
ixtalīˈaˈctaˈsanaˈnīˈt huan xatzey
tachihuīn nac Perge, lāˈ taˈaˈlh
tancāˈn nac Atalia. 26 Lāˈ de aˈntzaˈ
tapūˈaˈlh barco nac Antioquía.
Lāˈ huanmāˈ xcānsipej ixuanīˈt
aˈnlhā xapūˈla īˈsquiˈniˈcanīˈt Dios
que cacāmaktāyalh Bernabé lāˈ
Pablo ixlītlōtcaˈn aˈntū chūˈcus
tatlahuakōˈnīˈt.
27 Lāˈ aˈxniˈcaˈ tachāˈlh Pablo lāˈ
Bernabé nac Antioquía, tamākēstokli
ixlīhuākcaˈn aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ.
Lāˈ cāhuanica ixlīhuāk aˈntū Dios
ixcāmaktāyanīˈt que natatlahua. Lāˈ
cāhuanica aˈnchī Dios ixcāmāsuˈniˈnīˈt
que ixlacasquiˈn nā ixtakalhlakaˈīˈlh
nā xlacaˈn aˈntīn tūˈ israelitas.
28 Lāˈ aˈntzaˈ Pablo lāˈ Bernabé
tatāˈtachokolh huan tāˈtimīn makān.

Tatakēstokli nac Jerusalén

15 Lāˈ tamilh nac Antioquía
makapitzīn chiˈxcuhuīˈn
xalanīˈn nac Judea. Lāˈ tatzuculh
tamāsuˈniˈ huan tāˈtimīn. Lāˈ
tahualh:
—Tasquiˈnī nacircuncidarlaˈyāˈtit
chu aˈnchī ixmāsuˈyu Moisés. Lāˈ
palh tūˈ circuncidarlaˈnīˈtaˈntit, tūla
catipūtaxtutit.
2 Lāˈ Pablo lāˈ Bernabé
talālīhuanilh xlacaˈn lāˈ lej
talālacatāquīˈlh. Lāˈ āˈcalīstān
cālacsacca Pablo lāˈ Bernabé
lāˈ āˈmakapitzīn huampala aˈntī
natalakaˈn huan apóstoles lāˈ
huan xanapuxcuˈnuˈ lītokpān nac
Jerusalén lāˈ natakalhasquiˈnīniˈn
aˈnchī nalīlacāxtlahuacan.
3 Lāˈ chuntzaˈ huan tāˈtimīn
xalanīˈn nac huan lītokpān nac
Antioquía tamacāˈlh Pablo lāˈ
Bernabé. Lāˈ xlacaˈn taˈaˈlh lāˈ
ixtatētaxtutēlha lakaxtim nac
estado de Fenicia lāˈ Samaria. Lāˈ
ixtapūtleˈkeniˈ aˈnchī ixtakalhlakaˈīˈ
huan aˈntīn tūˈ israelitas. Lāˈ ūˈtzaˈ
talīpāxuhualh huan tāˈtimīn.
4 Lāˈ aˈxniˈcaˈ Pablo lāˈ Bernabé
tachāˈlh nac Jerusalén lāˈ tapāxtokli
con tapāxuhuan huan tāˈtimīn
lāˈ apóstoles lāˈ xanapuxcuˈnuˈ
lītokpān. Lāˈ Pablo lāˈ Bernabé
tahuanilh ixlīhuāk aˈntū Dios
cāmaktāyalh que tzē natatlahua.
5 Lāˈ tatāyalh makapitzīn aˈntī
īˈstālaniˈ ixtamāscaˈtīnīˈncaˈn
fariseosnuˈ lāˈ ixtakalhlakaˈīˈ. Lāˈ
tahualh:
—Lāˈ tasquiˈnī que natakaˈlhī
ixlīlakapascancaˈn israelitas nā
xlacaˈn aˈntīn tūˈ israelitas. Lāˈ nā
tasquiˈnī que nataˈaˈkahuānaˈniˈ
huan ley aˈntū maxquīˈca Moisés.
6 Lāˈ huan apóstoles lāˈ
xanapuxcuˈnuˈ tatakēstokli para

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

que xaˈnca natalacāxtlahua huāˈmāˈ.
7 Lāˈ ixtalacchihuīnaˈmāˈnacus lāˈ
tāyalh Pedro lāˈ cāhuanilh:
—Tāˈtimīn, huiˈxinaˈn caˈtzīyāˈtit
que makāntzaˈ Dios lacsacli
kalhatin de quinaˈn. Quit
quilacsacli para que naˈiccāhuani
xatzey tachihuīn aˈntīn tūˈ israelitas
lāˈ chuntzaˈ tzē natakalhlakaˈīˈ nā
xlacaˈn. 8 Lāˈ Dios, aˈntī lakapasa
ixaˈclhcunuccaˈn tachiˈxcuhuīˈt,
ūˈtzaˈ cāmaxquīˈlh xlacaˈn huan
Espíritu Santo chuntzaˈ aˈnchī
quincāmaxquīˈnīˈtaˈniˈ. Lāˈ chuntzaˈ
māsuˈyulh que Dios lacasquiˈn que
natakalhlakaˈīˈ nā xalanīˈn nac
āˈlakatunuˈ xcānsipejniˈ. 9 Aˈcxtim
Dios xacalh ixaˈclhcunuccaˈn
xlacaˈn lāˈ quiˈaˈclhcunuccaˈn
por ixpālacata līpāhuanāuj
Dios. 10 ¿Aˈchīˈ pāstacnaˈnāˈtit
huiˈxinaˈn que tūˈ tzey aˈnchī
Dios lacasquiˈn natakalhlakaˈīˈ nā
xlacaˈn aˈntīn tūˈ israelitas? Lāˈ
¿aˈchīˈ lacasquiˈnāˈtit huiˈxinaˈn
que xlacaˈn natatlōkentaxtū huan
ley aˈntū maxquīˈca Moisés?
Uˈtzaˈ quinatātaˈnaˈcaˈn tūlalh
tatlōkentaxtūlh. Lāˈ nā quinaˈn
tūlalh catitlōkentaxtūj. 11 Pero
ickalhlakaˈīˈyāuj que xapūtaxtuniˈ
quinaˈn chuntzaˈ huaˈchi nā xlacaˈn
porque quincāmāpūtaxtūcuˈtuniˈ
quiMāpaˈksīniˈcaˈn Jesús —hualh
Pedro.
12 Lāˈ tuncan ixlīhuāk ixtalhūhuāˈt
tachiˈxcuhuīˈt taquilhcaˈcslalh.
Lāˈ xlacaˈn takaxmatli aˈxniˈcaˈ
Bernabé lāˈ Pablo tapūtleˈkelh
huan lēˈcnīn lāˈ lakaˈtlaˈn catūhuā
aˈntū Dios cāmaktāyalh que tzē
tatlahua na ixlaclhpuˈnancaˈn
aˈntīn tūˈ israelitas. 13 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
xlacaˈn tachihuīnaˈnkōˈlh, Jacobo
kalhtīniˈlh:
—Tāˈtimīn, caquilākaxmatui.
14 Pūtleˈkenīˈttzaˈ Simón Pedro
aˈnchī Dios xapūˈla cālacsacli
makapitzīn chiˈxcuhuīˈn aˈntīn
tūˈ israelitas. Dios cālacsacli para
natala ixcamanaˈ. 15 Lāˈ huan
aˈctaˈsanaˈnīˈn xalanīˈn makāntzaˈ
tahualh chu ūˈtzaˈ. Lāˈ chuntzaˈ
tatzoˈkniˈ:

16 Aˈcalīstān naˈictaspiˈta lāˈ
naˈictlahuapala huan ixchic
David aˈntū laclalh.
Lāˈ naˈiccāxtlahuapala aˈnlhā
laclanīˈt, lāˈ naˈicyāhuapala.
17 Lāˈ chuntzaˈ āˈmakapitzīn
chiˈxcuhuīˈn nataputza
Māpaˈksīniˈ.
Lāˈ nā nataputza nā
ixlīhuākcaˈn xalanīˈn nac
āˈlakatunuˈ xcānsipejniˈ
aˈntīn cālakapascan
quintachiˈxcuhuīˈt.
18 Huāˈmāˈ hualh huan Māpaˈksīniˈ
aˈntī māsuˈyulh huāˈmāˈ desde
aˈxniˈcaˈ lacatuncuīlh huan
quilhtamacuj.

19 Lāˈ Jacobo huampā:
—Uˈtzaˈ quit quintapāstacnaˈ
que tūˈ cacāmāmakchuyīuj
aˈntīn tatāˈaˈn Dios xlacaˈn aˈntīn
tūˈ israelitas. 20 Icpuhuan que
natzoˈkāuj lāˈ nacāhuaniyāuj
que tūˈ catahuaˈlh aˈntū
cāˈaˈksajuīˈcanīˈt huan ídolos
lāˈ nā tūˈ catamakpuscātīniˈlh
lāˈ tūˈ catakaˈlhīlh huan puscan
ixmakchiˈxcuˈcaˈn lāˈ nā
tūˈ catahuaˈlh ixquinīt huan
animalhnaˈ aˈntū aˈkpixchīˈcanīˈt
lāˈ nā tūˈ catahuaˈlh kaˈlhniˈ.
21 Chuntzaˈ icpuhuan porque lejtzaˈ

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

makān na ixlīhuāk cā'lacchicni',
pō'ktu chi'chini' a'ntū pūjaxcan,
a'cta'sana'ncan lā' lakapūtle'kecan
a'ntū hualh Moisés —cāhuanilh
Jacobo.
22 Lā' huan apóstoles lā' huan
xanapuxcu'nu' lā' ixlīhuākca'n
talīhui'līlh talacsaca makapitzīn
chi'xcuhuī'n chu lī'ū'tunu'n
lā' nacāmacā'ncan con Pablo
lā' Bernabé nac Antioquía. Lā'
macā'nca huan Judas, a'ntī ixka'lhī
ixlītāpātu' ixtacuīni' Barsabás, lā'
ā'chā'tin ixtacuīni' Silas. Huan
tamā'na kalhatu' chi'xcuhuī'n
xalaka'tla' ixtahuanī't huan
lītā'timīn. 23 Lā' tzo'kca lakatin
carta a'ntū talē'lh Judas lā' Silas. Lā'
ixtatzo'kni' nac carta lā' tahualh:
"Quina'n apóstoles lā'
xanapuxcu'nu' lā' tā'timīn
iccāsaludarlīyāni' hui'xina'n
tā'timīn a'ntīn tū' israelitas
xalanī'n nac xcānsipej Antioquía
lā' nac estado de Siria lā' Cilicia.
24 Ickaxmatnī'ta'uj que makapitzīn
de quina'n tataxtunī't de ā'tzā'
a'yuj quina'n tū' iccāmaxquī'uj
xlaca'n līmāpa'ksīn. Lā' xlaca'n
cātalīmāmakchuyīnī'ta'ni'
con a'ntū ixtamāsu'yu lā'
cātamāpātza'nkāni'nī'ta'ni'.
Lā' tahualh que tasqui'nī
que hui'xina'n natlahuayā'tit
ixtalanānca'n israelitas. 25 A'xni'ca'
quina'n ictakēstokui, iclīhui'līuj
iclacsacāuj chi'xcuhuī'n a'ntī
na'iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n
con Bernabé lā' Pablo a'ntīn
cāpāxquī'yāuj. 26 Huan kalhatu'
chi'xcuhuī'n tatanūnī't a'nlhā
lej cā'lījicua' por ixpālacata
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
27 Lā' iccāmacā'nī'ta'nchāuj Judas
lā' Silas. Xlaca'n nacāhuaniyāni'
chu ū'tza' a'ntū ictzo'knumā'nauj.
28 Na'iccāmaxquī'yāni' hui'xina'n
lakatin līmāpa'ksīn chuntza'
a'nchī ixtapuhuān Espíritu Santo
lā' nā quintapuhuānca'n. Chu
xmān huā'mā' tasqui'nī: 29 que
hui'xina'n tū' catihua'tit quinīt
a'ntū līlakachi'xcuhuī'canī't
ídolo, lā' tū' cahua'tit ka'lhni', lā'
tū' cahua'tit ixquinīt animalh
a'ntū a'kpixchī'canī't, lā' tū'
camakpuscātīni'ntit lā' tū'
cataka'lhīlh ixmakchi'xcu'ca'n
puscan. Palh hui'xina'n
natlōkentaxtūyā'tit huā'mā',
natlahuayā'tit a'ntūn tzey. Xmān
huā'mā' iccāhuaniyāni'".
30 Lā' cāmacā'nca Bernabé lā'
Pablo lā' ā'makapitzīn. Lā' xlaca'n
ta'a'lh tancā'n nac Antioquía.
Lā' a'ntza' cāmākēstokca huan
tachi'xcuhuī't a'ntī ixtakalhlaka'ī'
lā' cāmaxquī'ca huan carta.
31 Xlaca'n talakapūtle'kelh lā'
tapāxuhualh por ixpālacata
cāmāko'xamāka'tlī'ca. 32 Lā' Judas
lā' Silas nā xlaca'n a'cta'sana'nī'n
ixtahuanī't. Xlaca'n lej tahualh
lā' cāmaxquī'ca tapāstacna' huan
lītā'timīn lā' cāmaxquī'ca tahuixcān.
33 Lā' a'xni'ca' ixtahui'lāna'tza'
makān a'ntza', cāmakxtekca huan
tā'timīn lā' cāhuanica: "Dios
cacālē'ni'". Lā' talakminchokopā
a'ntī ixcāmacā'nī't. 34 Lā' puhuanli
Silas natachoko a'ntza'. 35 Lā' nā
Pablo lā' Bernabé tatachokolh
nac Antioquía. Xlaca'n lā'
lhūhua' ā'makapitzīn huampala
ixtamāsu'yu lā' ixtalē'cta'sana'n
ixtachihuīn Māpa'ksīni'.

Pablo aꞌlh ixlīmaktuꞌ para nalēꞌn makat xatzey tachihuīn

36 Aꞌxniꞌcaꞌ ixpātleꞌkenīꞌttzaꞌ
lātmaꞌj chiꞌchiniꞌ, Pablo huanilh
Bernabé:
—Cacālakaꞌmpalauj
huan quintāꞌtimīncaꞌn na
ixlīhuāk xcānsipejniꞌ aꞌnlhā
māca'tzīnīnīꞌtaꞌuj ixtachihuīn
Māpaꞌksīniꞌ. Cāhui laktzīꞌnāuj
aꞌnchī tataxtokōꞌ.
37 Lāꞌ Bernabé ixlēꞌncuꞌtun
Juan, aꞌntī ixkaꞌlhī ixlītāpātuꞌ
ixtacuīniꞌ Marcos. 38 Pero Pablo
tūꞌ ixlēꞌncuꞌtun porque Marcos
ixcāmakxteknīꞌt xlacaꞌn aꞌxniꞌcaꞌ
ixtahuiꞌlānaꞌ nac Panfilia. Lāꞌ
tūꞌ aꞌlh cātāꞌscuja. 39 Lāꞌ lej
talālacatāquīꞌlh Bernabé lāꞌ Pablo.
Lāꞌ ūꞌtzaꞌ talītaxtunquīlh. Bernabé
lēꞌlh Marcos lāꞌ tapūꞌaꞌlh barco nac
Chipre. 40 Lāꞌ Pablo lacsacli Silas
lāꞌ tataxtulh. Lāꞌ huan tāꞌtimīn
ixtasquiꞌniꞌnīꞌt huan Māpaꞌksīniꞌ
camaktakaꞌlhli. 41 Lāꞌ Pablo lāꞌ
Silas ixtatētaxtutēlha nac estado
de Siria lāꞌ Cilicia lāꞌ ixcāmaxquīꞌ
tahuixcān huan tāꞌtimīn aꞌntī
aꞌntzaꞌ ixtatakēstoka nac lakatunuꞌ
cāꞌlacchicniꞌ.

Timoteo cātāꞌaꞌlh Pablo lāꞌ Silas

16 Lāꞌ Pablo lāꞌ Silas tachāꞌlh
nac xcānsipejniꞌ Derbe
lāꞌ Listra. Lāꞌ tapāxtokli kalhatin
chiꞌxcuꞌ aꞌntī ixkalhlakaꞌīꞌ lāꞌ
ixtacuīniꞌ Timoteo. Xlaꞌ ixoꞌkxaꞌ
ixuanīꞌt kalhatin puscāt israelita
aꞌntī ixkalhlakaꞌīꞌ. Lāꞌ ixtātaꞌ
Timoteo tūꞌ israelita ixuanīꞌt.
2 Huan tāꞌtimīn nac Listra lāꞌ nac
Iconio ixtacaꞌtzī palh tzeyā chiꞌxcuꞌ
Timoteo. 3 Lāꞌ Pablo ixlēꞌncuꞌtun
Timoteo. Lāꞌ huan israelitas
ixtacaꞌtzī que ixtātaꞌ Timoteo
tūꞌ israelita ixuanīꞌt. Lāꞌ ūꞌtzaꞌ
Pablo līmāchuꞌcunīniꞌlh Timoteo
para que nakaꞌlhī ixlīlakapascan
como huaꞌchi israelitas. Pablo
tlahualh huāꞌmāꞌ porque tūꞌ
cāmakaꞌkchāꞌncuꞌtulh huan
israelitas aꞌntzaꞌ. 4 Lāꞌ xlacaꞌn
ixtatētaxtutēlha huan lakatunuꞌ
xcānsipejniꞌ. Lāꞌ ixcāmācaꞌtzīnīcan
huan līmāpaꞌksīn aꞌntū ixtahuanīꞌt
apóstoles lāꞌ huan xanapuxcuꞌnuꞌ
nac Jerusalén. 5 Lāꞌ chuntzaꞌ huan
aꞌntī ixtatakēstoka nac lakatunuꞌ
cāꞌlacchicniꞌ tatahuixcānīlh
lāꞌ āꞌchulāꞌ takalhlakaꞌīꞌlh. Lā
lakalīyān talhūhuaꞌntēlhalh.

Pablo lakachuyalh lāꞌ laktzīꞌlh kalhatin chiꞌxcuꞌ xalaꞌ nac Macedonia

6 Lāꞌ huan Espíritu Santo tūꞌ
cāmakxtekli tachihuīnaꞌn xatzey
tachihuīn nac Asia. Lāꞌ Pablo
lāꞌ aꞌntī ixtatāꞌaꞌn tatētaxtulh na
ixlēkaꞌtlaꞌ Frigia lāꞌ Galacia. 7 Lāꞌ
aꞌxniꞌcaꞌ tachāꞌlh na ixlītapitzi
aꞌnlhā ixmāpaꞌksī Misia, lāꞌ
taꞌaꞌncuꞌtulh nac Bitinia. Pero huan
ixEspíritu Jesús tūꞌ cāmakxtekli
nataꞌaꞌn. 8 Lāꞌ tatētaxtulh nac Misia
lāꞌ taꞌaꞌlh tancāꞌn nac xcānsipej
Troas. 9 Aꞌntzaꞌ cāꞌtzīꞌsa Pablo
lakachuyalh lāꞌ laktzīꞌlh kalhatin
chiꞌxcuꞌ xalaꞌ nac Macedonia
aꞌntī tāyalh ixlacapūn. Lāꞌ huan
chiꞌxcuꞌ lej īꞌsquiꞌniꞌ lāꞌ huanilh:
“Caquilālakaꞌuj nac Macedonia lāꞌ
caquilāmaktāyauj”. 10 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ
lakachuyakōꞌlh, tuncan quinaꞌn
ictzucūj ictacāxāuj para naꞌicaꞌnāuj

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

nac estado de Macedonia. Chu
tuncan icpāstacui que ixlīstuˈncuaˈ
Dios quincālacsacnīˈtaˈniˈ
naˈiccākalhachihuīnaˈniˈyāuj
xalanīˈn nac Macedonia huan
xatzey tachihuīn ixpālacata
Jesucristo.

Pablo lāˈ Silas nac Filipos

11 Ictaxtūj nac Troas lāˈ icpūˈaˈuj
barco lāˈ stuˈnc icmiuj nac
Samotracia. Lāˈ ixlīlakalī huampala
icaˈuj nac Neápolis. 12 Lāˈ ictaxtūj
de aˈntzaˈ lāˈ icchāˈuj nac Filipos
aˈntū tapaˈksī nac Roma. Uˈtzaˈ más
xakaˈtlaˈ xcānsipej ixlīhuāk huan
estado de Macedonia. Ictachokouj
huāˈmāˈ xcānsipej lātmaˈj. 13 Lāˈ
lakatin chiˈchiniˈ aˈntū tapūjaxa
israelitas, ictaxtūj de huan xcānsipej.
Lāˈ icchāˈuj na ixquilhtūn pūxka
aˈnlhā icpuhuáuj que chōˈla aˈntzaˈ
lanān ixtakēstokcan ixtlahuacan
oración. Lāˈ ictahuiˈlauj lāˈ
iccātāˈchihuīnaˈuj huan puscan aˈntī
ixtatakēstoknīˈt. 14 Lāˈ chāˈtin de
xlacaˈn, aˈntī ixquincākaxmatniˈyāniˈ,
kalhatin puscāt ixtacuīniˈ Lidia.
Xlaˈ xalaˈ nac Tiatira ixuanīˈt
lāˈ īˈstāˈ luˈxuˈ xasmumonkoˈ. Lāˈ
lej ixaˈcnīniˈniˈ Dios. Lāˈ huan
Māpaˈksīniˈ mākaxmatīcuˈtulh aˈntū
hualh Pablo. Lāˈ aˈkahuānaˈlh. 15 Lāˈ
aˈkpaxli lāˈ nā aˈntī ixtahuiˈlānaˈ na
ixchic. Lāˈ Lidia quincāsquiˈniˈniˈ lāˈ
quincāhuaniniˈ:
—Palh puhuaˈnāˈtit huiˈxinaˈn
que quit stuˈncuaˈ ickalhlakaˈīˈ
Māpaˈksīniˈ, capintit na quinchic lāˈ
natachokoyāˈtit aˈntzaˈ.
Lāˈ lej quincāhuaniniˈ.
16 Lāˈ lakatin chiˈchiniˈ aˈxniˈcaˈ
xaˈicaˈmāˈnauj aˈnlhā ixtlahuacan
oración, icpāxtokui kalhatin
tzuˈmaˈjāt aˈntī ixkaˈlhī tlajanaˈ
aˈntū ixuan aˈntū napātleˈke. Lāˈ
huan chiˈxcuhuīˈn, aˈntī ixtēcuˈnīˈn
de huan tzuˈmaˈjāt ixtahuanīˈt,
lej lhūhuaˈ ixtatlajamāˈna
por ixpālacata ixuan aˈntū
napātleˈke. 17 Lāˈ huan tzuˈmaˈjāt
ixquincāstālaniˈyāniˈ aˈxniˈcaˈ
xaˈiclatlāˈhuanāuj con Pablo. Lāˈ
palhaˈ ixtaˈsa lāˈ ixuan:
—Huāˈ tamāˈna chiˈxcuhuīˈn
tatāˈscuja Dios aˈntī lej kaˈtlaˈ.
Xlacaˈn cātahuaniyāniˈ aˈnchīn tzē
nalīpūtaxtucan.
18 Lāˈ chuntzaˈ ixtlahua huāˈmāˈ
lātmaˈj chiˈchiniˈ. Lāˈ Pablo
jiclhualh lāˈ talakspiˈtli lāˈ huanilh
huan tlajanaˈ aˈntū ixtanūniˈmaˈ na
ixaˈclhcunuc huan tzuˈmaˈjāt:
—Por ixlīmāpaˈksīn Jesucristo
icuaniyāniˈ cataxtu de huan
tzuˈmaˈjāt.
Lāˈ chu tuncan lacapalh taxtulh.
19 Pero aˈxniˈcaˈ huan ixtēcuˈnīˈn
tacaˈtzīlh que tūlalhtzaˈ ixtatlaja,
lāˈ cāchiˈpaca Pablo lāˈ Silas
lāˈ cālīminca nac pūchihuīn.
20 Lāˈ aˈxniˈcaˈ ixcālīmincanīˈt
ixlacapūncaˈn pūchihuīnaˈnīˈn lāˈ
cāhuanica:
—Huāˈ tamāˈna chiˈxcuhuīˈn
israelitas cāmāmakchuyī
xalanīˈn na quixcānsipejcaˈn.
21 Lāˈ tamāsuˈyu xtunc talanān
aˈntū quinaˈn tūla kalhlakaˈīˈyāuj
porque quinaˈn romanos. Lāˈ tūla
catitlahuáuj porque tūˈ chuntzaˈ
huan ley.
22 Lāˈ chuntzaˈ huan
tachiˈxcuhuīˈt tatāˈkaquīˈlh
lāˈ talalh ixtāˈcaˈtzacaˈn
Pablo lāˈ Silas. Lāˈ huan

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

pūchihuīnaꞌnīꞌn tamāpaꞌksīniꞌlh
que cacāxtīꞌtpūxtuca ixluꞌxuꞌcaꞌn
lāꞌ cacākēsnoꞌkca con quiꞌhuiꞌ. 23 Lāꞌ
aꞌxniꞌcaꞌ lejtzaꞌ ixcākēsnoꞌkcanīꞌt
lāꞌ nā cāmānūca nac pūlāchīꞌn. Lāꞌ
nā māpaꞌksīca huan chīꞌniꞌ que
xaꞌnca cacāmaktakaꞌlhli. 24 Lāꞌ
como chuntzaꞌ māpaꞌksīca, ūꞌtzaꞌ
cālīmānūlh más na ixtankētzāꞌn
lāꞌ cāmānūniꞌca ixtojoncaꞌn aꞌnlhā
ixlaclhuꞌcuꞌcanīꞌt kentuꞌ quiꞌhuiꞌ lāꞌ
ixmāpīstuccanīꞌt.
25 Lāꞌ huaꞌchi iꞌtāt tzīꞌsa, Pablo
lāꞌ Silas ixtaꞌorarlītanūmāꞌna
lāꞌ ixtatlīꞌtanūmāꞌna lāꞌ nā
ixtamācāꞌtanīmāꞌna Dios. Lāꞌ huan
tachīꞌnīꞌn ixtakaxmattanūmāꞌna.
26 Lāꞌ chu līmaktin lej tzuculh
tachiqui huan tiꞌyaꞌt. Lāꞌ ixtūtzāꞌn
taxaka de huan pūlāchīꞌn
taxakāꞌlīlh. Lāꞌ chu tuncan lacapalh
huan pūlāchīꞌn talaquīꞌlh. Lāꞌ huan
quiꞌhuiꞌ aꞌnlhā ixcāmānūcanīꞌt
ixtojoncaꞌn ixlīhuākcaꞌn tachīꞌnīꞌn
chu tuncan talakxtulh. 27 Lāꞌ chu
tuncan lacapalh huan chīꞌniꞌ
lakahualh lāꞌ laktzīꞌlh laquīꞌyā huan
pūlāchīꞌn. Lāꞌ maxtulh ixcuchilu
lāꞌ ixaꞌcstu ixmaknīcuꞌtuncan
porque xlaꞌ puhualh huan tachīꞌnīꞌn
ixtatzāꞌlanīꞌttzaꞌ. 28 Pero Pablo
taꞌsalh palhaꞌ lāꞌ huanilh:
—Tuntūꞌ catlahuaꞌniꞌca mēꞌcstu.
Quilīhuākcaꞌn ictanūmāꞌnauj
huāꞌtzāꞌ.
29 Lāꞌ huan chīꞌniꞌ squiꞌnli lakatin
pūmaksko lāꞌ tanūlh lacapalh
lāꞌ īꞌxpipitēlha cātatzokostaniꞌlh
Pablo lāꞌ Silas. 30 Lāꞌ cāmāxtulh lāꞌ
cākalhasquiꞌnīlh:
—Chiꞌxcuhuīꞌn, ¿tuchū tasquiꞌnī
naꞌictlahua quit para naꞌicpūtaxtu?
31 Lāꞌ xlacaꞌn takalhtīniꞌlh:
—Cakalhlakaꞌiꞌ huan Māpaꞌksīniꞌ
Jesucristo lāꞌ napūtaxtuyaꞌ huiꞌx lāꞌ
nā chuntzaꞌ xalanīꞌn na minchic.
32 Lāꞌ cāhuanica ixtachihuīn
Dios huan chīꞌniꞌ lāꞌ ixlīhuākcaꞌn
xalanīꞌn na ixchic. 33 Lāꞌ tuncan
lacapalh huan cāꞌtzīꞌsa, huan
chīꞌniꞌ cālēꞌlh Pablo lāꞌ Silas lāꞌ
cācheꞌkēꞌniꞌlh aꞌnlhā ixcāsnoꞌkcanīꞌt.
Lāꞌ ixlīhuākcaꞌn aꞌntī ixtahuiꞌlānaꞌ
na ixchic taꞌaꞌkpaxkōꞌlh tuncan.
34 Lāꞌ huan chīꞌniꞌ cālēꞌlh na ixchic
lāꞌ cāmāhuīꞌlh. Lāꞌ lej tapāxuhualh
xlaꞌ lāꞌ ixlīhuāk xalaꞌ na ixchic
porque ixtakalhlakaꞌīꞌnīꞌt Dios.
35 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ tuncuīlh, huan
pūchihuīnaꞌnīꞌn tamacāꞌlh
mayūlhnuꞌ natahuani huan chīꞌniꞌ:
—Cacāmakxteꞌkti huan tamāꞌna
chiꞌxcuhuīꞌn.
36 Lāꞌ huan chīꞌniꞌ mācaꞌtzīnīli
Pablo aꞌntū huanica lāꞌ hualh:
—Huan pūchihuīnaꞌnīꞌn
tamāpaꞌksīniꞌlh que
naꞌiccāmakxtekāniꞌ. Chuhuaꞌj
cataxtutit lāꞌ capintit lāꞌ Dios
cacālēꞌniꞌ.
37 Lāꞌ Pablo cāhuanilh huan
mayūlhnuꞌ:
—Quincātakēsnoꞌknīꞌtaꞌniꞌ na
ixlacapūncaꞌn tachiꞌxcuhuīꞌt lāꞌ
quincātamānūniꞌ nac pūlāchīꞌn
lāꞌ tūꞌ quincātatlahuaniꞌniꞌ
justicia, aꞌyuj quinaꞌn
ictapaꞌksīyāuj nac Roma lāꞌ ūꞌtzaꞌ
iclīkaꞌlhīyāuj quintachihuīncaꞌn.
Lāꞌ chuhuaꞌj lakatzēꞌk
quincātatlakamacāꞌncuꞌtunāniꞌ.
Tūꞌ tzey. Chuhuaꞌj catamilh māniꞌ
ūꞌtunuꞌn lāꞌ caquincātamāxtuniꞌ.
38 Lāꞌ huan mayūlhnuꞌ
tamācaꞌtzīnīpā huan
pūchihuīnaꞌnīꞌn huanmāꞌ tachihuīn.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

Lā' xlaca'n tajicua'lh a'xni'ca'
takaxmatli que huan tachī'nī'n
ixtatapa'ksī nac Roma lā' tū' chu
catīhuāya chi'xcuhuī'n ixtahuanī't
xlaca'n. 39 Lā' cālakminca
Pablo lā' Silas lā' cāsqui'ni'ca
tamāsputūn. Lā' cāmaxtuca lā'
cāsqui'ni'ca que catataxtulh de
nac xcānsipej. 40 Lā' Pablo lā' Silas,
a'xni'ca' ixtataxtunī'ttza' nac
pūlāchī'n, tatanūlh na ixchic Lidia.
Lā' cālaktzī'nca huan tā'timīn.
Lā' Pablo lā' Silas tamaxquī'lh
tapāstacna' lā' ta'a'lh.

Tatā'kaquī'lh nac Tesalónica

17 Pablo lā' Silas tatētaxtulh
nac xcānsipejni' Anfípolis
lā' Apolonia. Lā' tachā'lh nac
xcānsipej Tesalónica a'nlhā ixyā
lakatin ixlītokpānca'n israelitas.
2 Lā' como Pablo ixlīsmanīnī't
tanū nac lītokpān, cātā'tanūlh. Lā'
lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan,
Pablo cākalhachihuīna'ni'lh por
ixpālacata ixtachihuīn Dios. Lā'
chuntza' tlahuapā ixlīmixtzeyan
lā' ixlīcāujquitzisma'j. 3 Lā' Pablo
cāmāsu'ni'lh lā' cāmāca'tzīnīlh
a'nchī huan ixtachihuīn Dios
que tasqui'nī napātīni'n lā'
nalakahuanchoko Cristo a'ntī Dios
lacsacui'līnī't. Lā' cāhuanilh:
—Huā'mā' Jesús, a'ntī
iccāhuaniyāni', xla' ū'tza' Cristo.
4 Lā' ā'makapitzīn de ū'tunu'n
ta'a'ka'ī'lh a'ntū hualh Pablo. Lā'
tatā'tā'cxtimīlh Pablo lā' Silas.
Lā' nā chuntza' tatā'tā'cxtimīlh
lhūhua' a'ntīn tū' israelitas lā' lej
ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' huan
makapitzīn puscan xalaka'tla'n nā
xlaca'n tatā'tā'cxtimīlh Pablo lā'
Silas. 5 Pero huan israelitas a'ntīn tū'
ixtakalhlaka'ī', xlaca'n talakca'tzalh
lā' talē'lh ā'makapitzīn a'ntīn
tū' tzeyā chi'xcuhuī'n lā' a'ntī
chu xmān ixtalatlā'huan. Lā'
tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuhuī't
lā' lej tatā'kaquī'lh nac huan
xcānsipej. Lā' ixtasātanūcu'tun
huan na ixchic Jasón. Lā'
ixtamāxtucu'tun huan Pablo lā'
Silas lā' ixcālīmincu'tuncan na
ixlacapūnca'n huan tachi'xcuhuī't.
6 Lā' como tū' cākaksca lā'
stancalē'nca huan Jasón lā'
makapitzīn huampala tā'timīn. Lā'
talē'ni'lh huan pūchihuīna'nī'n lā'
lej cālīmāta'sīca lā' cāhuanica:
—Huā' tamā'na chi'xcuhuī'n
tamāmakchuyīnī't ixlīhuāk
tachi'xcuhuī't nac quilhtamacuj.
Lā' nā taminī't huā'tzā'. 7 Lā'
Jasón cāmakxtekli tatanūlh na
ixchic. Lā' xlaca'n tū' ta'a'cnīni'ni'
ixlīmāpa'ksīn César. Xlaca'n
tahuan que a'nampala kalhatin
rey ixtacuīni' Jesús. Lā' xlaca'n
talacasqui'n que ū'tza' huā'mā'
na'a'cnīni'ni'can.
8 Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā',
tatamakchuyīlh huan tachi'xcuhuī't
lā' huan pūchihuīna'nī'n. 9 Lā'
a'xni'ca' lacāxtlahuaca con lakatin
fianza, makxtekca Jasón lā' huan
makapitzīn.

Pablo lā' Silas nac Berea

10 Lā' chu tuncan lacapalh huan
cā'tzī'sa huan tā'timīn tamacā'lh
huan Pablo lā' Silas nac xcānsipej
Berea. Lā' a'xni'ca' tachā'lh,
xlaca'n tatanūlh na ixlītokpānca'n
israelitas. 11 Lā' huan tamā'na
israelitas xalanī'n nac Berea lej

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

xaꞌnca ixtapāstacnaꞌn lāꞌ tūꞌ huaꞌchi
xalanīꞌn nac Tesalónica. Lāꞌ lej
ixtakaxmatcuꞌtun huan xatzey
tachihuīn lāꞌ lakalīyān ixtaputza
na ixtachihuīn Dios a ver ilh
stuꞌncuaꞌ aꞌntū hualh Pablo. 12 Lāꞌ
chuntzaꞌ takalhlakaꞌīꞌlh lhūhuaꞌ
aꞌntī israelitas lāꞌ nā aꞌntīn tūꞌ
israelitas. Lāꞌ huan ixtalhūhuāꞌt
aꞌntīn tūꞌ israelitas, lhūhuaꞌ puscan
xalakaꞌtlaꞌn lāꞌ lhūhuaꞌ chiꞌxcuhuīꞌn.
13 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ huan israelitas
xalanīꞌn nac Tesalónica tacaꞌtzīlh
que Pablo ixcākalhachihuīnaꞌniꞌ
nac Berea ixpālacata ixtachihuīn
Dios, lāꞌ xlacaꞌn taꞌaꞌlh aꞌntzaꞌ.
Lāꞌ cāchihuīnaꞌmaxquīꞌca huan
tachiꞌxcuhuīꞌt xalanīꞌn nac Berea
aꞌntīn tūꞌ ixtakalhlakaꞌīꞌ. Lāꞌ
xlacaꞌn tatāꞌkaquīꞌlh. 14 Lāꞌ tuncan
lacapalh huan tāꞌtimīn tamacāꞌlh
Pablo na ixquilhtūn mar. Lāꞌ Silas
lāꞌ Timoteo tatachokolh nac Berea.
15 Lāꞌ aꞌntīn tatāꞌaꞌlh Pablo talēꞌlh
nac xcānsipej Atenas lāꞌ tataspiꞌtli
para nacāmācaꞌtzīnīcan Silas lāꞌ
Timoteo que catalakaꞌlh Pablo
lacapalh.

Pablo nac Atenas

16 Pablo ixcākaꞌlhīmāꞌ Silas
lāꞌ Timoteo nac Atenas. Lāꞌ
tamakchuyīlh porque laktzīꞌlh
huan xcānsipej ixlītzumakōꞌ ídolos.
17 Lāꞌ lakalīyān ixcātāꞌlāhuaniꞌ
nac lītokpān con huan israelitas
lāꞌ aꞌntī ixtaꞌaꞌcnīniꞌniꞌ Dios. Lāꞌ
lakalīyān ixcātāꞌlāhuaniꞌ nac
lītamāuj con aꞌntī ixtachāꞌn aꞌntzaꞌ.
18 Lā tatāꞌchihuīnaꞌlh āꞌmakapitzīn
aꞌntī lej lakskalalhnaꞌ chiꞌxcuhuīꞌn.
Makapitzīn de ūꞌtunuꞌn ixtastālaniꞌ
ixlīmāscaꞌtīncaꞌn aꞌntī ixuanican
epicúreosnuꞌ. Lāꞌ āꞌmakapitzīn
ixtastālaniꞌ ixlīmāscaꞌtīncaꞌn
estoicosnuꞌ. Lāꞌ makapitzīn tahualh:
—¿Tuchū huanicuꞌtun ixtachihuīn
huāꞌ aꞌntī lej chihuīnaꞌn?

Lāꞌ āꞌmakapitzīn tahualh:
—Huāꞌmāꞌ māsuꞌyumāꞌ
ixdiosescaꞌn makatiyātīꞌn.

Tahualh huāꞌmāꞌ porque
Pablo ixcāmāsuꞌniꞌ ixpālacata
Jesús lāꞌ ixpālacata aꞌnchī
lakahuanchokocan. 19 Lāꞌ chiꞌpaca
Pablo lāꞌ lēꞌnca nac Areópago
aꞌnlhā ixtatakēxtimī makapitzīn
pūchihuīnaꞌnīꞌn lāꞌ tahuanilh:
—Quinaꞌn iccaꞌtzīcuꞌtunāuj
huāꞌmāꞌ xasāstiꞌ tachihuīn aꞌntū
māsuyuꞌyaꞌ. 20 Huiꞌx taꞌnaꞌ lāꞌ
quilāmākaxmatīyāuj aꞌntūn
tūꞌ maktin ickaxmatāuj. Lāꞌ
iccaꞌtzīcuꞌtunāuj tuchū huanicuꞌtun
huāꞌmāꞌ.

21 Ixlīhuākcaꞌn xalanīꞌn nac
Atenas lāꞌ huan xatzaꞌnkān aꞌntī
ixtahuiꞌlānaꞌ aꞌntzaꞌ, xlacaꞌn
nīn tuntūꞌ ixtatlahuacuꞌtun
xmān ixtahuancuꞌtun lāꞌ
ixtakaxmatcuꞌtun aꞌntū xalacsāstiꞌ.

22 Lāꞌ Pablo ixyā na ixlacapūncaꞌn
aꞌntī ixtatakēstoknīꞌt nac Areópago
lāꞌ cāhuanilh:
—Tachiꞌxcuhuīꞌt xalanīꞌn
nac Atenas, lej aꞌcnīniꞌniꞌyāꞌtit
mindiosescaꞌn. Chuntzaꞌ
tasuꞌyu. 23 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ
ictētaxtulh, iclaktzīꞌlh aꞌntūn
taquilhpūtaniꞌyāꞌtit huiꞌxinaꞌn.
Lāꞌ aꞌntzaꞌ ickaksli lakatin
altar aꞌnlhā tatzoꞌkniꞌ huanmāꞌ
tachihuīn: “Ixlaꞌ huan quindioscaꞌn
aꞌntīn tūnaꞌj iclakapasāuj”. Quit
iccātāꞌchihuīnaꞌmāꞌniꞌ huiꞌxinaꞌn
por ixpālacata huāꞌmāꞌ Dios aꞌntīn

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

taquilhpūtaniꞌyāꞌtit aꞌyuj tūnaꞌj
lakapasāꞌtit.
24 ’Dios tlahualh huan
quilhtamacuj lāꞌ ixlīhuāk aꞌntū
aꞌnan. Lāꞌ xlaꞌ māpaꞌksīkōꞌ huan
aꞌkapūn lāꞌ huan quilhtamacuj.
Xlaꞌ tūꞌ maclacasquiꞌn que
catatlahuaniꞌlh chiꞌxcuhuīꞌn lakatin
lītokpān para nakaꞌlhī aꞌnlhā
natahuiꞌla. 25 Xlaꞌ tūꞌ maclacasquiꞌn
que huan tachiꞌxcuhuīꞌt
catamaktāyalh. Xlaꞌ nīn tuntūꞌ
sputniꞌ. Por ixquilhtampān
huiꞌlānaꞌuj lāꞌ jaxānaꞌnāuj lāꞌ huāk
kaꞌlhīyāuj.
26 ’Dios līmātzumalh
tachiꞌxcuhuīꞌt ixlīhuāk
quilhtamacuj por huan kalhatin
chiꞌxcuꞌ aꞌntī ixpapcaꞌn ixlīhuāk
tachiꞌxcuhuīꞌt ixuanīꞌt. Lāꞌ Dios
cāhuiꞌlīlh hasta lhānīn nasputa
huan lakatunuꞌ xcānsipej lāꞌ
cāhuiꞌlīlh hasta lhān chāꞌn
ixlītapitzicaꞌn. 27 Xlaꞌ lacasquiꞌn
naputzayāuj lāꞌ namacaputzayāuj
a ver ilh nakaksāuj Dios aꞌyuj
huīꞌ quimpajtzucaꞌn. 28 Por
ixquilhtampān līhuiꞌlānaꞌuj quinaꞌn
lāꞌ tlāꞌhuanāuj lāꞌ latāꞌkchokoyāuj.
Lāꞌ kalhatin de huiꞌxinaꞌn aꞌntī
más lactzēhuanīꞌt ixtachihuīn,
ūꞌtzaꞌ hualh chuntzaꞌ: “Nā quinaꞌn
ixcamanaꞌ”. 29 Lāꞌ palh quinaꞌn
ixcamanaꞌ Dios, tūꞌ capuhuáuj
que Dios huaꞌchi oro lāꞌ plata lāꞌ
chihuix aꞌntū cāxtlahualh kalhatin
chiꞌxcuꞌ xmān chu aꞌnchī māniꞌ
ixtapāstacnaꞌ. 30 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ tūnaꞌj
ixtacaꞌtzī huan tachiꞌxcuhuīꞌt nīn
tuntūꞌ, Dios xmān cālaktzīꞌlh lāꞌ
tuntūꞌ cātlahuaniꞌlh. Pero chuhuaꞌj
cāmāpaꞌksī Dios que cataxtāpalīlh
ixtapāstacnaꞌcaꞌn ixlīhuāk
tachiꞌxcuhuīꞌt chuxalhā cahuā nac
cāꞌquilhtamacuj. 31 Porque Dios
laclhcāhuiꞌlīnīꞌt lakatin chiꞌchiniꞌ
aꞌxniꞌcaꞌ lej xaꞌnca nacājuzgarlī
ixlīhuākcaꞌn tachiꞌxcuhuīꞌt xalanīꞌn
nac quilhtamacuj. Lāꞌ Dios
lacsacuiꞌlīnīꞌt kalhatin chiꞌxcuꞌ,
Jesucristo, aꞌntī nacājuzgarlī
huan tachiꞌxcuhuīꞌt xalanīꞌn
nac quilhtamacuj. Huāꞌmāꞌ
xaꞌnca caꞌtzīcan porque Dios
mālakahuanīchokolh Jesucristo —
cāhuanilh Pablo.
32 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ huan tachiꞌxcuhuīꞌt
takaxmatli que lakahuanchokocan,
makapitzīn tatzuculh talakapala.
Lāꞌ āꞌmakapitzīn tahualh:
—Naꞌiccākaxmatniꞌyāniꞌ āꞌmaktin
ixpālacata huāꞌmāꞌ.
33 Lāꞌ Pablo cāmakxtekli. 34 Pero
āꞌmakapitzīn tatāꞌtāꞌcxtimīlh lāꞌ
takalhlakaꞌīꞌlh. Lāꞌ nā kalhlakaꞌīꞌlh
Dionisio, kalhatin pūchihuīnaꞌ aꞌntī
ixtatakēxtimī nac Areópago. Lāꞌ nā
kalhlakaꞌīꞌlh kalhatin puscāt aꞌntī
ixtacuīniꞌ Dámaris lāꞌ āꞌmakapitzīn
huampala.

Pablo nac Corinto

18 Lāꞌ āꞌcalīstān Pablo
taxtulh de Atenas lāꞌ aꞌlh
nac Corinto. 2 Lāꞌ tāꞌlāpāxtokli
kalhatin israelita ixtacuīniꞌ
Aquila xalaꞌ nac Ponto. Xlaꞌ lāꞌ
ixpuscāt, aꞌntī ixtacuīniꞌ Priscila,
ixtataxtunīꞌtcus nac Italia. Claudio
ixcāmāpaꞌksīnīꞌt que ixlīhuākcaꞌn
israelitas catataxtukōꞌlh de huan
nac Roma. Lāꞌ ūꞌtzaꞌ talītaxtulh
Aquila lāꞌ Priscila. Lāꞌ Pablo
cālakaꞌlh. 3 Aꞌntzaꞌ cātāꞌtachokolh
como chu lakatin ixlītlōtcaꞌn
ixuanīꞌt. Lāꞌ ixtascuja lāꞌ ixtatlahua

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

carpas. 4 Lāꞌ Pablo ixcāmāsuꞌniꞌ
nac lītokpān tzeyamaꞌjān ixlīhuāk
huan chiꞌchiniꞌ aꞌntū ixpūjaxcan. Lāꞌ
ixcāmākalhlakaꞌīꞌnīcuꞌtun israelitas
lāꞌ nā aꞌntīn tūꞌ israelitas.
5 Lāꞌ Silas lāꞌ Timoteo tataxtulh
de nac Macedonia lāꞌ tachāꞌlh
nac Corinto. Lāꞌ xlacaꞌn aꞌxniꞌcaꞌ
tachāꞌlh, Pablo lej ixmāsuꞌyumāꞌ
ixtachihuīn Dios. Lāꞌ ixcāhuanimāꞌ
huan tachiꞌxcuhuīꞌt israelitas
que Jesús ūꞌtzaꞌ Cristo aꞌntī Dios
ixlacsacuiꞌlīnīꞌt. 6 Lāꞌ xlacaꞌn
takalhtaxtoktīlh lāꞌ talakapalalh.
Lāꞌ Pablo tincxli ixluꞌxuꞌ na
ixlacapūncaꞌn lāꞌ cāhuanilh:
—Huiꞌxinaꞌn līpināꞌtit cuenta aꞌntū
nacāpātleꞌkeniꞌyāniꞌ. Quit tūꞌtzaꞌ
quimacaꞌtzi. Chuhuaꞌj naꞌiccālakaꞌn
aꞌntīn tūꞌ israelitas.
7 Lāꞌ aꞌlh lāꞌ chāꞌlh na ixchic aꞌntī
ixuanican Justo. Xlaꞌ ixaꞌcnīniꞌniꞌ
Dios. Ixkaꞌlhī ixchic ixpajtzu
ixlītokpāncaꞌn israelitas. 8 Lāꞌ
kalhlakaꞌīꞌlh Māpaꞌksīniꞌ huan
Crispo, xapuxcuꞌ lītokpān. Lāꞌ nā
takalhlakaꞌīꞌkōꞌlh ixlīhuāk xalaꞌ na
ixchic. Lāꞌ chuntzaꞌ kalhalhūhuaꞌ
xalanīꞌn nac Corinto takaxmatli
aꞌntū hualh Pablo lāꞌ takalhlakaꞌīꞌlh
lāꞌ taꞌaꞌkpaxli. 9 Lāꞌ Pablo
lakachuyalh huanmāꞌ tzīꞌsa. Lāꞌ
huan Māpaꞌksīniꞌ huanilh:
—Tūꞌ cajiꞌcuaꞌ. Tūꞌ
camakxteꞌkti chihuīnaꞌnaꞌ.
10 Quit icmaktakaꞌlhāniꞌ. Lāꞌ
aꞌyuj cachiꞌpaca huiꞌx, nīn tuntūꞌ
catitlahuaꞌniꞌca. Aꞌnan lhūhuaꞌ
tachiꞌxcuhuīꞌt nac huāꞌmāꞌ xcānsipej
aꞌntī naquintastālaniꞌ.
11 Lāꞌ Pablo tachokolh lakatin
cāꞌta āꞌpūpitzi. Lāꞌ ixcāmāsuꞌniꞌ
ixtachihuīn Dios.
12 Lā aꞌxniꞌcaꞌ huan Galión
ixlīgobernador ixuanīꞌt nac Acaya,
lāꞌ huan israelitas ixlīhuākcaꞌn
talalh ixtāꞌcaꞌtza Pablo. Lāꞌ talēꞌlh
aꞌnlha ixtlahuacan justicia.
13 Tahuanilh huan gobernador:
—Huanmāꞌ chiꞌxcuꞌ
chihuīnaꞌmaxquīꞌ huāꞌ
tachiꞌxcuhuīꞌt. Lāꞌ xtunc aꞌnchī
cāhuanī que catamācāꞌtanīlh Dios,
lāꞌ tūꞌ aꞌnchī tatzoꞌkniꞌ nac ley.
14 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ Pablo
ixchihuīnaꞌncuꞌtun, Galión
cāhuanilh huan israelitas:
—Palh tlahuanīꞌt cahuā lakatin
aꞌntūn tūꞌ tzey, o palh maknīniꞌnīꞌt
cahuā, quit naꞌiccākaxmatniꞌyāniꞌ
huiꞌxinaꞌn, israelitas, līlacatzucu.
15 Pero como līmālacapūꞌyāꞌtit
xmān aꞌntū māsuꞌyu lāꞌ lakatin
tacuīniꞌ aꞌntū māpācuhuī lāꞌ
aꞌntū huan mileycaꞌn huiꞌxinaꞌn,
calacāxtlahuaꞌtit huiꞌxinaꞌn. Quit tūꞌ
iclacāxtlahuacuꞌtun huāꞌmāꞌ.
16 Lāꞌ cāmāxtulh aꞌnlhā
ixtlahuacan justicia. 17 Lāꞌ
ixlīhuākcaꞌn talhūhuāꞌchiꞌpalh huan
Sóstenes, aꞌntī xapuxcuꞌ lītokpān,
lāꞌ talactucsli na ixlacapūn huan
gobernador. Pero Galión nīn tuntūꞌ
cāhuanilh.

Pablo aꞌlh iꞌxlīmaktuꞌtun para nalēꞌn makat xatzey tachihuīn

18 Pablo tachokopā āꞌlātmaꞌj.
Lāꞌ āꞌcalīstān cāmakxtekli huan
tāꞌtimīn lāꞌ pūꞌaꞌlh barco nac
Siria. Lāꞌ nā Priscila lāꞌ Aquila
tatāꞌaꞌlh. Lāꞌ como tlōkentaxtūlh
ixpromesa, takoksitli nac
cāꞌlacchicniꞌ Cencrea. 19 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ
tachāꞌlh nac Efeso, Pablo aꞌntzaꞌ
cāmakxtekli. Lāꞌ tanūlh nac

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

lītokpān lāꞌ ixcākalhachihuīnaꞌniꞌ
huan israelitas aꞌntī ixtatakēstoknīꞌt
aꞌntzaꞌ. 20 Lāꞌ lej tasquiꞌniꞌlh Pablo
ixtachokolh āꞌchulāꞌ aꞌntzaꞌ. Pero
Pablo tūꞌtzaꞌ lacasquiꞌlh. 21 Lāꞌ
aꞌxniꞌcaꞌ cātāꞌlāmakxtekli Pablo
cāhuanilh:

—Lej tasquiꞌnī quit naꞌicaꞌn nac Jerusalén aꞌnlhā nala huan cāꞌtaniꞌ. Naꞌictaspiꞌtpala palh Dios lacasquiꞌn.

Lāꞌ Pablo taxtulh de nac Efeso lāꞌ pūꞌaꞌlh barco.

22 Lāꞌ Pablo chāꞌlh nac
Cesarea lāꞌ aꞌlh nac Jerusalén
lāꞌ cātāꞌchihuīnaꞌlh huan aꞌntī
ixtakalhlakaꞌīꞌnīꞌt, lāꞌ aꞌlh tancāꞌn
nac Antioquía. 23 Tachokolh lātmaꞌj
lāꞌ taxtulh lāꞌ aꞌlh lāꞌ tētaxtutēlhalh
nac lakatunuꞌ cāꞌlacchicniꞌ nac
xatiꞌyaꞌt Galacia lāꞌ Frigia. Lāꞌ
ixcāmāhuixcānī ixlīhuākcaꞌn aꞌntī
ixtakalhlakaꞌīꞌnīꞌt.

Apolos aꞌctaꞌsanaꞌlh nac Efeso

24 Ixuīꞌ kalhatin chiꞌxcuꞌ
israelita xalaꞌ nac Alejandría aꞌntī
ixtacuīniꞌ Apolos. Xlaꞌ chāꞌlh nac
Efeso. Huāꞌmāꞌ chiꞌxcuꞌ xaꞌnca
ixchihuīnaꞌn huaꞌchi aꞌntī lej
īꞌscaꞌtnīꞌt. Lāꞌ xaꞌnca ixcaꞌtzī
ixtachihuīn Dios. 25 Xlaꞌ īꞌscaꞌtnīꞌt
ixlīmāpaꞌksīn Dios. Lāꞌ chihuīnaꞌlh
con tahuixcān. Lāꞌ lej xaꞌnca
ixmāsuꞌyu ixpālacata Jesús aꞌyuj
ixcaꞌtzī xmān ixlīmāꞌkpaxīn Juan.
26 Lāꞌ Apolos tzuculh chihuīnaꞌn
na ixlītokpāncaꞌn israelitas lāꞌ tūꞌ
ixlacapuhuan. Lāꞌ Priscila lāꞌ Aquila
takaxmatli lāꞌ talēꞌlh āꞌlacatin
lāꞌ āꞌchulāꞌ xaꞌnca tamāsuꞌniꞌlh
ixpālacata Dios. 27 Lāꞌ Apolos
ixaꞌncuꞌtun nac Acaya. Lāꞌ huan
tāꞌtimīn tahuanilh que tzē naꞌaꞌn.
Lāꞌ cāmacāꞌniꞌca lakatin carta huan
tāꞌtimīn xalanīꞌn nac Acaya lāꞌ
cāhuanica que catamānūlh Apolos
na ixchiccaꞌn. Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ chāꞌlh
Apolos, lej lhūhuaꞌ cāmaktāyalh
aꞌntī ixtakalhlakaꞌīꞌnīꞌt por
ixpālacata ixlītzey Dios. 28 Lāꞌ
con lhūhuaꞌ līmāpaꞌksīn Apolos
ixcātāꞌlāhuanī israelitas
ixlacapūncaꞌn ixlīhuākcaꞌn. Lāꞌ
ixcātlaja. Lāꞌ ixmāsuꞌyu por
ixpālacata ixtachihuīn Dios que
Jesús ūꞌtzaꞌ Cristo aꞌntī Dios
ixlacsacuiꞌlīnīꞌt.

Pablo nac Efeso

19 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ Apolos
ixuīꞌ nac Corinto, Pablo
ixtētaxtunīꞌttzaꞌ nac lactiꞌnaꞌj
cāꞌlacchicniꞌ lhā āꞌxmāntzaꞌ
ixtahuiꞌlānaꞌnchaꞌ lāꞌ chāꞌlh nac
Efeso. Lāꞌ aꞌntzaꞌ cāpāxtokli
āꞌmakapitzīn aꞌntī ixtakalhlakaꞌīꞌnīꞌt
2 lāꞌ cākalhasquiꞌnīlh:

—Lāꞌ ¿chā maklhtīniꞌntit huan Espíritu Santo aꞌxniꞌcaꞌ kalhlakaꞌīꞌtit?

Lāꞌ xlacaꞌn tahualh:

—Nīn ickaxmatnīꞌtaꞌuj palh māstāꞌca Espíritu Santo.

3 Lāꞌ Pablo cākalhasquiꞌnīlh:

—¿Tichū cāmāsuꞌniꞌniꞌ naꞌaꞌkpaxāꞌtit?

Lāꞌ xlacaꞌn takalhtīniꞌlh:

—Quinaꞌn icaꞌkpaxui chuntzaꞌ aꞌnchī ixquincāmāsuꞌniꞌyāniꞌ Juan.

4 Lāꞌ Pablo cāhuanilh:

—Aꞌxniꞌcaꞌ ixmāꞌkpaxīniꞌn Juan ixcāhuanī huan tachiꞌxcuhuīꞌt: “Caxtāpalīꞌtit mintapāstacnaꞌcaꞌn lāꞌ cakalhlakaꞌīꞌtit aꞌntī namin āꞌcalīstān”. Uꞌtzaꞌ huanicuꞌtun Jesús —hualh Pablo.

5 Lāˈ aˈxniˈcaˈ takaxmatli huāˈmāˈ,
taˈaˈkpaxli porque tatapaˈksīlhtzaˈ
con Māpaˈksīniˈ Jesús. 6 Lāˈ
aˈxniˈcaˈ Pablo cāˈaˈcpūmāˈcaˈlh
ixmacan, huan Espíritu Santo
tanūlh na ixaˈclhcunuccaˈn. Lāˈ
xlacaˈn tachihuīnaˈlh āˈtāpātin
tachihuīn aˈntūn tūˈ ixtascaˈtnīˈt,
lāˈ tachihuīnaˈlh ixtachihuīn Dios.
7 Lāˈ ixlīhuākcaˈn xlacaˈn huaˈchi
kalhacāujtuˈ chiˈxcuhuīˈn.
8 Lāˈ lakatuˈtun mālhcuyuˈ Pablo
ixtanū na ixlītokpāncaˈn israelitas
lāˈ ixmāsuˈyu lāˈ tūˈ ixlacapuhuan.
Lāˈ ixcākalhachihuīnaˈniˈ lāˈ
ixcāmākalhlakaˈīˈnīcuˈtun
aˈnchī māpaˈksīniˈn Dios.
9 Lāˈ makapitzīn lej lacxumpi
ixtahuanīˈt lāˈ tūˈ ixtakalhlakaˈīˈniˈ.
Lāˈ ixtalakapala huan xasāstiˈ
tamāscaˈtīn na ixlacapūncaˈn
xalanīˈn nac lītokpān. Lāˈ Pablo
cāˈaˈkxtekmakaˈlh lāˈ cālēˈlh aˈntī
ixtakalhlakaˈīˈ. Lāˈ ixchihuīnaˈn
pōˈktu lakalīyān na ixpūscuela
Tiranno. 10 Chuntzaˈ hasta tlahualh
lakatuˈ cāˈta. Chuntzaˈ takaxmatli
huan ixtachihuīn Māpaˈksīniˈ
ixlīhuākcaˈn xalanīˈn nac Asia, aˈntī
israelitas lāˈ nā aˈntīn tūˈ israelitas.
11 Lāˈ Dios mātlahuīlh Pablo lej
lakaˈtlaˈn lēˈcnīn. 12 Lāˈ huan pāyu
lāˈ huan pātōˈcat aˈntū talīxakāˈlīlh
Pablo, aˈxniˈcaˈ talēˈniˈlh huan
īˈtzaˈcaˈnīˈn, cātapānūniˈlh
ixtaˈjatatcaˈn. Lāˈ cāmāxtuniˈca
tlajanaˈnīˈn de xlacaˈn aˈntī
ixtakaˈlhī.
13 Lāˈ ixtahuiˈlānaˈ makapitzīn
tlahuānaˈnīˈn israelitas aˈntī
ixtalatlāˈhuan lakatunuˈ
cāˈlacchicniˈ. Lāˈ xlacaˈn, por
ixtacuīniˈ Jesús, talīmāxtucuˈtulh
tlajanaˈnīˈn. Lāˈ cāhuanica huan
tlajanaˈnīˈn:
—Iccālīmāpaˈksīyāniˈ huiˈxinaˈn
por ixtacuīniˈ Jesús, aˈntū
māsuˈyumāˈ Pablo, cataxtutit.
14 Lāˈ aˈntī ixtatlahua huāˈmāˈ,
xlacaˈn kalhatojon ixoˈkxaˈn
kalhatin israelita aˈntī ixtacuīniˈ
Esceva aˈntī xapuxcuˈ cura. 15 Lāˈ
aˈxniˈcaˈ huanica chuntzaˈ, huan
tlajanaˈ cākalhtīlh:
—Iclakapasa Jesús lāˈ iccaˈtzī
tichū Pablo. Pero huiˈxinaˈn tūˈ
iccālakapasāniˈ. ¿Tichū huiˈxinaˈn?
16 Lāˈ huan chiˈxcuˈ aˈntī
ixkaˈlhī huan tlajanaˈ lakkosli
lāˈ lej ixkaˈlhī tahuixcān lāˈ
cātlajalh huan tlahuānaˈnīˈn. Lāˈ
xlacaˈn tataxtulh huan nac chic
lāˈ tatzāˈlalh laklhkaˈloˈkoˈ lāˈ
tatakāhuīˈnīˈt. 17 Lāˈ tacaˈtzīkōˈlh
huāˈmāˈ ixlīhuākcaˈn xalanīˈn nac
Efeso, aˈntī israelitas lāˈ nā aˈntīn
tūˈ israelitas. Lāˈ tajicuaˈnkōˈlh.
Lāˈ chuntzaˈ āˈchulāˈ tamākaˈtlīˈlh
Māpaˈksīniˈ Jesús.
18 Lāˈ lhūhuaˈ aˈntī
ixtakalhlakaˈīˈnīˈtcus tamilh
lāˈ tatakoˈxaspiˈtniˈlh Dios lāˈ
tahuanilh aˈntū ixtatlahuanīˈt
koˈhuaˈjuaˈ. 19 Lāˈ lhūhuaˈ de
ūˈtunuˈn, aˈntī ixtatlahuānaˈn,
tamākēstokli ixlibrocaˈn lāˈ
talhcuyulh na ixlacapūncaˈn
ixtalhūhuāˈt. Lāˈ tatlahualh
ixcuentacaˈn lāˈ iˈxtamāpalanīˈt
cincuenta mil tumīn de plata. 20 Lāˈ
āˈchulāˈ aˈkahualh ixtachihuīn
Māpaˈksīniˈ lāˈ más ixtasuˈyutēlha
ixlīmāpaˈksīn Dios.
21 Lāˈ aˈxniˈcaˈ ixpātleˈkenīˈttzaˈ
huāˈmāˈ, huan Espíritu Santo
māpāstaquīlh Pablo natētaxtu nac

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

estado de Macedonia lāˈ nā Acaya
lāˈ naˈaˈn nac Jerusalén. Lāˈ Pablo
hualh:
—Aˈxniˈcaˈ icuiˈlāchaˈ nac
Jerusalén nā lej tasquiˈnī nā naˈicaˈn
nac Roma.
22 Lāˈ cāmacāˈlh nac Macedonia
kalhatuˈ ixmaktāyanaˈ aˈntī
Timoteo lāˈ Erasto. Lāˈ Pablo
tachokolh lātmaˈj nac Asia.

Tatāˈkaquīˈlh xalanīˈn nac Efeso

23 Lāˈ huāˈmāˈ quilhtamacuj,
tatamakchuyīlh huan tachiˈxcuhuīˈt
por ixpālacata huan xatzey
tachihuīn. 24 Ixuīˈ kalhatin chiˈxcuˈ
ixtacuīniˈ Demetrio. Xlaˈ platero
ixuanīˈt. Ixcātlahua lactiˈnaˈj
lītokpān de plata lāˈ aˈntzaˈ
ixmānūcanīˈt lakatin ídolo aˈntū
ixtacuīniˈ Diana. Demetrio lāˈ aˈntī
ixtatāˈscuja lej lhūhuaˈ ixtalītlaja.
25 Demetrio cāmākēstokkōˈlh
ixlīhuākcaˈn aˈntī ixtatlahua
xalactiˈnaˈj lītokpān. Lāˈ cāhuanilh:
—Chiˈxcuhuīˈn, huiˈxinaˈn
caˈtzīyāˈtit que huāˈmāˈ lītlōt
lej xaˈnca lītlajayāuj. 26 ¿Chu
tūˈ caˈtzīyāˈtit o tūˈ kaxpaˈtāˈtit
aˈntū pātleˈkemāˈ nac Efeso lāˈ na
ixlīhuāk nac Asia? Huāˈmāˈ Pablo
cāmākalhlakaˈīˈnīnīˈt lhūhuaˈ
tachiˈxcuhuīˈt. Lāˈ cāxtāpalīniˈlh
ixtapāstacnaˈcaˈn. Cāhuanī
que aˈntū ixtamacanīˈtlaujcaˈn
chiˈxcuhuīˈn ūˈtzaˈ tūˈ dios. 27 Quit
icjicuaˈn que huāˈ quilītlōtcaˈn
nasputa lāˈ tūˈtzaˈ naˈaˈcnīniˈniˈcan
ixlītokpān huan xakaˈtlaˈ
quimpāxcaˈttzīˈtcaˈn Diana. Tūˈtzaˈ
catihuanca palh lej kaˈtlaˈ Diana
aˈntū tamācāˈtanī chuhuaˈj xalanīˈn
nac Asia lāˈ ixlīhuāk quilhtamacuj
—cāhuanilh Demetrio.
28 Lāˈ aˈxniˈcaˈ takaxmatli huāˈmāˈ,
lej taˈaˈkchāˈlh lāˈ lej taˈaˈctaˈsanaˈlh
lāˈ tahualh:
—¡Lej kaˈtlaˈ Diana,
quimpāxcaˈttzīˈtcaˈn quinaˈn aˈntī
xalanīˈn nac Efeso!
29 Lāˈ chu tuncan lacapalh
taˈaˈkchāˈlh. Ixtatuˈjnuntēlha
lāˈ tatakēstokli nac pūˈaˈctaˈsan.
Lāˈ cāchiˈpaca huan Gayo lāˈ
Aristarco lāˈ cāstancalēˈnca
aˈnlhā ixtatakēstokmāˈna. Huāˈ
kalhatuˈ chiˈxcuhuīˈn xalanīˈn nac
Macedonia ixtatāˈscuja Pablo. 30 Lāˈ
Pablo ixtanūcuˈtun na ixlaclhpuˈnan
tachiˈxcuhuīˈt. Pero huan tāˈtimīn
tūˈ tamakxtekli. 31 Lāˈ makapitzīn
pūchihuīnaˈnīˈn xalaˈ nac estado
de Asia, xlacaˈn ixamigos Pablo
ixtahuanīˈt. Tahuanilh que tūˈ
caˈaˈlh nac pūˈaˈctaˈsan. 32 Lāˈ
makapitzīn aˈnlhā ixtatakēstoknīˈt
tataˈsalh palhaˈ lāˈ tahualh
catūhuā. Lāˈ āˈmakapitzīn
huampala tahuampā xtunc. Lāˈ
chuntzaˈ līlapā tatamakchuyīkōˈlh
ixlīhuākcaˈn aˈnlhā
ixtatakēstoknīˈt. Tūˈ ixtacaˈtzī
ixtalhūhuāˈt tuchū ixpālacata
ixtalītakēstoknīˈt. 33 Lāˈ māxtuca
Alejandro ixlaclhpuˈnancaˈn
ixtalhūhuāˈt. Lāˈ huan israelitas
tatampiˈtalēˈlh na ixlacapūncaˈn.
Alejandro cāmacahuanilh
que cataquilhcaˈcslalh. Xlaˈ
ixtamaktāyacuˈtun ixaˈcstu na
ixlacapūncaˈn tachiˈxcuhuīˈt. 34 Lāˈ
aˈxniˈcaˈ caˈtzīca palh xlaˈ israelita
ixuanīˈt, tataˈsalh kēxtim huaˈchi
lakatuˈ hora lāˈ tahualh:

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

—¡Lej kaˈtlaˈ huan Diana,
quimpāxcaˈttzīˈtcaˈn quinaˈn aˈntī
xalanīˈn nac Efeso!
35 Lāˈ aˈxniˈcaˈ huan secretario
ixcāmācaˈcslīnīˈttzaˈ huan
ixtalhūhuāˈt, xlaˈ hualh:
—Iccāhuaniyāniˈ chiˈxcuhuīˈn xalanīˈn
nac Efeso. Huāˈ quixcānsipejcaˈn ūˈtzaˈ
xamaktakaˈlhnaˈ huan ixlītokpān
xakaˈtlaˈ Diana, quimpāxcaˈttzīˈtcaˈn,
lāˈ nā ixídolo aˈntū minchaˈ nac
aˈkapūn. ¿Chu aˈnan aˈntīn tūˈ caˈtzī
huāˈmāˈ? 36 Tūla catihuanca que
tūˈ stuˈncuaˈ huāˈmāˈ. Lāˈ chuntzaˈ
huiˈxinaˈn caquilhcaˈcslaˈtit lāˈ
caxaˈncapāstacnaˈntit aˈntū tlaˈhuaˈyāˈtit.
37 Huiˈxinaˈn cālītaˈnīˈtaˈntit āˈtzāˈ huāˈ
tamāˈna chiˈxcuhuīˈn. Xlacaˈn nīn tuntūˈ
tatlahuaniˈnīˈt huāˈ quimpāxcaˈttzīˈtcaˈn
lāˈ tūˈ talīchihuīnaˈnīˈt. 38 Palh Demetrio
lāˈ aˈntīn tatāˈscuja talāmakaˈkchāˈn con
āˈmakapitzīn, ūˈtzaˈ līˈaˈnan pūchihuīn
lāˈ juez. Catamālacapūˈlh. 39 Lāˈ
palh āˈcatūhuā talacasquiˈn xlacaˈn,
catalacāxtlahualh aˈxniˈcaˈ tatakēstokkōˈ
huan pūchihuīnaˈnīˈn para natlahuacan
justicia. 40 Quit icjicuaˈn porque
naquincātalēˈksaˈnīniˈnāniˈ de
huan tāˈkaquīˈuj por ixpālacata
aˈntū pātleˈkelhcus. ¿Chichū
nakalhtīniˈnāuj quinaˈn palh
naquincātakalhasquiˈnīyāniˈ aˈchīˈ
takēstoknīˈtaˈntit lāˈ lej aˈctaˈsapāˈnaˈntit
chihuīnaˈnāˈtit?
41 Lāˈ chuntzaˈ līˈaˈksputli
chihuīnaˈn huan secretario lāˈ
cāmacāˈlh na ixchiccaˈn.

Pablo aˈlh nac Macedonia lāˈ nac Grecia

20 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
taquilhcaˈcslalhtzaˈ, Pablo
cāmātayīniˈlh huan tāˈtimīn.
Lāˈ aˈxniˈcaˈ ixcāmaxquīˈnīˈttzaˈ
tapāstacnaˈ, cāmakxtekli lāˈ taxtulh
lāˈ aˈlh nac Macedonia. 2 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
ixlatlāˈhuan nac Macedonia, lej
ixcāmaxquīˈ tapāstacnaˈ huan
tāˈtimīn. Lāˈ āˈcalīstān chāˈlh aˈnlhā
ixmāpaˈksīniˈntzaˈ Grecia. 3 Aˈntzaˈ
tachokolh lakatuˈtun mālhcuyuˈ.
Lāˈ ixpāstacnaˈhuīˈ naˈaˈn nac
barco para nac Siria. Lāˈ huan
israelitas ixtalacchihuīnaˈnīˈttzaˈ
de natamaknī Pablo. Lāˈ ūˈtzaˈ
Pablo līhuiˈlīpā napātleˈkepala
nac Macedonia. 4 Lāˈ tatāˈaˈlh nac
Asia, Sópater xalaˈ nac Berea, lāˈ
Aristarco lāˈ Segundo xalanīˈn
nac Tesalónica, lāˈ Gayo xalaˈ nac
Derbe lāˈ nā Timoteo. Lāˈ nā taˈaˈlh
Tíquico lāˈ Trófimo xalanīˈn nac
Asia. 5 Huāˈ tamāˈna chiˈxcuhuīˈn
xapūˈla tachāˈlh nac xcānsipej
Troas lāˈ aˈntzaˈ quincātakaˈlhīniˈ.
6 Quinaˈn ictaxtūj de nac Filipos
aˈxniˈcaˈ aˈksputli huan cāˈtaniˈ
aˈxniˈcaˈ ixuaˈcan pāntzi aˈntūn
tūˈ ixkaˈlhī levadura. Lāˈ icpūˈaˈuj
barco lāˈ ixlīlakaquitzis chichiniˈ
iccālakchāˈuj nac Troas. Aˈntzaˈ
ictachokouj lakatojon chiˈchiniˈ.

Pablo ixuīˈ nac Troas

7 Lāˈ huan xapūˈla chiˈchiniˈ
aˈxniˈcaˈ tanūlh semana,
tatakēstokli aˈntīn ixtakalhlakaˈīˈ
para natamālacpitzi huan pāntzi.
Lāˈ Pablo cātāˈchihuīnaˈlh. Xlaˈ
ixpuhuan palh naˈaˈn ixlīlakalī.
Lāˈ mālaklhmāˈnīlh ixtachihuīn
hasta iˈtāt tzīˈsa. 8 Lāˈ aˈnlhā
xaˈictakēstoknīˈtaˈuj tālhmāˈn
na ixlītancaˈcstuˈtun huan
chic. Lāˈ lhūhuaˈ pūmaksko
ixuaˈcaˈ. 9 Lāˈ kalhatin oˈkxaˈ

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

aˈntī ixuanican Eutico ixuīˈ nac
ventana. Lāˈ īˈlhtatacuˈtun porque
Pablo lej lhūhuaˈ chihuīnaˈlh.
Lāˈ āˈcalīstān lhtatatahuīˈlh lāˈ
minchaˈ de ixlītancaˈcstuˈtun.
Lāˈ quīsacca xanīn. 10 Lāˈ Pablo
yujli lāˈ taquilhpūtalh laktzīˈn lāˈ
pūskoˈkaˈlh. Lāˈ cāhuanilh huan
tāˈtimīn:
—Tūˈ catamakchuˈyīˈtit. Xlaˈ
lakahuan.
11 Lāˈ Pablo tōˈcaˈlh lāˈ
mālacpitzilh huan pāntzi lāˈ huaˈlh.
Lāˈ cākalhachihuīnaˈniˈpā hasta
tuncuīlh. Lāˈ āˈcalīstān aˈlh. 12 Lāˈ
lēˈnca huan oˈkxaˈ xalakahuan lāˈ
lej tapāxuhualh.

Icaˈuj nac Mileto

13 Lāˈ quinaˈn icpūˈlauj lāˈ
icpūˈauj barco nac Asón aˈnlhā
Pablo ixtanūcuˈtun nac barco.
Chuntzaˈ iclacchihuīnaˈuj como xlaˈ
ixaˈncuˈtun nac cāˈtiˈyaˈtnaˈ hasta
Asón. 14 Lāˈ aˈxniˈcaˈ quincākaksniˈ
nac Asón, tanūlh con quinaˈn
nac barco. Lāˈ āˈcalīstān icchāˈuj
nac Mitilene. 15 Ictaxtūj de aˈntzaˈ
nac lakatin barco. Lāˈ ixlīlakalī
icchāˈuj ixlacapūn Quío. Lāˈ
ixlīlakalī huampala ictapajtzūj
Samos. Lāˈ āˈcalīstān icchāˈuj nac
Trogilio. Lāˈ ixlīlakalī icchāˈuj
nac Mileto. 16 Pablo lej ixlacapala
porque ixtahuiˈlacuˈtun nac
Jerusalén huanmāˈ chiˈchiniˈ aˈntū
huanican Pentecostés. Lāˈ ūˈtzaˈ
tūˈ lītanūcuˈtulh nac Efeso lāˈ tūˈ
tachokocuˈtulh makān nac Asia.

Pablo aˈctaˈsanaˈlh nac Efeso

17 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
xaˈicuiˈlānaˈnchāujcus nac
Mileto, Pablo cāmātayīniˈlh huan
xanapuxcuˈnuˈ xalanīˈn nac lītokpān
nac Efeso. 18 Lāˈ aˈxniˈcaˈ talakchāˈlh,
Pablo cāhuanilh:
—Huiˈxinaˈn caˈtzīyāˈtit aˈnchī
xaˈiclīlatlāˈhuan na milacapūncaˈn
pōˈktu quilhtamacuj desde huan
xapūˈla chiˈchiniˈ aˈxniˈcaˈ icmilh
nac Asia. 19 Quit xaˈictāˈscuja
Māpaˈksīniˈ. Quit tūˈ maktin
ickaˈtlaˈjcaˈtzīlh. Lāˈ lej icpātīniˈlh lāˈ
lej lhūhuaˈ aˈntū ixquimpātleˈkeniˈ
porque huan israelitas
ixquintalīlacchihuīnaˈnīˈttzaˈ. 20 Quit
xaˈnca iccāmāsuˈniˈniˈ ixlīhuāk
aˈntū huiˈxinaˈn maclacasquiˈnāˈtit.
Iccāmāsuˈniˈnīˈtaˈniˈ na
ixlacapūncaˈn tachiˈxcuhuīˈt lāˈ na
minchiccaˈn. 21 Lāˈ huan israelitas lāˈ
nā aˈntīn tūˈ israelitas xaˈiccāhuani:
"Caxtāpalīˈtit mintapāstacnaˈcaˈn
lāˈ caˈaˈkahuānaˈniˈtit Dios lāˈ
calīpāhuaˈntit quiMāpaˈksīniˈcaˈn
Jesucristo".
22 'Chuhuaˈj icaˈmāˈ nac
Jerusalén. Huan Espíritu Santo
quimacāˈn. Quit tūˈ iccaˈtzī
aˈntū naquimpātleˈkeniˈyāchaˈ
aˈntzaˈ. 23 Xmān quēˈcstu iccaˈtzī
que nac lakatunuˈ cāˈlacchicniˈ
aˈnlhā icaˈn, huan Espíritu Santo
quimācaˈtzīnī que naquinchīˈcan
lāˈ naˈicpātīniˈn. 24 Pero huāk
huanmāˈ tūˈ quimpātaˈla. Quit tūˈ
iclakpuhuan quinquilhtamacuj.
Xmān icmāsputūcuˈtun quilītlōt con
tapāxuhuān lāˈ ictlōkentaxtūcuˈtun
aˈntū quilīmāmacūˈlh Māpaˈksīniˈ
Jesús. Quilīmāmacūˈlh que
naˈicchihuīnaˈn xatzey tachihuīn
aˈntū quincāhuaniyāniˈ ixlītzey Dios.
25 'Lāˈ quit iccaˈtzī que
tūˈtzaˈ quintilālaktzīˈuj

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

milīhuākca'n hui'xina'n, a'ntī
xa'iccāhuanitlā'huanāni' a'nchī
māpa'ksīni'n Dios. 26 Lā' ū'tza'
quit chuhua'j iccāhuanicu'tunāni'
que quit ictlōkentaxtūnī'ttza'
a'ntū ixquilīmāmacū'canī't
mimpālacataca'n. Tū'tza' iclē'n
cuenta. 27 Quit iccāmāsu'ni'nī'ta'ni'
ixlīhuāk a'ntū ixtapuhuān
Dios. Nīn tuntū' icmātzē'kli.
28 Chuhua'j cacuentatlahua'tit
a'nchī nalatā'kchokoyā'tit. Lā'
nā cacāmaktaka'lhtit a'ntī
ixlakska'tā'n Dios. Huan Espíritu
Santo cālīmāmacū'nī'ta'ni' para
que nacāmaktaka'lhā'tit hua'chi
maktaka'lhna'nī'n ovejas. Huan
Māpa'ksīni' cālītamāhualh
ixa'cstu ixka'lhni' ixlīhuākca'n
a'ntīn takalhlaka'ī'. 29 Quit icca'tzī
que a'xni'ca' na'ica'n de huā'tzā',
nacātalaclhpu'na'tanūyāni'
chi'xcuhuī'n. Xlaca'n hua'chi
misinī'n lej lījicua'nī't a'ntū
tamāsputū huan ovejas. Nīn
macsti'na'j natalakalhu'man
ixlakska'tā'n Dios.
30 Lā' nā makapitzīn de hui'xina'n
natatzucu cāta'a'kxokoyāni'
lā' nacātamāxtucu'tunāni'
makapitzīn de hui'xina'n para
que nacāstālani'yā'tit ū'tunu'n.
31 Skalalh cala'tit lā' capāstactit
a'nchī xa'iccāmaxquī'yāni'
tapāstacna' tzī'sa lā' tuncuj
lakatu'tun cā'ta hasta iccalhualh.
32 'Lā' chuhua'j quit icsqui'ni'
Dios que ū'tza' cacāmaktaka'lhni'
hui'xina'n. Hui'xina'n
ka'lhīyā'tit huan tachihuīn a'ntū
quincātahuaniyāni' ixlītzey
Dios. Lā' huan tachihuīn tzē
nacāmaxquī'yāni' tahuixcān lā'
tzē nacāmaxquī'yāni' hui'xina'n
a'ntū natamaklhtīni'n ixlīhuākca'n
a'ntī Dios cātlahuanī't xalacuan.
33 Quit tū' iclakca'tzanī't ixtumīn
lā' ixoro lā' ixlu'xu' ā'kalhatin.
34 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī
xa'icscuja con quimacan lā'
chuntza' xa'iclītapātle'keni' lā' nā
chuntza' xa'iccālīmāpātle'keni'
a'ntī ixquintatā'lahui'lāna'. 35 Lā'
nā chuntza' xa'iccāmāsu'ni'yāni'
hui'xina'n cascujtit lā'
cacāmaktāya'tit a'ntīn
tamaclacasqui'n. Capāstactit a'nchī
hualh Māpa'ksīni' Jesús: "A'chulā'
līpāxuhuacan a'xni'ca' māstā'can lā'
tū' a'xni'ca' maklhtīni'ncan".
36 Lā' a'xni'ca' Pablo
chihuīna'nkō'lh, tatzokostalh lā'
orarlīlh con ixlīhuākca'n. 37 Lā'
tacalhuankō'lh ixlīhuākca'n lā'
tapūsko'ka'lh Pablo lā' tamu'sulh.
38 Pablo ixcāhuaninī't que tū'tza'
maktin catitalaktzī'lh. Lā' ū'tza'
lej ixtalīlakaputza. Lā' ā'calīstān
taquīxtekli hasta nac barco.

Pablo a'lh nac Jerusalén

21 Iccāmakxtekui huan
tā'timīn lā' ictanūj
nac barco lā' stu'nc ica'uj hasta
pītzina'j ti'ya't na ixpu'nan mar.
Lā' ixtacuīni' Cos. Lā' ixlīlakalī
icchā'uj nac Rodas lā' ā'calīstān
icchā'uj nac Pátara. 2 A'ntza'
ickaksui lakatin barco a'ntū
ixa'mā' nac Fenicia. Ictojōuj
nac barco lā' ica'uj. 3 A'xni'ca'
ictētaxtūj de makat, iclaktzī'uj
quimpāxtūxucca'n huan pītzina'j
ti'ya't Chipre na ixpu'nan mar. Lā'
ica'uj hasta nac Siria. Lā' ā'calīstān
ictanūj nac Tiro porque huan

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

barco natēxteka ixtacuꞌcaꞌ. 4 Aꞌntzaꞌ
iccākaksui aꞌntīn ixtakalhlakaꞌīꞌ lāꞌ
ictachokouj con ūꞌtunuꞌn lakatojon
chiꞌchiniꞌ. Huan Espíritu Santo
ixcāhuaninīꞌt aꞌntū napātleꞌke. Lāꞌ
ūꞌtzaꞌ huan tāꞌtimīn talīhuanilh
Pablo que tūꞌ caꞌaꞌlh nac Jerusalén.
5 Lāꞌ ixlīlakatojon chiꞌchiniꞌ
ictaxtūj. Lāꞌ quincātatāꞌaꞌniꞌ hasta
iclaclhtaxtukōꞌuj huan xcānsipej,
ixlīhuāk aꞌntī ixtakalhlakaꞌīꞌ con
ixpuscātcaꞌn lāꞌ con ixcamanaꞌcaꞌn.
Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ icchāꞌuj na ixquilhtūn
mar, ictatzokostauj lāꞌ icorarlīuj.
6 Lāꞌ āꞌcalīstān iclāpūskoꞌkaꞌuj lāꞌ
iclāmakxtekui. Quinaꞌn ictojōuj
nac barco lāꞌ xlacaꞌn tataspiꞌtpā na
ixchiccaꞌn.
7 Ictaxtūj de nac Tiro lāꞌ icchāꞌuj
nac Tolemaida. Aꞌntzaꞌ icaꞌksputui
iclatāꞌkchokoyāuj nac mar. Lāꞌ
iccākaksui huan tāꞌtimīn aꞌntzaꞌ lāꞌ
ictachokouj con ūꞌtunuꞌn lakatin
chiꞌchiniꞌ. 8 Lāꞌ iꞌxlīlakalī huampala
iꞌctaxtūj quinaꞌn con Pablo. Lāꞌ
icchāꞌuj nac xcānsipej Cesarea.
Aꞌntzaꞌ ictanūj na ixchic Felipe
aꞌntī ixmāsuꞌyu xatzey tachihuīn
ixpālacata Jesucristo. Xlaꞌ kalhatin
ixlīkalhatojoncaꞌn maktāyanaꞌnīꞌn
xalanīꞌn nac lītokpān. Lāꞌ
ictachokouj con ūꞌtzaꞌ. 9 Xlaꞌ
ixkaꞌlhī kalhatāꞌtiꞌ ixtzuꞌmaꞌjan
aꞌntīn tūnaꞌj ixtatapūchahua.
Xlacaꞌn ixtachihuīnaꞌn aꞌntū
Dios ixcāmācaꞌtzīnī. 10 Aꞌntzaꞌ
ictachokouj lātmaꞌj. Lāꞌ chilh
kalhatin chiꞌxcuꞌ xalaꞌ nac Judea
aꞌntī ixuanican Agabo. Uꞌtzaꞌ
ixuan aꞌntū napātleꞌke. 11 Xlaꞌ
quincālakchiniꞌ lāꞌ tayalh huan
īꞌcinturón Pablo lāꞌ lītantūchīꞌca lāꞌ
nā līmacachīꞌca lāꞌ hualh:
—Huan Espíritu Santo hualh:
“Chuntzaꞌ nac Jerusalén huan
israelitas nā natachīꞌ ixtēcuꞌ huāꞌmāꞌ
cinturón lāꞌ nacāmacamaxquīꞌcan
aꞌntīn tūꞌ israelitas”.
12 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ ickaxmatui huāꞌmāꞌ,
quinaꞌn lāꞌ nā xalanīꞌn nac Cesarea
lej icuaniuj Pablo que tūꞌ caꞌaꞌlh nac
Jerusalén. 13 Lāꞌ Pablo kalhtīniꞌlh lāꞌ
quincākalhasquiꞌnīniꞌ:
—¿Aꞌchīꞌ caꞌlhuaꞌnāꞌtit huiꞌxinaꞌn?
¿Aꞌchīꞌ quilāmāmakchuyīyāuj? Quit
iclīhuiꞌlīnīꞌt naquinchīꞌcan lāꞌ nā
naquimaknīcan nac Jerusalén por
ixpālacata Māpaꞌksīniꞌ Jesús.
14 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ tūlalh
icmāꞌaꞌkaꞌīꞌnīuj que tūꞌ caꞌaꞌlh,
tūꞌtzaꞌ āꞌchulāꞌ icuaniuj. Xmān
huāꞌmāꞌ icuáuj:
—Calalh chu aꞌntū ixtapuhuān
Māpaꞌksīniꞌ.
15 Lāꞌ āꞌcalīstān ictacāxui lāꞌ icaꞌuj
nac Jerusalén. 16 Quincātatāꞌaꞌniꞌ
makapitzīn tāꞌtimīn xalanīꞌn nac
Cesarea lāꞌ quincātalēꞌniꞌ na ixchic
Mnasón xalaꞌ nac Chipre. Xlaꞌ lejtzaꞌ
makān ixkalhlakaꞌīꞌnīꞌt. Lāꞌ aꞌntzaꞌ
na ixchic ictētachokouj.

Pablo lakaꞌlh Jacobo

17 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ icchāꞌuj nac
Jerusalén, huan tāꞌtimīn
lej tapāxuhualh aꞌxniꞌcaꞌ
quincātapāxtokniꞌ. 18 Lāꞌ ixlīlakalī
quinaꞌn lāꞌ Pablo iclakaꞌuj Jacobo.
Lāꞌ aꞌntzaꞌ ixtahuiꞌlānaꞌnkōꞌ
ixlīhuākcaꞌn xanapuxcuꞌnuꞌ
lītāꞌtimīn. 19 Pablo cātāꞌchihuīnaꞌlh
lāꞌ āꞌcalīstān cāpūtleꞌkeniꞌlh
ixlīhuāk aꞌnchī Dios maktāyalh
tlahualh na ixlaclhpuꞌnancaꞌn
aꞌntīn tūꞌ israelitas. 20 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ
takaxmatli xlacaꞌn tachihuīnaꞌlh

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

aꞌnchī lej kaꞌtlaꞌ Dios. Lāꞌ tahuanilh
Pablo:
—Tāꞌtin, huiꞌx caꞌtzīyaꞌ
lhankalhalāt miles de israelitas
takalhlakaꞌīꞌnīꞌt. Aꞌcxtim
taꞌaꞌkahuānaꞌniꞌ huan ley
aꞌntū maxquīꞌca Moisés.
21 Cāmācaꞌtzīnīcanīꞌttzaꞌ que huiꞌx
cāmāsuꞌniꞌyaꞌ huan israelitas,
aꞌntīn tahuiꞌlānaꞌnchaꞌ na
īꞌxcānsipejniꞌcaꞌn makatiyātīꞌn,
lāꞌ cāhuaniꞌyaꞌ que tūꞌ
cataꞌaꞌkahuānaꞌniꞌlh Moisés. Lāꞌ
tahuan que huiꞌx cāmāsuꞌniꞌyaꞌ
que tūꞌ tasquiꞌnī que ixoꞌkxaꞌncaꞌn
natakaꞌlhī ixlīlakapascancaꞌn
israelitas lāꞌ tūꞌ tasquiꞌnī que
natatlahua ixtalanāncaꞌn israelitas.
22 Lāꞌ chuhuaꞌj ¿tuchū natlahuayāuj?
Huāꞌ tachiꞌxcuhuīꞌt natatakēstoka
aꞌxniꞌcaꞌ natacaꞌtzī palh taꞌnīꞌtaꞌ.
23 Lāꞌ chuntzaꞌ huiꞌx catlaꞌhuaꞌ aꞌntū
naꞌiccāhuaniyāniꞌ. Aꞌnan kalhatāꞌtiꞌ
chiꞌxcuhuīꞌn na quilaclhpuꞌnancaꞌn.
Xlacaꞌn natatlōkentaxtū aꞌntūn
tamālacnūnīꞌt. 24 Cacālīꞌpi lāꞌ
catalacpaꞌlhtit lāꞌ namāpalaꞌyaꞌ
por ūꞌtunuꞌn. Lāꞌ āꞌcalīstān xlacaꞌn
tzē natatakoksita. Lāꞌ chuntzaꞌ
nacaꞌtzīkōꞌcan que tūꞌ stuꞌncuaꞌ
aꞌntū līchihuīnaꞌncan de huiꞌx.
Aꞌchulāꞌ nā nalaktzīꞌncan que nā
huiꞌx aꞌkahuānaꞌniꞌyaꞌ huan ley.
25 Quinaꞌn iccāmacāꞌniꞌnīꞌtaꞌuj
lakatin carta huan tīn tūꞌ israelitas
aꞌntīn takalhlakaꞌīꞌnīꞌt. Lāꞌ
iccāhuaniuj aꞌntū icpuhuanāuj
quinaꞌn. Iccāhuaniuj:
“Catlōkentaxtūtit xmān huāꞌmāꞌ:
Tūꞌ tihuaꞌyāꞌtit quinīt aꞌntū
līꞌaꞌksajuiꞌcanīꞌt huan ídolos lāꞌ
tūꞌ tihuaꞌyāꞌtit kaꞌlhniꞌ nīn quinīt
ixlaꞌ animal aꞌntū taꞌaꞌkpixchīꞌnīꞌt.
Lāꞌ tūꞌ timakpuscātīniꞌnāꞌtit lāꞌ tūꞌ
tikaꞌlhīyāꞌtit mimakchiꞌxcuꞌcaꞌn”.
Chuntzaꞌ iccāhuaniuj xlacaꞌn.

Chiꞌpaca Pablo nac xakaꞌtlaꞌ lītokpān

26 Lāꞌ Pablo cālēꞌlh huan
kalhatāꞌtiꞌ chiꞌxcuhuīꞌn lāꞌ
ixlīlakalī cātāꞌtapaꞌlhli. Lāꞌ
tanūlh nac lītokpān xakaꞌtlaꞌ
para nacāmācaꞌtzīnī aꞌxniꞌcaꞌ
natamāꞌksputū huan chiꞌchiniꞌnīꞌn
aꞌntū napūtapaꞌlhcan aꞌxniꞌcaꞌ
ixlīhuākcaꞌn natalīmin
ixlēꞌksajnaꞌcaꞌn.
27 Lāꞌ xmān macstiꞌnaꞌj īꞌsputa
para ixlīlakatojon chiꞌchiniꞌ lāꞌ
huan israelitas xalanīꞌn nac Asia
talaktzīꞌlh Pablo nac xakaꞌtlaꞌ
lītokpān. Lāꞌ tachihuīnaꞌmaxquīꞌlh
huan tachiꞌxcuhuīꞌt lāꞌ chiꞌpaca
huan Pablo. 28 Lāꞌ lej palhaꞌ tahualh:
—¡Chiꞌxcuhuīꞌn israelitas,
caquilāmaktāyauj! Huāꞌmāꞌ chiꞌxcuꞌ
lakaxtim cāmāsuꞌniꞌtlāꞌhuan
ixlīhuākcaꞌn tachiꞌxcuhuīꞌt. Xlaꞌ
cālīchihuīnaꞌn quixcānsipejcaꞌn
lāꞌ quileycaꞌn lāꞌ huāꞌmāꞌ xakaꞌtlaꞌ
lītokpān. Lāꞌ nā cāmānūnīꞌt
nac xakaꞌtlaꞌ lītokpān aꞌntīn tūꞌ
israelitas. Lāꞌ chuntzaꞌ talactlahualh
aꞌnchī ixlītzey ixuanīꞌt.
29 Lāꞌ chuntzaꞌ tahualh porque
laktzīꞌnca Pablo con Trófimo xalaꞌ
nac Efeso. Lāꞌ tapuhualh que Pablo
ixmānūnīꞌt nac xakaꞌtlaꞌ lītokpān.
30 Ixlīhuāk tachiꞌxcuhuīꞌt xalaꞌ
nac Jerusalén tatāꞌkaquīꞌlh lāꞌ
tatuꞌjnuntēlha tatakēxtimīlh.
Chiꞌpaca huan Pablo lāꞌ stancaxtuca
de nac xakaꞌtlaꞌ lītokpān. 31 Lāꞌ
aꞌxniꞌcaꞌ ixmaknīcuꞌtuncantzaꞌ,
mācaꞌtzīnīca xapuxcuꞌ tropa
que ixlīhuāk xalanīꞌn nac

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

Jerusalén ixtaˈaˈkchāˈnkōˈnīˈt
lāˈ ixtatāˈkaquīˈkōˈnīˈt. 32 Lāˈ chu
tuncan lacapalh xapuxcuˈ tropa
cālēˈlh ixtropasnaˈ lāˈ capitanes.
Lāˈ tatuˈjnulh lāˈ tachāˈlh aˈnlhā
ixtatakēstoknīˈt. Lāˈ aˈxniˈcaˈ xlacaˈn
talaktzīˈlh huan tropasnaˈ lāˈ huan
capitanes, tūˈtzaˈ tatucsli Pablo.
33 Huan xapuxcuˈ tropa tapajtzūlh
lāˈ tuncan māchiˈpanīniˈlh Pablo lāˈ
līmāchīˈnīniˈlh con kantuˈ cadenas.
Kalhasquiˈnīniˈlh tichū xlaˈ lāˈ
tuchū ixtlahuanīˈt. 34 Makapitzīn
tachiˈxcuhuīˈt lej palhaˈ tahualh
catūhuā lāˈ āˈmakapitzīn xtunc
tahuampā. Chuntzaˈ huan xapuxcuˈ
tropa tūlalh xaˈnca caˈtzīlh
aˈntū ixpātleˈkemāˈ porque lej
ixtamātaˈsīmāˈna. Lāˈ mālēˈnīniˈnca
Pablo nac cuartel. 35 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
tachāˈlh lhā ixlactōˈcaˈcan
nac cuartel, huan tropasnaˈ
tacuˈcaˈlēˈlh Pablo por ixpālacata
ixtahuixcāncaˈn tachiˈxcuhuīˈt.
36 Ixlīhuākcaˈn ixtastālaniˈtēlha lāˈ
ixtataˈsatēlha lāˈ ixtahuan:
—¡Canīlh!

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn tachiˈxcuhuīˈt

37 Lāˈ aˈxniˈcaˈ ixmānūtēlhacantzaˈ
nac cuartel, Pablo huanilh xapuxcuˈ
tropa:
—Icuanicuˈtunāniˈ catūhuā.
Lāˈ huan xapuxcuˈ hualh:
—¿Chā tzē chihuinaˈnaˈ griego?
38 ¿Chu tūˈ huiˈx huan chiˈxcuˈ xalaˈ
nac Egipto aˈntī tāˈkaquīˈlh makāntzaˈ
lāˈ cālēˈnca nac cāˈlhpiˈmpiˈliˈ tiˈyaˈt
lakatāˈtiˈ mil maknīniˈnīˈn?
39 Lāˈ Pablo kalhtīniˈlh:
—Quit israelita xalaˈ nac
xakaˈtlaˈ xcānsipej Tarso nac
estado de Cilicia. Icsquiˈniˈyāniˈ
caquimakxtekti naˈiccātāˈchihuīnaˈn
huāˈ tachiˈxcuhuīˈt.
40 Huan xapuxcuˈ maxquīˈlh
talacasquiˈ. Lāˈ Pablo tāyalh
nac lītaˈsnaˈ lāˈ cāmacahuaniˈlh
para cataquilhcaˈcslalh huan
tachiˈxcuhuīˈt. Lāˈ aˈxniˈcaˈ
taquilhcaˈcslalh, cātāˈchihuīnaˈlh
tachihuīn hebreo lāˈ hualh:

22 —Chiˈxcuhuīˈn, israelitas
huaˈchi quit, cakaxpaˈttit
aˈnchī naˈicchihuīnaˈn para
naˈiclītamaktāya na milacapūncaˈn.
2 Lāˈ aˈxniˈcaˈ takaxmatli aˈnchī
cātāˈchihuīnaˈncan tachihuīn
hebreo, āˈchulāˈ taquilhcaˈcslalh. Lāˈ
Pablo cāhuanilh:
3 —Quit israelita. Iclacatuncuīlh
nac xcānsipej Tarso nac
estado de Cilicia. Lāˈ āˈtzāˈ
quimakastacca nac Jerusalén.
Quimākalhtōˈkēˈniˈ ixuanīˈt
Gamaliel. Xaˈnca quimāsuˈniˈca
ixleycaˈn quinatātaˈnaˈcaˈn. Quit
xaˈiclīhuiˈlī naˈictlahua aˈntū ixlaˈ
Dios chuntzaˈ huaˈchi huiˈxinaˈn
tlahuaˈyāˈtit chuhuaˈj. 4 Quit
xaˈiccāmacaputza aˈntī ixtatāˈaˈn
Jesús lāˈ xaˈiccāmaknīcuˈtun.
Xaˈiccālēˈn tachīˈn chiˈxcuhuīˈn
lāˈ puscan lāˈ xaˈiccāmānū nac
pūlāchīˈn. 5 Huan xamāpaˈksīniˈ
curasnaˈ lāˈ huan xanapuxcuˈnuˈ
israelitas tzē natamālacstūˈnca que
stuˈncuaˈ aˈntū icuan. Uˈtunuˈn
quintamaxquīˈlh huan acta para
naˈiccālēˈniˈ huan israelitas nac
Damasco. Lāˈ por huanmāˈ acta tzē
xaˈiccāchiˈpalh aˈntī ixtakalhlakaˈīˈ
Jesús aˈntzaˈ lāˈ xaˈiccālīmilh
tachīˈn nac Jerusalén aˈnlhā
ixcāmāpātīnīca.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

Pablo cāhuanilh aˈnchī līxtāpalīlh ixtapāstacnaˈ

Hch. 9.1-19; 26.12-18

6 ’Quit xaˈicaˈmāˈ nac tej
lāˈ xaˈicchāˈntēlhatzaˈ, huaˈchi
tastuˈnūta, nac Damasco lāˈ chu
līmaktin quilītaxtiˈliˈlh lakatin
xkakanaˈ aˈntū minchaˈ nac
aˈkapūn. 7 Lāˈ icaˈkāˈlh nac tiˈyaˈt
lāˈ ickaxmatli lakatin tachihuīn
aˈntū quihuanilh: “Saulo, Saulo,
¿aˈchīˈ quimacaputzayaˈ?” 8 Lāˈ quit
ickalhasquiˈnīlh: “¿Tichū huiˈx,
Māpaˈksīniˈ?” Lāˈ quihuanilh:
“Quit Jesús xalaˈ nac Nazaret aˈntī
huiˈx macaputzayaˈ”. 9 Lāˈ aˈntī
ixquintatāˈaˈmāˈna nā xlacaˈn
talaktzīlh huan xkakanaˈ lāˈ
tajicuaˈlh porque tūˈ tamāchekxīlh
aˈntū quihuanilh huan tachihuīn.
10 Lāˈ quit icuanilh: “¿Tuchū
naˈictlahua, Mapaˈksīniˈ?” Lāˈ
huan Māpaˈksīniˈ quihuanilh:
“Catāˈkaquiˈ lāˈ capit nac Damasco.
Aˈntzaˈ nahuanicaˈnaˈ ixlīhuāk
aˈntū līhuiˈlīca natlaˈhuaˈyaˈ”. 11 Lāˈ
huanmāˈ xkakanaˈ quimālakatzīˈlh.
Lāˈ quintamakachiˈpalēˈlh aˈntī
ixquintatāˈaˈmāˈna. Lāˈ chuntzaˈ
icchāˈuj nac Damasco.
12 ’Aˈntzaˈ ixuīˈ kalhatin chiˈxcuˈ
aˈntī ixtacuīniˈ Ananías. Xlaˈ lej
ixaˈcnīniˈniˈ Dios lāˈ ixaˈkahuānaˈniˈ
huan ley. Lāˈ ixtacaˈtzīkōˈ israelitas
xalanīˈn nac Damasco que lej tzeyā
chiˈxcuˈ ixuanīˈt. 13 Lāˈ Ananías
quilakmilh lāˈ quilaktapajtzūlh
lāˈ quihuanilh: “Tāˈtin Saulo,
calacahuāˈnaˈmpalaˈ”. Lāˈ chu
līlacapalh iclacahuānaˈnchokopā
lāˈ iclaktzīˈlh Ananías.
14 Lāˈ quihuanilh: “IxDioscaˈn
quinatātaˈnaˈcaˈn lacsacniˈ huiˈx
para que chuntzaˈ nacaˈtzīyaˈ
aˈntū ixtapuhuān lāˈ nalaktzīˈnaˈ
huan aˈntī Xatzey lāˈ nakaxpaˈtaˈ
ixtachihuīn. 15 Lāˈ chuntzaˈ
nacākalhachihuīnaˈniˈyaˈ
ixlīhuākcaˈn tachiˈxcuhuīˈt
ixpālacata huan aˈntī Xatzey.
Lāˈ nacāpūtleˈkeˈniˈyaˈ aˈntū
laktzīˈnīˈtaˈ lāˈ aˈntūn kaxpaˈtnīˈtaˈ.
16 Lāˈ chuhuaˈj, ¿aˈchīˈ takoxīˈyaˈ?
Catāˈkaquiˈ lāˈ caˈaˈkpaxti
lāˈ calīpāhuaˈnti Jesucristo lāˈ
chuntzaˈ naxapacan mintalaclēˈiˈ”,
quihuanilh Ananías.

Pablo cāhuanilh aˈnchī līmacāˈnca con aˈntīn tūˈ israelitas

17 ’Lāˈ icmimpā nac Jerusalén
lāˈ icquīˈorarlīlh nac xakaˈtlaˈ
lītokpān. Lāˈ iclakachuyalh. 18 Lāˈ
iclaktzīˈlh huan Māpaˈksīniˈ Jesús
lāˈ xlaˈ quihuanilh: “Calacapalaˈ
lāˈ cataxtu tuncan nac Jerusalén
porque āˈtzāˈ tūˈ catikalhlakaˈīˈca
aˈntū chihuīnaˈnaˈ quimpālacata”.
19 Lāˈ icuanilh: “Māpaˈksīniˈ,
xlacaˈn tacaˈtzī que quit xaˈicaˈn
ixlīhuāk nac lītokpānnaˈ lāˈ
xaˈiccāmānū nac pūlāchīˈn
aˈntī ixtakalhlakaˈīˈyāniˈ lāˈ
xaˈiccāhuiˈlīniˈ. 20 Lāˈ nā quit
xaˈicyā aˈntzaˈ aˈxniˈcaˈ maknīca
Esteban aˈntī ixchihuīnaˈn
por mimpālacata. Lāˈ quit nā
xaˈiclīcaˈtzī aˈntūn tatlahuaniˈlh
lāˈ xaˈicmaktakaˈlha ixluˈxuˈcaˈn
xlacaˈn aˈntīn tamaknīlh”. 21 Lāˈ
Māpaˈksīniˈ quihuanilh: “Capit.
Quit naˈicmacāˈnāniˈ makat.
Nacālakpinaˈ xlacaˈn aˈntīn tūˈ
israelitas”. Chuntzaˈ quihuanica —
hualh Pablo.

Huan xapuxcuꞌ tropa timāpaꞌksīniꞌlh que ixkēsnokca Pablo

22 Huan tachiꞌxcuhuīꞌt tūꞌtzaꞌ
ixtakaxmatniꞌcuꞌtun Pablo aꞌntū
ixcāhuani. Tatzuculh tataꞌsa lāꞌ
tahualh:
—¡Canīlh huāꞌmāꞌ chiꞌxcuꞌ! ¡Tūꞌ
līmakuan natahuiꞌla!
23 Ixtataꞌsa lāꞌ ixtatincxa
ixluꞌxuꞌcaꞌn lāꞌ ixtamākosū
pokxniꞌ porque lej ixtaꞌaꞌkchāꞌnīꞌt.
24 Lāꞌ huan xapuxcuꞌ tropa
māmānūnīniꞌlh Pablo nac cuartel.
Lāꞌ ixmākēsnoꞌknīniꞌncuꞌtun
para namāchihuīnīcan.
Ixcaꞌtzīcuꞌtun tuchū ixpālacata
ixtalītaꞌsa huan tachiꞌxcuhuīꞌt lāꞌ
ixtalīꞌaꞌkchāꞌniꞌ Pablo. 25 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ
ixchīꞌyāhuamāꞌca para nakēsnokcan,
Pablo kalhasquiꞌnīlh huan capitán
aꞌntī ixyā aꞌntzaꞌ:
—¿Chu chuntzaꞌ huan nac ley?
Tūla kēsnokcan kalhatin aꞌntīn
tapaꞌksī nac Roma lāꞌ palh tūnaꞌj
tlahuaniꞌcan justicia.
26 Aꞌxniꞌcaꞌ huanica huāꞌmāꞌ, huan
capitán lakaꞌlh huan xapuxcuꞌ tropa
lāꞌ mācaꞌtzīnīlh lāꞌ huanilh:
—¿Tuchū natlahuaꞌyaꞌ? Huanmāꞌ
chiꞌxcuꞌ xlaꞌ tapaꞌksī nac Roma.
27 Lāꞌ huan xapuxcuꞌ tropa
lakmilh Pablo lāꞌ kalhasquiꞌnīlh:
—¿Chā stuꞌncuaꞌ huiꞌx tapaꞌksīyaꞌ
nac Roma?
Lāꞌ Pablo kalhtīniꞌlh:
—Uꞌhuē. Quit ictapaꞌksī nac Roma.
28 Huan xapuxcuꞌ tropa hualh:
—Lāꞌ lhūhuaꞌ tumīn icmāpalanīꞌt
para naꞌictapaꞌksī nac Roma.
Lāꞌ Pablo hualh:
—Desde iclacatuncuīlh quit
ictapaꞌksī nac Roma.
29 Chu tuncan lacapalh
taꞌaꞌkxtekyāhualh Pablo aꞌntī
ixtakēsnokcuꞌtun. Lāꞌ huan xapuxcuꞌ
jicuaꞌlh aꞌxniꞌcaꞌ caꞌtzīlh que
ixchīꞌnīꞌt kalhatin aꞌntī ixtapaꞌksī
nac Roma.

Pablo tamaktāyalh nac pūchihuīn

30 Lāꞌ ixlīlakalī huan xapuxcuꞌ
tropa ixcaꞌtzīcuꞌtun tuchū
ixpālacata huan israelitas
talēꞌksaꞌnīniꞌlh Pablo. Macaxcutli
Pablo. Lāꞌ cāmākēstokli
ixlīhuākcaꞌn huan xanapuxcuꞌnuꞌ
curasnaꞌ lāꞌ ixlīhuākcaꞌn
pūchihuīnaꞌnīꞌn. Lāꞌ līmilh Pablo lāꞌ
huiꞌlīlh na ixlacapūncaꞌn.

23

Pablo cālakalaktzīꞌlh huan
pūchihuīnaꞌnīꞌn lāꞌ hualh:
—Chiꞌxcuhuīꞌn, israelitas huaꞌchi
quit, quit māniꞌ icpāstacnaꞌn que
lej xaꞌnca iclatlāꞌhuan na ixlacapūn
Dios hasta chuhuaꞌj.
2 Tuncan huan Ananías, aꞌntī
xamāpaꞌksīniꞌ curasnaꞌ, cāhuanilh
aꞌntī ixtayānaꞌ na ixpajtzu Pablo:
—Caquilhtuꞌcstit.
3 Lāꞌ Pablo huanilh:
—Dios namāpātīnīyāniꞌ huiꞌx,
aꞌkxokonuꞌ. Huiꞌx huiꞌlaꞌ para
naquintlahuaniꞌyaꞌ justicia chu
aꞌnchī tatzoꞌkniꞌ nac ley. Lāꞌ
quimātuꞌcsnīꞌniꞌ. Lāꞌ tūꞌ chuntzaꞌ
tatzoꞌkniꞌ nac ley.
4 Lāꞌ aꞌntī ixtayānaꞌ aꞌntzaꞌ
tahualh:
—¿Aꞌchīꞌ lacatāquīꞌyaꞌ xlaꞌ aꞌntī
Dios huiꞌlīnīꞌt xamāpaꞌksīniꞌ
curasnaꞌ?
5 Lāꞌ Pablo hualh:
—Chiꞌxcuhuīꞌn, quit tūꞌ
xaꞌiccaꞌtzī palh xlaꞌ xamāpaꞌksīniꞌ
curasnaꞌ. Chuntzaꞌ tatzoꞌkniꞌ: “Tūꞌ

tilīchihuīnaꞌnaꞌ aꞌntī cāmāpaꞌksī
tachiꞌxcuhuīꞌt".
6 Lāꞌ makapitzīn pūchihuīnaꞌnīꞌn,
xlacaꞌn ixchiꞌxcuhuīꞌn saduceosnuꞌ
ixtahuanīꞌt lāꞌ āꞌmakapitzīn
huampala ixchiꞌxcuhuīꞌn fariseosnuꞌ.
Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ caꞌtzīlh Pablo huāꞌmāꞌ,
lej palhaꞌ cāhuanilh:
—Chiꞌxcuhuīꞌn, quintātaꞌ
xlaꞌ fariseo lāꞌ nā quit fariseo.
Quilālēꞌksaꞌnīniꞌnāuj porque quit
ickalhlakaꞌīꞌ que huan nīnīꞌn
natalakahuanchoko.
7 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ Pablo hualh huāꞌmāꞌ,
tataxtunquīlh aꞌntī ixtatakēstoknīꞌt.
Lāꞌ tatzuculh talālacatāquīꞌ huan
fariseosnuꞌ lāꞌ huan saduceosnuꞌ.
8 Huan saduceosnuꞌ tahuan que
tūla catitalakahuanchokolh
huan nīnīꞌn. Lāꞌ tahuan que
tintīꞌ ángeles lāꞌ tintīꞌ huan
espíritu. Lāꞌ huan fariseosnuꞌ,
xlacaꞌn takalhlakaꞌīꞌ que huāk
aꞌnan. Lāꞌ ūꞌtzaꞌ talālīhuanilh.
9 Ixlīhuākcaꞌn ixtaꞌaꞌctaꞌsamāꞌna.
Tuncan tatāyalh huan makapitzīn
mākalhtōꞌkēꞌniꞌnīꞌn de huan ley,
aꞌntī ixchiꞌxcuhuīꞌn fariseosnuꞌ lāꞌ
tahualh:
—Huāꞌmāꞌ chiꞌxcuꞌ nīn tuntūꞌ
tlahuanīꞌt aꞌntūn tūꞌ tzey. Tzēlasāꞌ
tāꞌchihuīnaꞌlh lakatin espíritu o
kalhatin ángel. Tūꞌ catāꞌlātlahuáuj
Dios.
10 Lāꞌ āꞌchulāꞌ talālacatāquīꞌlh. Lāꞌ
xapuxcuꞌ tropa, xlaꞌ jicuaꞌlh que
Pablo ixtalālīlacstancacuꞌtun. Lāꞌ
ūꞌtzaꞌ cālīmacāꞌlh ixtropas para
namāxtucan lāꞌ nalēꞌmpalacan nac
cuartel.
11 Lāꞌ huāꞌmāꞌ tzīꞌsa huan
Māpaꞌksīniꞌ tasuꞌyuniꞌlh Pablo lāꞌ
huanilh:
—Tūꞌ cajiꞌcuaꞌ. Chuntzaꞌ chīn
chihuīꞌnaꞌ por quimpālacata nac
Jerusalén, chuntzaꞌ nachihuīnaꞌnaꞌ
nac Roma.

Talacchihuīnaꞌlh para natamaknī Pablo

12 Aꞌxniꞌcaꞌ tuncuīlh, makapitzīn
israelitas talacchihuīnaꞌlh que
natamaknī Pablo. Tatascaꞌjalh lāꞌ
talāhuanilh:
—Nīn tuntūꞌ catihuaꞌuj lāꞌ
tūꞌ catikoꞌtnūj hasta aꞌxniꞌca
namaknīyāuj Pablo. Dios
caquincāmāpātīnīniꞌ palh tūꞌ
natlōkentaxtūyāuj.
13 Lāꞌ aꞌntīn tahualh chuntzaꞌ
ixlīlhūhuaꞌcaꞌn más de tuꞌpuꞌxam
chiꞌxcuhuīꞌn. 14 Xlacaꞌn talakaꞌlh
xanapuxcuꞌnuꞌ curasnaꞌ lāꞌ
xanapuxcuꞌnuꞌ israelitas lāꞌ cāhuanica:
—Quinaꞌn icuanīꞌtaꞌuj que
Dios caquincāmāpātīnīniꞌ palh
naꞌicuaꞌyāuj catūhuā aꞌxniꞌcaꞌ tūnaꞌj
naꞌicmaknīyāuj Pablo. 15 Chuhuaꞌj
huiꞌxinaꞌn lāꞌ milīhuākcaꞌn
pūchihuīnaꞌnīꞌn, casquiꞌniꞌtit
huan xapuxcuꞌ tropa que lakalī
calīmilh Pablo na milacapūncaꞌn.
Nahuaꞌniꞌyāꞌtit que huiꞌxinaꞌn más
xaꞌnca kalhasquiꞌnīcuꞌtunāꞌtit.
Pero Pablo tūꞌ catichilh. Quinaꞌn
naꞌickaꞌlhītīyāuj nac tej para
naꞌicmaknīyāuj —cāhuanica.
16 Huan ixoꞌkxaꞌ ixtāꞌtin
Pablo caꞌtzīlh huan aꞌntū
ixlacchihuīnaꞌncanīꞌt lāꞌ aꞌlh nac
cuartel lāꞌ mācaꞌtzīnīlh Pablo. 17 Lāꞌ
Pablo taꞌsaniꞌlh kalhatin capitán lāꞌ
huanilh:
—Calīꞌpiniꞌchi huāꞌmāꞌ oꞌkxaꞌ
huan xapuxcuꞌ tropa porque xlaꞌ
tāꞌchihuīnaꞌncuꞌtun macstiꞌnaꞌj.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

18 Lāꞌ huan capitán lēꞌniꞌlh lāꞌ
huanilh huan xapuxcuꞌ:
—Huan tachīꞌn Pablo
quintaꞌsaniꞌlh lāꞌ quisquiꞌniꞌlh
que caꞌiclīminiꞌniꞌ huāꞌmāꞌ oꞌkxaꞌ.
Xlaꞌ tāꞌchihuīnaꞌncuꞌtunāniꞌ mat
macstiꞌnaꞌj.
19 Huan xapuxcuꞌ tropa
makachiꞌpalh huan oꞌkxaꞌ lāꞌ lēꞌlh
lacachunaꞌj lāꞌ kalhasquiꞌnīlh:
—¿Tuchū quihuanicuꞌtunaꞌ?
20 Lāꞌ huan oꞌkxaꞌ hualh:
—Huan israelitas
talacchihuīnaꞌnīꞌttzaꞌ que
natasquiꞌniꞌyāniꞌ que nalīpinaꞌ
lakalī huan Pablo aꞌnlhā tlahuacan
justicia. Natahuaniyāniꞌ que xlacaꞌn
lej xaꞌnca takalhasquiꞌnīcuꞌtun
Pablo. Pero xmān nataꞌaꞌkxokoyāniꞌ.
21 Tūꞌ cacākalhlakaꞌiꞌ. Xlacaꞌn más
de tuꞌpuꞌxam chiꞌxcuhuīꞌn aꞌntīn
takaꞌlhītīmāꞌna. Talītascaꞌjanīꞌt
lāꞌ nīn tuntūꞌ catitahuaꞌlh
lāꞌ nīn catitakoꞌtnūlh hasta
que tūꞌ natamaknī Pablo. Lāꞌ
chuhuaꞌj tacāxuiꞌlānaꞌtzaꞌ.
Xmān takaꞌlhīmāꞌniꞌ huiꞌx palh
namacapinaꞌ —hualh huan oꞌkxaꞌ.
22 Huan xapuxcuꞌ tropa huanilh:
—Nīn tintīꞌ tihuaniꞌyaꞌ palh
quimācaꞌtzīnīnīꞌtaꞌtzaꞌ huāꞌmāꞌ.
Lāꞌ macāꞌlh na ixchic huan oꞌkxaꞌ.

Lakmacāꞌnca Pablo con huan gobernador Félix

23 Huan xapuxcuꞌ tropa
cātaꞌsaniꞌlh kalhatuꞌ ixcapitán lāꞌ
cāhuanilh:
—Camācāxtit lakatuꞌ ciento
tropasnaꞌ lāꞌ tuꞌtumpuꞌxamacāuj
tropas kētōꞌlanaꞌnīꞌn lāꞌ lakatuꞌ
ciento aꞌntī natalēꞌn espada.
Nataxtuyāꞌtit maknaꞌjās tzīꞌsa lāꞌ
napināꞌtit nac Cesarea. 24 Lāꞌ nā
cacākētlaꞌpaꞌtit huan cahuāyujnuꞌ
aꞌntū nakētōꞌla Pablo. Chuntzaꞌ nīn
tuntūꞌ catipātleꞌkeniꞌlh Pablo lāꞌ
nalakchāꞌn huan gobernador Félix.
25 Lāꞌ huan xapuxcuꞌ tropa tzoꞌkli
kalhtin caꞌpsnat lāꞌ hualh:
26 "Quit, Claudio Lisias,
ictzoꞌknuniꞌyāniꞌ huiꞌx, gobernador
Félix, aꞌntī lej aꞌcnīniꞌniꞌcaꞌnaꞌ.
27 Huan israelitas tachiꞌpanīꞌt
huāꞌmāꞌ chiꞌxcuꞌ lāꞌ ixtacuīniꞌ
Pablo. Lāꞌ ixtamaknīmāꞌna aꞌxniꞌcaꞌ
icchāꞌlh quit con huan tropasnaꞌ.
Lāꞌ icmāpūtaxtūlh como iccaꞌtzīlh
que xlaꞌ ixtapaꞌksī nac Roma.
28 Quit xaꞌiccaꞌtzīcuꞌtun tuchū
ixpālacata ixtalēꞌksaꞌnīniꞌn. Uꞌtzaꞌ
iclīlēꞌlh aꞌnlhā tatlahua justicia
huan israelitas. 29 Lāꞌ tuncan
iccaꞌtzīlh que ixtalēꞌksaꞌnīniꞌn
por ixleycaꞌn israelitas. Nīn tuntūꞌ
laclēꞌn huāꞌmāꞌ para que tzē
namaknīcan o para que namānūcan
nac pūlāchīꞌn. 30 Aꞌxniꞌcaꞌ quit
iccaꞌtzīlh que huan israelitas
ixtalīlacchihuīnaꞌnīꞌttzaꞌ para
natamaknī, chu tuncan lacapalh
quit icmacāꞌniꞌchāniꞌ. Lāꞌ quit
iccāhuanilh aꞌntī ixtalēꞌksaꞌnīniꞌn
que catalēꞌksaꞌnīniꞌlh na milacapūn.
Xmān ūꞌtzaꞌ icuaniyāniꞌ".
31 Lāꞌ chuntzaꞌ aꞌnchī
ixcāhuanicanīꞌt, huan tropas
talēꞌlh Pablo lāꞌ līminca tzīꞌsa nac
xcānsipej Antípatris. 32 Lāꞌ ixlīlakalī
huan tropas tachimpā nac cuartel.
Xmān kētōꞌlanaꞌnīꞌn ixtatāꞌaꞌmāꞌna
Pablo. 33 Aꞌxniꞌcaꞌ tachāꞌlh nac
Cesarea, tamacamaxquīꞌlh
caꞌpsnat huan gobernador Félix
lāꞌ talīminiꞌlh Pablo na ixlacapūn.
34 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ huan gobernador

lakapūtleˈkekōˈlh huan caˈpsnat,
xlaˈ cākalhasquiˈnīlh lhachū xalaˈ
Pablo. Lāˈ tahuanilh que xlaˈ xalaˈ
nac estado de Cilicia. 35 Lāˈ Félix
huanilh Pablo:
—Naquihuaniˈyaˈ ixlīhuāk aˈxniˈcaˈ
natamin aˈntīn talēˈksaˈnīniˈnāniˈ.
Huan gobernador māchīˈnīniˈlh
Pablo na ixpalacio Herodes lāˈ
cāyāhuaca aˈntī natamaktakaˈlha.

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn Félix

24 Lāˈ ixlīlakaquitzis chiˈchiniˈ
chāˈlh nac Cesarea
huan Ananías aˈntī xamāpaˈksīniˈ
curasnaˈ. Lāˈ nā tachāˈlh makapitzīn
xanapuxcuˈnuˈ israelitas lāˈ kalhatin
ixkalhmaktāyanaˈcaˈn aˈntī
ixtacuīniˈ Tértulo. Talakaˈlh huan
gobernador Félix lāˈ talēˈksaˈnīniˈlh
Pablo.
2 Lāˈ aˈxniˈcaˈ līminca Pablo,
Tértulo tzuculh lēˈksaˈnīniˈn Pablo.
Huanilh Félix:
—Señor gobernador,
iccāmaxquīˈyāniˈ pāxcatcaˈtzī que
lej cāˈcaˈcsuaˈ quinaˈn icuiˈlānaˈuj.
Lāˈ huāˈ quixcānsipejcaˈn
mastzaˈ xatzey por ixpālacata
mintapāstacnaˈ. 3 Iccāmaxquīˈyāniˈ
pāxcatcaˈtzī huiˈx, señor
gobernador Félix, por aˈntū
pōˈktu quilāmaxquīˈyāuj
lakaxtim. 4 Lāˈ como tūˈ
icmāmakchuyīcuˈtunāniˈ āˈchulāˈ,
icsquiˈniˈyāniˈ caquintlahuaˈniˈ
talakalhuˈmān lāˈ caquinkaxpaˈtniˈ
macstiˈnaˈj. 5 Huāˈmāˈ chiˈxcuˈ
Pablo lej mājiclhuīˈnin. Lakachu
cācuccchaˈxa huan ixlīhuākcaˈn
israelitas. Lāˈ xlaˈ ūˈtzaˈ xapuxcuˈ
huan secta aˈntū huanican
nazarenos. 6 Lāˈ xlaˈ lactlahuacuˈtun
ixlītzey huan xakaˈtlaˈ
lītokpān. Quinaˈn icchiˈpauj
lāˈ xaˈiclacāxtlahuacuˈtunāuj
chuntzaˈ huaˈchi huan nac
quileycaˈn. 7 Pero huan Lisias,
aˈntī xapuxcuˈ tropa, maktanūlh
lāˈ lej līpalhaˈ quincāmaklhtīniˈ.
8 Lāˈ cāhuanilh que catalakminiˈ
huiˈx aˈntīn talēˈksaˈnīniˈn. Huiˈx
tzē nakalhasquiˈnīˈyaˈ lāˈ chuntzaˈ
nacaˈtzīyaˈ ixlīhuāk aˈntū ixpālacata
iclēˈksaˈnīniˈnāuj —hualh Tértulo.
9 Huan israelitas nā xlacaˈn
talēˈksaˈnīniˈlh lāˈ tahualh que
huāk stuˈncuaˈ aˈntū hualh Tértulo.
10 Huan gobernador macahuaniˈlh
Pablo para que cachihuīnaˈlh. Lāˈ
Pablo hualh:
—Quit iccaˈtzī que huiˈx juez de
huāˈmāˈ xcānsipej makāntzaˈ. Lāˈ
ūˈtzaˈ iclīpāxuhua naˈictamaktāya
na milacapūn. 11 Huiˈx tzē
nakalhasquiˈnīˈniˈnaˈ palh stuˈncuaˈ
que kaˈlhītzaˈ xmān lakacāujtuˈ
chiˈchiniˈ icquīlalh nac Jerusalén
icquītaquilhpūtaniˈlh Dios. 12 Lāˈ
nīn tintīˈ xaˈictāˈlāhuanimāˈ nīn
kalhatin aˈxniˈcaˈ quilaktzīˈnca
aˈntzaˈ. Tūˈ icmākēstokli
tachiˈxcuhuīˈt nac xakaˈtlaˈ
lītokpān, nīn na ixlītokpānnaˈcaˈn
israelitas, nīn nac Jerusalén.
13 Xlacaˈn tūla catitamāstūˈncli
aˈntū quintalīyāhualh. 14 Aˈntū
ixlīstuˈncuaˈ ūˈtzaˈ huāˈmāˈ: Quit
icmācāˈtanī ixDioscaˈn quinatātaˈnaˈ
chu aˈnchī huan xasāstiˈ līmāscaˈtīn
aˈntū xlacaˈn tahuani secta. Quit
ickalhlakaˈīˈ ixlīhuāk aˈntūn
tatzoˈkniˈ na ixtachihuīn Dios
aˈnlhā huanican ley lāˈ aˈnlhā
huanican profetas. 15 Chuntzaˈ

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

aˈnchī takalhlakaˈīˈ xlacaˈn nā
chuntzaˈ ickalhlakaˈīˈ quit que
Dios nacāmālakahuanīchoko
aˈntī xalactzey lāˈ nā aˈntī
xalaccaˈtzancaˈtzīnīˈn. 16 Lāˈ ūˈtzaˈ
iclīhuiˈlīlh naˈictlahua aˈntūn tzey
para que quit naˈiccaˈtzī que tūˈ
iclaclēˈniˈ nīn Dios nīn chiˈxcuhuīˈn.
17 ’Quit makat xaˈiclatlāˈhuan
makāntzaˈ lāˈ chuhuaˈj icmimpātzaˈ
na quixcānsipej para naˈicmāstāˈ
limosna lāˈ lēˈksajnaˈ. 18 Lāˈ
xmān huāˈmāˈ xaˈictlahuamāˈ lāˈ
makapitzīn israelitas xalanīˈn
nac Asia quintalaktzīˈlh nac
xakaˈtlaˈ lītokpān aˈxniˈcaˈ
ixquimpaˈlhcanīˈtcus. Tintīˈ lej
ixaˈnan. Lāˈ cāˈcaˈcsuaˈ ixuanīˈt.
19 Lāˈ palh xlacaˈn tapuhuan palh
quit ictlahuanīˈt catūhuā, ixtamilh
huāˈtzāˈ lāˈ ixquintalēˈksaˈnīniˈlh
na milacapūn. 20 Lāˈ catahualh
xlacaˈn aˈntī tahuiˈlānaˈ huāˈtzāˈ
palh takaksli aˈntūn tūˈ tzey
xaˈictlahuanīˈt aˈxniˈcaˈ quilēˈnca
na ixlacapūncaˈn ixpūchihuīnaˈnīˈn
israelitas. 21 Aˈntū xaˈictlahuanīˈt
ūˈtzaˈ huāˈmāˈ: Aˈxniˈcaˈ xaˈicuīˈ
con ūˈtunuˈn, iccāhuanilh lej
palhaˈ: “Chuhuaˈj huiˈxinaˈn
quilākalhasquiˈnīmāˈnauj porque
quit ickalhlakaˈīˈ que huan nīnīˈn
natalakahuanchoko”.
22 Félix lejtzaˈ xaˈnca ixcaˈtzīhuīˈ
ixlīmāscaˈtīncaˈn aˈntī ixtatāˈaˈn
Jesucristo. Lāˈ xlaˈ cālhcāniˈlh
āˈlakatin chiˈchiniˈ lāˈ cāhuanilh:
—Hasta aˈxniˈcaˈ namin Lisias
huan xapuxcuˈ tropa, hasta aˈxniˈcaˈ
naˈiclacāxtlahua huāˈmāˈ.
23 Lāˈ Félix maxquīˈlh talacasquiˈ
huan capitán que calēˈlh huan
Pablo tachīˈn lāˈ catlahuaniˈlh
talakalhuˈmān macstiˈnaˈj lāˈ
cacāmakxtekli talakmin ixamigos
para natatlahuaniˈ aˈntū xlaˈ
maclacasquiˈn.
24 Lāˈ lātmaˈj tachāˈlh Félix lāˈ
Drusila, ixpuscāt, aˈntī israelita
ixuanīˈt. Lāˈ Félix mātayīniˈlh
Pablo. Lāˈ Pablo cātāˈchihuīnaˈlh
aˈnchīn kalhlakaˈīˈcan Jesucristo.
25 Lāˈ cākalhachihuīnaˈniˈlh
aˈnchī xaˈnca līlatāˈkchokocan
lāˈ aˈnchī līhuiˈlīcan que tūla
catitlahuaca aˈntūn tūˈ tzey. Lāˈ
cākalhachihuīnaˈniˈlh aˈnchī Dios
najuzgarlī. Lāˈ Félix lej jicuaˈlh lāˈ
huanilh:
—Tzeytzaˈ. Chuhuaˈj
capit. Aˈxniˈcaˈ ickaˈlhī lugar
naˈicmātayīniˈmpalayāniˈ.
26 Lāˈ nā Félix ixpuhuan que
Pablo ixmaxquīˈlh tumīn para
que ixmakxtekca. Lāˈ ūˈtzaˈ lej
maklhūhuaˈ ixlīmātayīniˈn lāˈ
ixtāˈchihuīnaˈn. 27 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
tlahualh lakatuˈ cāˈta, Félix
taxtulh ixlīgobernador. Lāˈ
tanūlh ixlaktapalh aˈntī
ixtacuīniˈ Porcio Festo. Lāˈ Félix
ixcātlahuaniˈcuˈtun huan israelitas
lej kaˈtlaˈ talakalhuˈmān. Lāˈ ūˈtzaˈ
līmakxtekli huan Pablo tachīˈn.

Pablo na ixlacapūn Festo

25 Festo chāˈlh para natanū
ixlīgobernador. Lāˈ
ixlīlakatuˈtun chiˈchiniˈ taxtulh de
nac Cesarea lāˈ aˈlh nac Jerusalén.
2 Aˈntzaˈ huan xanapuxcuˈnuˈ
curasnaˈ lāˈ huan israelitas más
xalakaˈtlaˈn talēˈksaˈnīniˈlh
Pablo con Festo. 3 Lāˈ lej lhūhuaˈ
talakalhuˈmān tasquiˈniˈlh que
camātayīniˈlh Pablo nac Jerusalén.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

Xlaca'n ixtalīlacchihuīna'nī'ttza'
nataka'lhītī nac tej para natamaknī.
4 Festo cāhuanilh que Pablo
chī'canī'ta'ncha' nac Cesarea lā'
māni' ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza'
lacapalh. 5 Lā' cāhuanilh:
—Caquilātā'a'uj hui'xina'n a'ntī
ka'lhīyā'tit līmāpa'ksīn. Lā' palh
huā'mā' chi'xcu' tlahuanī't a'ntūn
tū' tzey, calē'ksa'nī'ni'ntit a'ntza'
—cāhuanilh.
6 Festo tachokolh nac Jerusalén
xmān lakatzeyan o lakacāuj
chi'chini' lā' a'mpā nac Cesarea.
Lā' ixlīlakalī tahuī'lh a'nlhā
ixtlahuacan justicia. Lā' mātayīni'lh
Pablo. 7 Lā' a'xni'ca' milh Pablo,
talītaxti'li'lh huan israelitas a'ntī
ixtaminī'ta'ncha' nac Jerusalén.
Lā' lej lhūhua' laka'tla'n catūhuā
ixtalē'ksa'nīni'n. Pero tūla
ixtamāstū'ncni' nīn tuntū'. 8 Pablo
ixtamaktāya lā' hualh:
—Quit tuntū' ictlahuanī't por
ixpālacata ixleyca'n israelitas.
Tuntū' ictlahuani'nī't huan xaka'tla'
lītokpān nīn huan xamāpa'ksīni'
nac Roma a'ntī huanican César —
cāhuanilh Pablo.
9 Lā' Festo xla' ixcātlahuani'cu'tun
huan israelitas lakatin
talakalhu'mān. Lā' ū'tza'
līkalhasqui'nīlh Pablo:
—¿Chā pincu'tuna' nac
Jerusalén para que a'ntza'
nalacāxtlahuani'ca'na' na
quilacapūn?
10 Lā' Pablo kalhtīni'lh:
—Quilākalhasqui'nīmā'nauj nac
huan pūchihuīn a'ntū māpa'ksī
César. Lā chuntza' xatzey. Quit
tuntū'yā catūhuā ko'hua'jua'
iccātlahuani'nī't huan israelitas.
Huā'mā' hui'x ca'tzīya'. 11 Palh
quit ictlahuanī't lakatin catūhuā
a'ntūn tzē naquilīmaknīcan,
caquimaknīca. Lā' palh tū' stu'ncua'
a'ntūn quintalīyāhua, tūla a'ntī
naquimacamāstā' con ū'tunu'n.
Icsqui'ni' César caquilacāxtlahualh.
12 Festo cātā'chihuīna'lh
ixmaktāyana'nī'n lā' tuncan xla'
huanilh Pablo:
—Hui'x squi'nī'ta' que César
ixlacāxtlahuani'ni'. Lā' ū'tza'
nalīla'kpina' César.

Pablo na ixlacapūn huan rey Agripa

13 Lā' ā'calīstān lā' tū' lātma'j
huan rey Agripa lā' Berenice,
ixpuscāt huan rey, talakchā'lh
Festo nac Cesarea. 14 A'ntza'
tatachokolh lātma'j. Lā' Festo
kalhachihuīna'ni'lh huan rey por
ixpālacata Pablo lā' hualh:
—A'tzā' tachī'n kalhatin
chi'xcu' a'ntī makxtekli Félix.
15 A'xni'ca' quit icquīlalh nac
Jerusalén, talē'ksa'nīni'lh con
quit huan xanapuxcu'nu' curasna'
lā' xanapuxcu'nu' israelitas.
Lā' quintasqui'ni'lh que quit
ca'icmāmaknīnīni'lh. 16 Quit
iccākalhtīlh que xapū'la huan
tachī'n calacan cacātā'chihuīna'lh
a'ntīn talē'ksa'nīni'n. Chuntza' tzē
natamaktāya. Lā' xmān chuntza'
tzē namaknīcan. Chuntza' pō'ktu
tatlahua huan pūchihuīna'nī'n
xalanī'n nac Roma. 17 A'xni'ca'
tachilh xlaca'n huā'tzā', quit tū'
ictakoxīlh. Ixlīlakalī ictahuī'lh
a'nlhā tlahuacan justicia. Lā'
icmātayīni'lh huan tachī'n
Pablo. 18 A'xni'ca' tatāyalh a'ntī
ixtalē'ksa'nīni'n, tū' talē'ksa'nīni'lh

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

aˈnchī quit xaˈicpuhuan. 19 Xmān
aˈntū ixtahuan por ūˈtzaˈ xmān
ixpālacata aˈntū takalhlakaˈīˈ
xlacaˈn lāˈ ixpālacata kalhatin
aˈntī ixtacuīniˈ Jesús aˈntī nīlh.
Lāˈ Pablo huan que lakahuan.
20 Como quit tūla xaˈiclacāxtlahua
huāˈmāˈ, ickalhasquiˈnīlh Pablo
palh aˈncuˈtun nac Jerusalén para
que aˈntzaˈ nalacāxtlahuacan.
21 Pero aˈxniˈcaˈ Pablo squiˈnli
que calacāxtlahualh César, huan
xamāpaˈksīniˈ nac Roma, quit
icmāpaˈksīniˈlh que catachokolh
tachīˈn hasta aˈxniˈcaˈ quit tzē
naˈiclakmacāˈn César.
22 Lāˈ Agripa huanilh Festo:
—Nā quit ickaxmatniˈcuˈtun
ixtachihuīn huāˈmāˈ chiˈxcuˈ.
Lāˈ kalhtīca:
—Lakalī nakaxpaˈtaˈ.
23 Lāˈ ixlīlakalī Agripa lāˈ Berenice
tamilh tzey tacāxyānaˈ lāˈ lej
cāˈaˈcnīniˈniˈca. Lāˈ tatanūlh nac
pūˈaˈctaˈsan lāˈ nā tatanūkōˈlh
xanapuxcuˈnuˈ tropa lāˈ huan
xalakaˈtlaˈn chiˈxcuhuīˈn. Lāˈ Festo
mātayīniˈlh Pablo. 24 Lāˈ Festo
hualh:
—Rey Agripa lāˈ milīhuākcaˈn
aˈntīn takēstoknīˈtaˈntit huāˈtzāˈ,
huiˈxinaˈn laktzīˈnāˈtit huāˈyā
chiˈxcuˈ Pablo. Lej quintasquiˈniˈlh,
ixpālacata huāˈmāˈ chiˈxcuˈ,
lhūhuaˈ israelitas xalaˈ nac
Jerusalén lāˈ xalaˈ āˈtzāˈ nac
Cesarea. Lāˈ lej palhaˈ tahualh
que canīlh. 25 Quit icpuhuan que
nīn tuntūˈ tlahuanīˈt para que
tzē namaknīcan. Lāˈ como xlaˈ
squiˈniˈlh que huan xamāpaˈksīniˈ
César calacāxtlahualh, quit
iclīhuiˈlīlh naˈiclakmacāˈn César.
26 Pero quit tuntūˈ ickaˈlhī aˈntū
lej tasquiˈnī naˈictzoˈknun por
ixpālacata huāˈ chiˈxcuˈ. Uˈtzaˈ
iclīlīmin na milacapūncaˈn
huiˈxinaˈn. Lāˈ más iclīmincuˈtun na
milacapūn huiˈx, rey Agripa, para
que nakalhasquiˈnīˈyaˈ. Chuntzaˈ
quit naˈiccaˈtzī aˈntū naˈictzoˈka.
27 ¿Chichū quit naˈiclīmacāˈn
kalhatin tachīˈn palh tūˈ iccaˈtzī
aˈntū līyāhuacan?

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn rey Agripa

26 Lāˈ Agripa huanilh Pablo:
—Chuhuaˈj tzē
natamaktāyaˈyaˈ.
Lāˈ Pablo chaˈxli ixmacan lāˈ
tzuculh tamaktāya lāˈ hualh:
2 —Rey Agripa, iclīpāxuhua
porque quit naˈictamaktāya na
milacapūn por ixpālacata ixlīhuāk
aˈntū quintalēˈksaˈnīniˈn israelitas.
3 Huiˈx xaˈnca lakapasaˈ ixlīhuāk
aˈnchī ixtalanāncaˈn israelitas
lāˈ nā aˈntūn talālīstaˈla. Lāˈ ūˈtzaˈ
iclīsquiˈniˈyāniˈ caquinkaxpaˈtniˈ
līlacatejtin.

Pablo cāhuanilh aˈnchī ixlīlatlāˈhuan aˈxniˈca tūnaˈj ixkalhlakaˈīˈ

4 ’Ixlīhuākcaˈn israelitas
tacaˈtzīkōˈ aˈnchī, desde
quilīkaˈhuaˈchu, xaˈiclīlatlāˈhuan
nac Jerusalén lāˈ nā
ixlaclhpuˈnancaˈn israelitas.
5 Xlacaˈn tacaˈtzī lāˈ, palh
tahuancuˈtun, tzē natamālacstūˈnca
que makāntzaˈ quit fariseo
xaˈicuanīˈt. Huan fariseosnuˈ,
xlacaˈn takaˈlhī ixleycaˈn līhuaˈcaˈ
más xapalhaˈ que ixlīhuākcaˈn
aˈntīn tamakstāla huaˈchi israelitas.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

6 Chuhuaꞌj quinkalhasquiꞌnīmāꞌca
porque quit ickalhlakaꞌīꞌ que
Dios nacāmālakahuanīchoko
huan nīnīꞌn chuntzaꞌ huaꞌchi
Dios cāhuanilh quinapapnaꞌcaꞌn.
7 Quinaꞌn, israelitas,
īꞌxūꞌyātāꞌnatnaꞌcaꞌn huan
kalhacāujtuꞌ lītāꞌtimīn aꞌntī
ixoꞌkxaꞌn Israel ixtahuanīꞌt. Lāꞌ
quilīhuākcaꞌn ickalhlakaꞌīꞌyāuj que
Dios natlōkentaxtū aꞌntū hualh. Lāꞌ
ūꞌtzaꞌ iclīmācāꞌtanīyāuj Dios de
tzīꞌsa lāꞌ tuncuj. Icuaniyāniꞌ, rey
Agripa, nā quit ickalhlakaꞌīꞌ que
Dios natlōkentaxtū aꞌntū hualh. Lāꞌ
ūꞌtzaꞌ ixpālacata quintalēꞌksaꞌnīniꞌn
huan israelitas. 8 Lāꞌ ¿aꞌchīꞌ
huiꞌxinaꞌn tūꞌ kalhlakaꞌīꞌyāꞌtit que
Dios tzē namālakahuanīchoko
huan nīnīꞌn?

Pablo cāhuanilh aꞌnchī ixcāmacaputza aꞌntī ixtakalhlakaꞌīꞌ

9 ’Xapūꞌla quit xaꞌicpuhuan
que lej lhūhuaꞌ catūhuā
xaꞌiccātlahuaniꞌlh aꞌntī ixtastālaniꞌ
Jesús xalaꞌ nac Nazaret. 10 Lāꞌ
chuntzaꞌ ictlahualh nac Jerusalén.
Huan xanapuxcuꞌnuꞌ curas
quintamaxquīꞌlh līmāpaꞌksīn.
Lāꞌ chuntzaꞌ xaꞌiccāmānū
nac pūlāchīꞌn lhūhuaꞌ aꞌntī
ixtastālaniꞌ Jesús. Lāꞌ nā
quit chu xaꞌiclīcaꞌtzī aꞌxniꞌcaꞌ
ixcāmaknīcan. 11 Lāꞌ maklhūhuaꞌ
quit xaꞌiccāmāpātīnī lāꞌ chuntzaꞌ
quit xaꞌiccāmāmakxtekēcuꞌtun
aꞌnchī ixtakalhlakaꞌīꞌnīꞌt Jesús.
Chuntzaꞌ xaꞌictlahua quit na
ixlīhuāk ixlītokpānnaꞌcaꞌn
israelitas. Lej ixquintamakāꞌkchāꞌn
lāꞌ xaꞌiccāmacaputza hasta na
īꞌxcānsipejniꞌcaꞌn makatiyātīꞌn.

Pablo cāhuanilh aꞌnchī tzuculh tapaꞌksī con Cristo

Hch. 9.1-19; 22.6-16

12 ’Lāꞌ ūꞌtzaꞌ huāꞌmāꞌ
ixpālacata xaꞌiclīꞌaꞌmāꞌ nac
Damasco. Huan xanapuxcuꞌnuꞌ
curas ixquintamaxquīꞌnīꞌt
līmāpaꞌksīn lāꞌ talacasquiꞌ lāꞌ
ūꞌtzaꞌ tzē xaꞌiccālīmacaputza.
13 Lāꞌ naꞌicuaniyāniꞌ huiꞌx, rey,
aꞌntū quimpātleꞌkeniꞌlh. Lāꞌ
huaꞌchi tastuꞌnūta aꞌxniꞌcaꞌ
xaꞌictlāꞌhuantēlha, quit iclaktzīꞌlh
lakatin xkakanaꞌ aꞌntū minchaꞌ
nac aꞌkapūn. Xlaꞌ más xkaka que
chiꞌchiniꞌ. Quilītamacxtiꞌliꞌlh quit
lāꞌ nā aꞌntī ixquintatāꞌaꞌmāꞌna. 14 Lāꞌ
quilīhuākcaꞌn icaꞌkāꞌnui nac tiꞌyaꞌt.
Lāꞌ ickaxmatli lakatin tachihuīn
aꞌntū quihuanilh ixtachihuīn
hebreo: “Saulo, Saulo, ¿aꞌchīꞌ
quimacaputzayaꞌ? Chu tlakaj
quintāꞌlaꞌtlaꞌhuaꞌyaꞌ. Huiꞌx huaꞌchi
lakatin cahuāyuj aꞌxniꞌcaꞌ chiꞌnta
huan quiꞌhuiꞌ aꞌntū lītlakalēꞌncan”.
15 Lāꞌ quit icualh: “¿Tichū huiꞌx,
Māpaꞌksīniꞌ?” Lāꞌ huan Māpaꞌksīniꞌ
quihuanilh: “Quit Jesús aꞌntī huiꞌx
macaputzayaꞌ. 16 Catāꞌkaquiꞌ lāꞌ
catāyaꞌ. Quit ictasuꞌniꞌmāꞌniꞌ huiꞌx
porque quit iclacsacnīꞌtaꞌniꞌ para
que naquintāꞌscuja lāꞌ nacāhuaꞌniꞌyaꞌ
āꞌmakapitzīn aꞌnchī iclītasuꞌniꞌniꞌ
lāꞌ aꞌnchī naꞌiclītasuꞌyuniꞌyāniꞌ.
17 Naꞌicmāpūtaxtūyāniꞌ de
huan israelitas lāꞌ nā aꞌntīn tūꞌ
israelitas aꞌnlhā naꞌicmacāꞌnāniꞌ.
18 Naꞌiccāmacāꞌniꞌyāniꞌ para que
nā xlacaꞌn natalacahuānaꞌn lāꞌ
natataxtu de aꞌnlhā cāꞌpucsuaꞌ lāꞌ
chuntzaꞌ natalatāꞌkchoko de aꞌnlhā
xkaka lāꞌ para que natapūtaxtu na

ixlīmāpaꞌksīn koꞌtiꞌtiꞌ lāꞌ natastālaniꞌ
Dios. Quit naꞌiccāmacāꞌniꞌyāniꞌ
para que naquintakalhlakaꞌīꞌ
quit lāꞌ chuntzaꞌ ixtalaclēꞌiꞌcaꞌn
nacāmāsputūnuꞌniꞌcan lāꞌ nā xlacaꞌn
nacātlahuacan lej xalacuan huaꞌchi
ixlīhuākcaꞌn aꞌntī quintakalhlakaꞌīꞌ
quit", chuntzaꞌ quihuanilh huan
Māpaꞌksīniꞌ Jesús.

Pablo aꞌkahuānaꞌniꞌlh Māpaꞌksīniꞌ Jesús

19 'Uꞌtzaꞌ huāꞌmāꞌ icuaniyāniꞌ,
rey Agripa. Quit icaꞌkahuānaꞌniꞌlh
aꞌntū quihuanilh Māpaꞌksīniꞌ
xalaꞌ nac aꞌkapūn aꞌxniꞌcaꞌ
quintasuꞌniꞌlh. 20 Quit xapūꞌla
iccākalhachihuīnaꞌniꞌlh xalanīꞌn
nac Damasco lāꞌ āꞌcalīstān
xalanīꞌn nac Jerusalén lāꞌ ixlīhuāk
xalanīꞌn huan nac estado de
Judea. Lāꞌ nā xaꞌiccāhuani aꞌntīn
tūꞌ israelitas: "Caxtāpalīꞌtit
mintapāstacnaꞌcaꞌn lāꞌ castālaniꞌtit
Dios lāꞌ nā chuntzaꞌ catahuiꞌlaꞌtit
huaꞌchi aꞌntīn taxtāpalīnīꞌt
ixtapāstacnaꞌcaꞌn", xaꞌiccāhuani.
21 Lāꞌ ūꞌtzaꞌ quintalīchiꞌpalh huan
israelitas nac xakaꞌtlaꞌ lītokpān
lāꞌ ixquintamaknīcuꞌtun. 22 Hasta
chuhuaꞌj Dios quimaktāyanīꞌt. Lāꞌ
ūꞌtzaꞌ iccālīhuanicus ixtachihuīn
Dios ixlīhuākcaꞌn xalactzinaꞌj lāꞌ
xalakaꞌtlaꞌn. Lāꞌ xmān iclīchihuīnaꞌn
aꞌntū māsuꞌyulh Moisés makāntzaꞌ
lāꞌ aꞌntū tahualh huan aꞌctaꞌsanaꞌnīꞌn
que napātleꞌke. 23 Xlacaꞌn tahualh
que tasquiꞌnī que napātīniꞌn Cristo
lāꞌ nanī lāꞌ māniꞌ ūꞌtzaꞌ aꞌntī xapūꞌla
nalakahuanchoko, lāꞌ chuntzaꞌ
nacāmācaꞌtzīnīcan aꞌntū ixlīstuꞌncuaꞌ
huan israelitas lāꞌ nā aꞌntīn tūꞌ
israelitas.

Pablo ixmākalhlakaꞌīꞌnīcuꞌtun Agripa

24 Lāꞌ chuntzaꞌ Pablo lītamaktāyalh.
Lāꞌ Festo hualh lej palhaꞌ:
—¡Huiꞌx chuyaꞌyaꞌ, Pablo! Lej
lhūhuaꞌ scaꞌtnīꞌtaꞌ. Lāꞌ ūꞌtzaꞌ
līmakachuyaꞌyāniꞌ.
25 Lāꞌ Pablo kalhtīniꞌlh:
—Quit tūꞌ icchuya, Festo. Lāꞌ quit
stuꞌncuaꞌ aꞌntū icuan. 26 Huan rey
Agripa nā xlaꞌ lakapasa huāꞌmāꞌ. Lāꞌ
ūꞌtzaꞌ iclīchihuīnaꞌn na ixlacapūn
lāꞌ tūꞌ iclacapuhuan. Quit lej xaꞌnca
iccaꞌtzīhuīꞌ que nā xlaꞌ caꞌtzīkōꞌ
huāꞌmāꞌ. Quit icchihuīnaꞌn aꞌntūn
tūꞌ tlahuacanīꞌt cāꞌtzēꞌk. 27 ¿Chā
huiꞌx, rey Agripa, aꞌkaꞌīꞌyaꞌ aꞌntūn
tahualh huan aꞌctaꞌsanaꞌnīꞌn
xalanīꞌn makāntzaꞌ? Quit iccaꞌtzī
que kalhlakaꞌīꞌyaꞌ.
28 Lāꞌ Agripa huanilh Pablo:
—Con macstiꞌnaꞌj
tachihuīn puhuaꞌnaꞌ palh
naquimākalhlakaꞌīꞌnīꞌyaꞌ.
29 Lāꞌ Pablo hualh:
—Aꞌyuj macstiꞌnaꞌj, aꞌyuj lhūhuaꞌ
tachihuīn, iclacasquiꞌn que huiꞌx
calaꞌt huaꞌchi quit. Lāꞌ catalakōꞌlh
huaꞌchi quit ixlīhuākcaꞌn aꞌntīn
quintakaxmatniꞌmāꞌna chuhuaꞌj.
Xmān tūꞌ cacāmacachīꞌca huaꞌchi
quit —hualh Pablo.
30 Lāꞌ tatāyakōꞌlh ixlīhuākcaꞌn,
huan rey lāꞌ huan gobernador
lāꞌ Berenice lāꞌ ixlīhuākcaꞌn aꞌntī
ixtatāꞌhuiꞌlānaꞌ. 31 Tatatampūxtulh
lacachunaꞌj lāꞌ talāhuanilh:
—Huāꞌmāꞌ chiꞌxcuꞌ nīn tuntūꞌ tlahua
para que tzē namaknīcan o nachīꞌcan.
32 Lāꞌ Agripa huanilh Festo:
—Palh huāꞌmāꞌ chiꞌxcuꞌ tūꞌ
īꞌsquiꞌnli nalacāxtlahua César,
quinaꞌn tzē ixmakxtekui.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

Macāꞌnca Pablo nac Roma

27 Lāꞌ aꞌxniꞌcaꞌ pāstacca
naquincātamacāꞌnāniꞌ
nac Italia, tamacamāstāꞌlh Pablo
lāꞌ āꞌmakapitzīn tachīꞌnīꞌn con
kalhatin capitán aꞌntī ixtacuīniꞌ
Julio. Xlaꞌ ixmāpaꞌksī huan
batallón aꞌntū huanican Augusto.
2 Ictojōuj nac lakatin barco xalaꞌ
nac Adramitio. Huāꞌmāꞌ barco
ixtētāyacuꞌtun nac makapitzīn
xcānsipejniꞌ nac Asia aꞌnlhā
ixpūjaxniꞌ barco. Lāꞌ quincātāꞌaꞌniꞌ
Aristarco xalaꞌ nac Tesalónica,
lakatin xcānsipej nac Macedonia.
3 Lāꞌ ixlīlakalī icchāꞌuj nac Sidón
aꞌnlhā ixpūjaxniꞌ barco. Lāꞌ Julio lej
tzeyā chiꞌxcuꞌ ixuanīꞌt con Pablo lāꞌ
makxtekli que cālakaꞌlh ixamigos.
Xlacaꞌn tatlahuaniꞌlh aꞌntū
ixmaclacasquiꞌn. 4 Lāꞌ āꞌmaktin
icaꞌmpalauj nac barco. Huan ūꞌniꞌ
lej palhaꞌ quincāpāxtokniꞌ. Lāꞌ
ūꞌtzaꞌ iclīpātleꞌkeuj na ixpāxtūn
Chipre aꞌntū pītzinaꞌj tiꞌyaꞌt na
ixpuꞌnan mar. Aꞌntzaꞌ tūꞌ lej
palhaꞌ ixquincāsnokāniꞌ huan
ūꞌniꞌ. 5 Aꞌcalīstān icpūꞌaꞌuj huan
barco pajtzu na ixquilhtūn aꞌnlhā
huanican Cilicia lāꞌ Panfilia. Lāꞌ
icchāꞌuj nac Mira, lakatin xcānsipej
nac estado de Licia.
6 Aꞌntzaꞌ kaksli huan capitán
lakatin barco xalaꞌ nac Alejandría
aꞌntū ixaꞌmāꞌ nac Italia. Lāꞌ
quincāmojōpalaniꞌ huan āꞌlakatin
barco. Lāꞌ ūꞌtzaꞌ icpūꞌaꞌmpalauj.
7 Xaꞌicaꞌmāꞌnauj lej lacatzucu
lātmaꞌj lāꞌ jicslīhuaꞌ iclīchāꞌuj
ixpajtzu Gnido. Lāꞌ huan ūꞌniꞌ
quincāmāmakchuyīniꞌ lāꞌ ūꞌtzaꞌ
iclīpātleꞌkepalauj ixpajtzu Salmón
na ixpāxtūn Creta aꞌntū pītzinaꞌj
tiꞌyaꞌt ixpuꞌnan mar. Aꞌntzaꞌ tūꞌ lej
palhaꞌ ixquincāsnokāniꞌ huan ūꞌniꞌ.
8 Lāꞌ jicslīhuaꞌ xaꞌictētaxtumāꞌnauj
ixpajtzu Creta. Icchāꞌuj nac Buenos
Puertos, ixpajtzu huan xcānsipej
Lasea.
9 Lejtzaꞌ makān xaꞌictakoxīnīꞌtaꞌuj
lāꞌ ixmimāꞌtzaꞌ huan cāꞌlonkniꞌ. Lāꞌ
ūꞌtzaꞌ lej ixlījicuaꞌncan ixpūꞌaꞌncan
huan barco. Lāꞌ Pablo cāmaxquīꞌlh
tapāstacnaꞌ 10 lāꞌ cāhuanilh:
—Chiꞌxcuhuīꞌn, quit icpuhuan
palh āꞌchulāꞌ naꞌaꞌnāuj, catūhuā
naquincālaniꞌyāniꞌ lāꞌ lej lhūhuaꞌ
namakasputāuj. Namakasputāuj
huāꞌ barco lāꞌ huāꞌ tacuꞌcaꞌ lāꞌ nā
quinaꞌn nanīyāuj.
11 Pero huan capitán
tūꞌ aꞌkahuānaꞌniꞌlh Pablo.
Cāꞌaꞌkahuānaꞌniꞌlh huan piloto
lāꞌ huan ixtēcuꞌ barco. 12 Lāꞌ
aꞌntzaꞌ tūla māchokocan barco
aꞌxniꞌcaꞌ ixlonknuꞌn. Lāꞌ ūꞌtzaꞌ huan
ixtalhūhuāꞌt talīhualh:
—Cāhui āꞌchulāꞌ.
Ixtapuhuan palh tzē cahuā
ixtachāꞌlh nac Fenice, lakatin
xcānsipej nac Creta. Lāꞌ nac Fenice
aꞌnlhā ixpūjaxniꞌ barco lacaꞌaꞌhuīꞌ
nac noroeste lāꞌ nac suroeste.
Aꞌntzaꞌ ixtapuhuan ixtatachokolh
aꞌxniꞌcaꞌ ixlonknuꞌlh.

Huan ūꞌniꞌ snoꞌkmaxquīꞌlh xcān huan barco

13 Aꞌxniꞌcaꞌ tzuculh ūꞌnun
macstiꞌnaꞌj de nac sur, tapuhuampā
que tzētzaꞌ nataꞌaꞌmpala.
Lāꞌ tatzucupā taꞌaꞌn lāꞌ
ixtatētaxtumāꞌna ixpajtzu huan
pītzinaꞌj tiꞌyaꞌt aꞌntū huanican
Creta. 14 Lāꞌ lacapalh milh lakatin

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

palhaꞌ ūꞌniꞌ aꞌntū ixuanican
Nordeste. 15 Lāꞌ huan ūꞌniꞌ
snoꞌkmaxquīꞌlh xcān huan barco
lāꞌ tūꞌ quincāmakxtekniꞌ naꞌicaꞌnāuj
aꞌnlhā xaꞌicaꞌncuꞌtumāꞌnauj. Lāꞌ
tūlalhtzaꞌ ixtlahuacan nīn tuntūꞌ.
Lāꞌ chuxalhā quincālēꞌniꞌ huan
ūꞌniꞌ. 16 Ictētaxtūj na ixpajtzu
lakatin pītzinaꞌj tiꞌyaꞌt ixtacuīniꞌ
Clauda. Lāꞌ aꞌntzaꞌ tūꞌtzaꞌ lej palhaꞌ
ixquincāsnoꞌkāniꞌ huan ūꞌniꞌ. Lāꞌ
jicslīhuaꞌ icstancacuꞌtūj huan pāti
aꞌntū xaꞌicstancalīmināuj. 17 Lāꞌ
aꞌxniꞌcaꞌ ixmojōcanīꞌttzaꞌ huan
pāti nac barco, chāꞌxpāchīꞌca huan
barco. Ixtajicuaꞌn porque lasāꞌ
ixaꞌksatāyalh huan nac cāꞌcucujnuꞌ
aꞌntū ixtacuīniꞌ Sirte. Lāꞌ ūꞌtzaꞌ
talīmāyujūlh huan xaluꞌxuꞌ barco
aꞌntū ixlīsnoꞌklēꞌn ūꞌniꞌ huan barco.
Lāꞌ chuntzaꞌ lakachu quincālēꞌniꞌ
huan ūꞌniꞌ. 18 Lāꞌ ixlīlakalī huan
xasipej mar lāꞌ huan ūꞌniꞌ lej
palhaꞌ snoꞌkli huan barco. Lāꞌ
ūꞌtzaꞌ tatzuculh talīmakaꞌn huan
tacuꞌcaꞌ nac mar. Lāꞌ chuntzaꞌ
tūꞌtzaꞌ lej tziꞌncalh huan barco.
19 Lāꞌ ixlīlakalī huampala
icmakaꞌuj con quimacancaꞌn
ixmaclacasquiꞌ xalaꞌ na ixchakān
barco. 20 Lakalhūhuaꞌ chiꞌchiniꞌ
pātleꞌkelh lāꞌ tūꞌ iclaktzīꞌuj chiꞌchiniꞌ
nīn staꞌcu. Lāꞌ huan ūꞌniꞌ lejcus
palhaꞌ īꞌsnoꞌkmāꞌ huan barco. Lāꞌ
ūꞌtzaꞌ xaꞌiclīpuhuanāuj que tūlatzaꞌ
xaꞌicpūtaxtūj quinaꞌn.

21 Lāꞌ makāntzaꞌ tūꞌ
xaꞌicuāꞌyanīꞌtaꞌuj. Lāꞌ Pablo tāyalh
na ixlaclhpuꞌnancaꞌn lāꞌ hualh:

—Chiꞌxcuhuīꞌn, ixquilākaxmatniꞌuj.
Palh tūꞌ ixtaxtuchāuj nac Creta,
tū ixquincāpātleꞌkeniꞌniꞌ huāꞌmāꞌ
lījicuaꞌ lāꞌ nīn tuntūꞌ ixmakasputui.
22 Chuhuaꞌj, tūꞌ calakaputzatit.
Huiꞌxinaꞌn nīn chāꞌtin catinīlh,
aꞌyuj casputli huāꞌ barco. 23 Kōtan
tzīꞌsa quit quintasuꞌniꞌlh kalhatin
ángel aꞌntī Dios macamilh. Huāꞌmāꞌ
Dios ūꞌtzaꞌ aꞌntī quimāpaꞌksī
lāꞌ aꞌntī ictāꞌscuja. 24 Lāꞌ huan
ángel quihuanilh: “Huiꞌx, Pablo,
tūꞌ cajiꞌcuaꞌ. Lej tasquiꞌnī huiꞌx
nalakpinaꞌ César. Lāꞌ por
mimpālacata, Dios nacāmāpūtaxtū
ixlīhuākcaꞌn aꞌntīn tatojōmāꞌna con
huiꞌx nac barco”, quihuanilh huan
ángel. 25 Lāꞌ chuhuaꞌj, chiꞌxcuhuīꞌn,
tūꞌ calakaputzatit. Quit iclīpāhuan
Dios. Lāꞌ quit icuan chuntzaꞌ nala
aꞌnchīn quihuanica. 26 Tasquiꞌnī
nachāꞌnāuj nac lakatin pītzinaꞌj
tiꞌyaꞌt ixpuꞌnan mar —hualh Pablo.

27 Lāꞌ lakacāujtāꞌtiꞌ chiꞌchiniꞌ
ixlanīꞌt palhaꞌ ūꞌniꞌ. Lāꞌ huaꞌchi
iꞌtāt tzīꞌsa huan barco lakachu
ixlēꞌn huan xasipej mar aꞌntū
huanican Adria. Lāꞌ huan
marineros tapuhualh que tzēlasāꞌ
ixtatapajtzūmāꞌna nac lakatin
tiꞌyaꞌt. 28 Talhcālh ixlīpūlhmāꞌn
huan xcān lāꞌ puꞌxamacāujchāxan
metro ixuanīꞌt. Lāꞌ lacachunaꞌj
huampala chu talhcāpā lāꞌ
xmāntzaꞌ puꞌxamatojon metro
ixuanīꞌt. 29 Ixtajicuaꞌn que tzēlasāꞌ
ixtalaknūlh huan barco nac
cāꞌchihuixniꞌ. Lāꞌ ūꞌtzaꞌ talīmojōlh
nac xcān lakatāꞌtiꞌ xalactzinca
xalaꞌ na ixkēn huan barco
lāꞌ chuntzaꞌ tzēn talīyāhualh
huan barco. Lāꞌ takaꞌlhīlh hasta
aꞌxniꞌcaꞌ tuncuīlh. 30 Huan
marineros ixtamāyujūmāꞌna
huan pāti. Ixtatasuꞌyu aꞌnchī
ixtamojōmāꞌnampā nac xcān
huan xalactzinca xalaꞌ na ixquiniꞌ

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

barco aˈntū nalītāya huan barco.
Pero xmān taˈaˈkxokonuˈlh.
Ixtapūtzāˈlacuˈtun nac pāti. 31 Lāˈ
Pablo cāhuanilh huan capitán lāˈ
huan tropasnaˈ:
—Palh huan tamāˈna chiˈxcuhuīˈn
tūˈ natatachoko nac barco,
huiˈxinaˈn tūlalhtzaˈ catipūtaxtutit.
32 Lāˈ chu tuncan huan tropasnaˈ
tacāˈtuˈcxli huan tasiuj aˈntū
tapūmāyujūlh huan pāti. Lāˈ
tamacamінchaˈ nac xcān.
33 Lāˈ aˈxniˈcaˈ ixtuncuīmāˈtzaˈ,
Pablo cāhuanilh ixlīhuākcaˈn que
catahuāˈyalh macstiˈnaˈj. Cāhuanilh:
—Tlahualhtzaˈ lakacāujtāˈtiˈ
chiˈchiniˈ lāˈ tūˈ huāˈyaˈnīˈtaˈntit lāˈ
tūˈ lhtatanīˈtaˈntit. 34 Iccāhuaniyāniˈ
cahuāˈyaˈntit lāˈ chuntzaˈ
natliˈhuiˈquināˈtit. Nīn chāˈtin de
huiˈxinaˈn catimakasputtit nīn
kantin miyaˈjcaˈn.
35 Aˈxniˈcaˈ huankōˈlh huāˈmāˈ,
Pablo tayalh pāntzi lāˈ maxquīˈlh
pāxcatcaˈtzī Dios na ixlacapūncaˈn
ixlīhuākcaˈn lāˈ cheˈkelh lāˈ tzuculh
huāˈyan. 36 Lāˈ ixlīhuākcaˈn
tūˈtzaˈ ixtalakaputza lāˈ nā
tahuāˈyalh. 37 Quinaˈn quilīhuākcaˈn
xaˈicuanīˈtaˈuj lakatuˈ ciento
āˈtuˈtumpuˈxamacāujchāxan
aˈntī xaˈictajōmāˈnauj nac barco.
38 Lāˈ aˈxniˈcaˈ ixtahuāˈyanīˈttzaˈ,
tatamakajūlh trigo nac mar lāˈ
chuntzaˈ tūˈtzaˈ lej ixtzincan huan
barco.

Huan barco laclalh

39 Lāˈ aˈxniˈcaˈ tuncuīlh, huan
marinerosnuˈ tūˈ ixtalakapasnaˈn
huanmāˈ tiˈyaˈt. Talaktzīˈlh lakatin
ixmacan mar lāˈ ixkaˈlhī cucuj.
Lāˈ titapuhualh palh tzē cahuā
ixtamāpajtzūlh aˈntzaˈ huan barco.
40 Lāˈ tacāˈtuˈcxli huan tasiuj
lāˈ chuntzaˈ tachokolh nac mar
huan xalactzinca lāˈ chuntzaˈ tzēn
taxakāˈlīlh huan barco. Taxlaˈjalh
huan ixtasiuj ixlēkosnuˈ huan
barco. Lāˈ tachaˈxli huan luˈxuˈ xalaˈ
ixquiniˈ barco para que chuntzaˈ
natampiˈtaˈlēˈn huan ūˈniˈ. Lāˈ huan
barco tzuculh aˈn nac tiˈyaˈt. 41 Lāˈ
talaknūlh nac lakatin cāˈcucujnuˈ.
Lāˈ ixquiniˈ barco aˈksātāyalh lāˈ
tūlalhtzaˈ taxakāˈlīlh. Lāˈ huan
ixlīsnūˈn huan xcān mālakuanīlh
ixkēn huan barco. 42 Huan tropasnaˈ
ixtamaknīcuˈtun huan tachīˈnīˈn
para que chuntzaˈ nīn chāˈtin
naxiquihuāˈtnatacuta de nac mar
lāˈ chuntzaˈ tzē natatzāˈla. 43 Pero
huan capitán ixmāpūtaxtūcuˈtun
Pablo. Lāˈ ūˈtzaˈ tūˈ līmakxtekli
nacāmaknīcan. Cāmāpaˈksīlh aˈntīn
tzē ixtaxiquihuāˈtnan, xapūˈla
catatojōlh nac xcān lāˈ cataˈaˈlh
nac tiˈyaˈt. 44 Lāˈ māpaˈksīniˈlh que
makapitzīn catapūtacutli lhtaˈcaˈlaˈ
lāˈ makapitzīn catapūtacutli
xalacpītzin de huan barco. Lāˈ
chuntzaˈ tatacutkōˈlh nac xcān lāˈ
tapūtaxtukōˈlh ixlīhuākcaˈn.

Pablo nac Malta

28 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
xaˈicpūtaxtunīˈtaˈujtzaˈ,
iccaˈtzīuj que huan pītzinaˈj
tiˈyaˈt ixtacuīniˈ Malta. 2 Xalanīˈn
aˈntzaˈ lej quincātalakalhuˈmaniˈ.
Lāˈ como ixlamāˈ xcān lāˈ
ixlonknuˈn, tahuiˈlīlh macscut.
Lāˈ quincātahuaniniˈ caˈicskōˈnui.
3 Pablo putzalh makxpātin quiˈhuiˈ.
Lāˈ aˈxniˈcaˈ ixmāpūˈcuˈtumāˈ nac
macscut, taxtuchi lakatin lūhuaˈ

tzāˈlatēlha de nac macscut lāˈ
macaxcalh na ixmacan Pablo. 4 Lāˈ
aˈxniˈcaˈ huan xalanīˈn nac Malta
talaktzīˈlh huan lūhuaˈ aˈnchī
ixaˈkanūhuaˈcaˈ na ixmacan Pablo,
talāhuanilh:
—Lāˈ stuˈncuaˈ huāˈmāˈ chiˈxcuˈ
maknīniˈ. Lāˈ aˈyuj pūtaxtulh nac
mar, tasquiˈnī nanī para namāpala
con Dios.
5 Pablo tincxmakaˈlh huan
lūhuaˈ nac macscut lāˈ nīn tuntūˈ
pātleˈkeniˈlh. 6 Xlacaˈn ixtapuhuan
palh ixcuˈnli aˈnlhā īˈxcanīˈt huan
lūhuaˈ o palh ixaˈkāˈlh xanīn. Lej
makān takaˈlhīlh. Lāˈ aˈxniˈcaˈ
talaktzīˈlh que nīn tuntūˈ laniˈlh, lāˈ
tapuhuampā lāˈ talāhuanilh:
—Chōˈla ūˈtzaˈ kalhatin dios
huāˈmāˈ chiˈxcuˈ.
7 Lāˈ pajtzu ixuīˈ ixtiˈyaˈt huan
xapuxcuˈ chiˈxcuˈ xalaˈ nac Malta.
Xlaˈ ixuanican Publio. Uˈtzaˈ
quincāmāchokoniˈ na ixchic
lakatuˈtun chiˈchiniˈ lāˈ lej lhūhuaˈ
quincātlahuaniˈniˈ aˈntūn tzey.
8 Huan ixtātaˈ Publio ixmāˈ nac
tamaˈ lāˈ ixkaˈlhī tachiˈchīxniˈ lāˈ
takaˈlhniˈtanti. Pablo lakaˈlh lāˈ
orarlīlh lāˈ māˈcaˈniˈlh ixmacan lāˈ
mātzeyīlh. 9 Lāˈ aˈxniˈcaˈ pātleˈkelh
huāˈmāˈ, tamilh āˈmakapitzīn
huampala īˈtzaˈcaˈnīˈn aˈntī
ixtahuiˈlānaˈ nac Malta. Lāˈ nā
cāmātzeyīca. 10 Lāˈ lhūhuaˈ lēˈksajnaˈ
quincātamaxquīˈniˈ. Lāˈ aˈxniˈcaˈ
ictaxtūj, ūˈtunuˈn tamānūlh nac
barco aˈntū icmaclacasquīˈnāuj.

Pablo chāˈlh nac Roma

11 Lāˈ ixlīlakatuˈtun mālhcuyuˈ
icpūˈaˈuj lakatin barco aˈntū
ixtachokonīˈt na ixpajtzu Malta
ixlīhuāk huan cāˈlonkniˈ. Huan
barco xlaˈ xalaˈ nac xcānsipej
Alejandría. Lāˈ ixyāhuaniˈcanīˈt
nac barco ixlīlakapascan aˈntū
lakatuˈ ídolo aˈntū ixuanican Cástor
lāˈ Pólux. 12 Icchāˈuj nac Siracusa
lāˈ aˈntzaˈ ictachokouj tuˈtumaˈj.
13 Aˈntzaˈ ictaxtūj lāˈ tūlalh stuˈnc
icaˈuj. Aˈcalīstān icchāˈuj nac Regio.
Lāˈ ixlīlakalī lalh ūˈniˈ xalaˈ nac
sur. Lāˈ ixlītuˈmaˈj icchāˈuj nac
Puteoli. 14 Aˈntzaˈ iccāpāxtokui
āˈmakapitzīn tāˈtimīn. Xlacaˈn
quincātahuaniniˈ que caˈictachokouj
aˈntzaˈ con ūˈtunuˈn lakatojon
chiˈchiniˈ. Aˈcalīstān ictaxtupalauj
para naˈicaˈnāuj nac Roma.
15 Lāˈ ixcāmācaˈtzīnīcanīˈttzaˈ
huan tāˈtimīn nac Roma palh
naˈicchāˈnāuj. Lāˈ xlacaˈn tataxtulh
lāˈ tamilh hasta nac lītamāuj
Apio lāˈ nā aˈnlhā huanican Tres
Tabernas. Aˈntzaˈ iclāpāxtokui nac
tej. Lāˈ aˈxniˈcaˈ cālaktzīˈlh Pablo
maxquīˈlh pāxcatcaˈtzī Dios lāˈ
kaˈlhīlh tapāxuhuān. 16 Lāˈ aˈxniˈcaˈ
icchāˈuj nac Roma, huan capitán
cāmacamaxquīˈlh huan tachīˈnīˈn
huan xapuxcuˈ maktakaˈlhnaˈ. Lāˈ
Pablo makxtekca natachoko ixaˈcstu
lāˈ kalhatin tropa ixmaktakaˈlha.

Pablo aˈctaˈsanaˈlh nac Roma

17 Lāˈ ixlītuˈtumaˈj Pablo
cāmātayīniˈlh huan xanapuxcuˈnuˈ
israelitas nac Roma. Lāˈ aˈxniˈcaˈ
ixtalaktakēxtimīnīˈt, Pablo
cāhuanilh:
—Chiˈxcuhuīˈn israelitas,
quit nīn tuntūˈ aˈntūn tūˈ tzey
iccātlōniˈnīˈt huan israelitas nīn
ixtalanāncaˈn quinatātaˈnaˈcaˈn.
Lāˈ aˈyuj nīn tuntūˈ ictlahuanīˈt

aˈntūn tūˈ tzey, quimacamāstāˈca
tachīˈn con huan chiˈxcuhuīˈn
romanos nac Jerusalén. 18 Huan
romanos quintakalhasquiˈnīlh
lāˈ nīn tuntūˈ takaksli para que
tzē naquimaknīcan. Lāˈ ūˈtzaˈ
ixquintalīmakxtekcuˈtun. 19 Lāˈ
huan israelitas tūˈ talacasquiˈlh
naquimakxtekcan. Lāˈ ūˈtzaˈ
lītasquiˈnī que icsquiˈnli
caquinkalhasquiˈnīca na ixlacapūn
César, aˈyuj tūˈ iccālēˈksaˈnīniˈn
xalanīˈn na quixcānsipej. 20 Lāˈ ūˈtzaˈ
iccālīmātaˈsīnīˈtaˈniˈ huiˈxinaˈn. Quit
xaˈiccālaktzīˈncuˈtunāniˈ huiˈxinaˈn
lāˈ xaˈiccātāˈchihuīnaˈncuˈtunāniˈ.
Huan israelitas takalhlakaˈīˈ que
Dios nacāmālakahuanīchoko
huan nīnīˈn. Lāˈ nā quit chuntzaˈ
ickalhlakaˈīˈ. Lāˈ ūˈtzaˈ ixpālacata
quilīmacatūpixchīˈcanīˈt —
cāhuanilh Pablo.

21 Lāˈ huan xanapuxcuˈnuˈ
israelitas tahuanilh:

—Xalanīˈn nac Judea tūˈ
tamacaminīˈt caˈpsnat por
mimpālacata. Lāˈ huan israelitas,
aˈntīn tamínchaˈ nac Judea, nīn
tuntūˈ quincātahuaninīˈtaˈniˈ por
mimpālacata. 22 Iclacasquiˈnāuj
que caquilāhuaniuj aˈntū huiˈx
puhuaˈnaˈ. Iccaˈtzīyāuj aˈnchī
lakaxtim huancan que tūˈ tzey
huāˈmāˈ secta —huanica Pablo.

23 Huanmāˈ chiˈchiniˈ aˈntū
ixlaclhcāhuiˈlīcanīˈt, ixlhūhuaˈcaˈn
tamilh huan nac chic aˈnlhā
ixtachoko Pablo. Lāˈ huan cāˈtziˈsāt
Pablo tzuculh cātāˈkalhachihuīnaˈn
aˈnchī māpaˈksīniˈn Dios. Lāˈ
cātāˈchihuīnaˈlh hasta tzīˈsualh. Lāˈ
cākalhachihuīnaˈniˈlh aˈntū huan
ixtachihuīn Dios por ixpālacata
Jesús aˈnlhā tatzoˈkniˈ huan ley
aˈntū maxquīˈca Moisés lāˈ aˈnlhā
huanican profetas. Lāˈ chuntzaˈ
Pablo cāmākalhlakaˈīˈnīcuˈtulh
ixpālacata Jesús. 24 Lāˈ makapitzīn
ixtaˈaˈkaˈīˈmāˈna lāˈ āˈmakapitzīn
tūˈ taˈaˈkaˈīˈlh. 25 Lāˈ chuntzaˈ tūˈ
chu lakatin ixtapāstacnaˈcaˈn
ixtahuanīˈt. Lāˈ tatzuculh taˈaˈn.
Lāˈ aˈxniˈcaˈ tūnaˈj ixtataxtu, Pablo
cāhuanilh:

—Huan Espíritu Santo hualh aˈntū
ixlīstuˈncuaˈ aˈxniˈcaˈ māchihuīnīlh
huan aˈctaˈsanaˈ Isaías. Chuntzaˈ
cāhuanilh quinapapnaˈcaˈn:

26 Capit lāˈ cacāhuaˈniˈ huāˈmāˈ
tachiˈxcuhuīˈt:
Huiˈxinaˈn nakaxpaˈtāˈtit lāˈ tūˈ
catimāchekxīˈtit; nalaktzīˈnāˈtit
lāˈ tūˈ catimāchekxīˈtit aˈntū
laˈktzīˈnāˈtit.
27 Tuntūˈtzaˈ taˈuˈcxcaˈtzī na
ixaˈclhcunuccaˈn huāˈmāˈ
tachiˈxcuhuīˈt.
Ixaˈkaˈxkoˈlhcaˈn tūˈ
tapūkaxmata xaˈnca.
Tatalakatzīˈnīˈt ixlakastapuncaˈn.
Tūˈ talaktzīˈncuˈtun lāˈ tūˈ
takaxmatcuˈtun.
Lāˈ tūˈ tamāchekxīcuˈtun.
Lāˈ tūˈ taxtāpalīcuˈtun
ixtapāstacnaˈcaˈn para
que chuntzaˈ quit tzē
naˈiccāmātzeyī.

Chuntzaˈ māhuanīlh Dios huan
Isaías.

28 Lāˈ Pablo āˈchulāˈ ixchihuīnaˈn
lāˈ cāhuanilh:

—Cacaˈtzītit huiˈxinanˈn
huāˈmāˈ: Huan tīn tūˈ israelitas
cāmācaˈtzīnīcanīˈttzaˈ aˈnchī
Dios māpūtaxtūnuˈn. Xlacaˈn
natakaxmata.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009

29 Lāˈ aˈxniˈcaˈ Pablo ixuanīˈttzaˈ
huāˈmāˈ, huan israelitas taˈaˈlh lāˈ
ixtalīkalhachihuīnaˈntēlha.
30 Lāˈ Pablo aˈntzaˈ tachokolh
calacs lakatuˈ cāˈta nac
chic aˈnlhā īˈsācuaˈnīˈt. Lāˈ
laktzīˈlh con tapāxuhuān
ixlīhuākcaˈn aˈntī ixtalakmin.
31 Lāˈ ixcāhuani aˈnchī Dios
māpaˈksīniˈn. Lāˈ ixcāmāsuˈniˈ
por ixpālacata Māpaˈksīniˈ
Jesucristo na ixlacapūncaˈn
ixtalhūhuāˈt. Lāˈ nīn tintīˈ
ixmāmakchuyī.

El Nuevo Testamento en el totonaco de Xicotepec de Juárez © La Liga Bíblica 1978, 2009